საქართველოს რესპუბლიკა

გამოდის 1990 წლის დეკემბრიდან. №95 (2468) შაბათი, 26 აპრილი, 1997 წელი. ფასი 40 თეთრი. თბილისის გარეთ 45 თეთრი.

დელფიადამ უნდა გადაარჩინოს ხალხი!

დილა მშვიდობისა, ძვირფასო სტუმრებო და მეგობრებო!

– ამ სიტყვებით, ქართულად მიმართა საზოგადოებას ქრისტიან კირშმა, გერმანელმა მოღვაწემ, საერთაშორისო დელფიური მოძრაობის გენერალურმა მდივანმა, დელფიური მოძრაობის აღორძინების იდეის ავტორმა.

ქრისტიან კირში უძღვება მეორე მსოფლიო დელფიურ კონგრესს, რომელიც გუშინ რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის მცირე დარბაზში საზეიმოდ გაიხსნა. მან გულითადად მიულოცა კონგრესის მონაწილეებს ეს მნიშვნელოვანი მოვლენა და გამოკვეთა ქართული მხარის დიდი დაინტერესება და წვლილი დელფიურ მოძრაობაში, რამაც განსაზღვრა კიდეც კონგრესის თბილისში გამართვის არჩევანი.

საქართველოს კულტურის მინისტრმა ვალერი ასათიანმა საზოგადოებრიობას გააცნო საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის გულთბილი მისალმება კონგრესისადმი.

იუნესკოს სახელით მონაწილეებს მიესალმა ნადეჟდა ხრომჩენკო. მან აღნიშნა, რომ იუნესკო დიდ ყურადღებასა და მზრუნველობას იჩენს საქართველოსადმი.

კონგრესზე იუნესკოს ეროვნული კომისიის სახელით შეკრებილთ მიესალმა საქართველოს ეროვნული დელფიური საბჭოს ვიცე-პრეზიდენტი თამაზ გამყრელიძე. მან იმედი გამოთქვა, რომ ისევე, როგორც ოლიმპიურ თამაშებს, დელფიურ მოძრაობასაც მრავალი სახელმწიფო შეუერთდება და იგი ისტორიაში შევა როგორც კულტურათა და ცივილიზაციათა დიალოგი მსოფლიო მასშტაბით. ამგვარი დიალოგის საწყისებთან თბილისი დგას თავისი კონცეფციით მშვიდობიანი კავკასიის შესახებ, რომელიც საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ წამოაყენა სწორედ თბილისში. კულტურათა დიალოგი ცივილიზებული მსოფლიოს გადარჩენის ერთადერთი გზაა.

საქართველოს ეროვნული დელფიური საბჭოს პრეზიდენტმა გიორგი გუნიამ შეკრებილთ წარუდგინა ჩამოსული დელეგაციები.

საქართველოს ეროვნული დელფიური საბჭოს გენერალურმა მდივანმა რუსუდან წურწუმიამ დამსწრეთ აუწყა, რომ კონგრესის სახელზე მრავალი მილოცვაა მიღებული, როგორც პოლიტიკური მოღვაწეების, ისე ხელოვნების მოღვაწეებისაგან. მათ მორის წაიკითხა ევროსაბჭოს გენერალური მდივნის დანიელ ტარშისის, თანამედროვეობის უდიდესი მუსიკოსის იეჰუდი მენუჰინის გულთბილი მილოცვები.

დღეს კონგრესი მუშაობას განაგრძობს ტაბახმელის საერთაშორისო საკონფერენციო ცენტრში, მონაწილენი ძირითადად ორ კომისიაში – დელფიადის წესდებასა და სტრუქტურასთან დაკავშირებულ და მხატვრული პროგრამების კომისიებში იმუშავებენ.

რუსუდან მუხიგულაშვილი.

განახლდა და პირველად საქართველოში გაიმართა

25 აპრილს ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში საზეიმო კონცერტით გაიხსნა პირველი მსოფლიო საყმაწვილო დელფიადა.

შეკრებილთ მიესალმნენ საქართველოს კულტურის მინისტრი ვალერი ასათიანი, საერთაშორისო დელფიური საბჭოს გენერალური მდივანი ქრისტიან კირში, აკადემიკოსი თამაზ გამყრელიძე, საქართველოს ეროვნული დელფიური საბჭოს პრეზიდენტი გიორგი გაბუნია.

პირველი მსოფლიო საყმაწვილო დელფიადა გახსნა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ ზურაბ ჟვანიამ. მან წარმატება უსურვა დელფიადის მონაწილეებს და ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ამ პრესტიჟული საყმაწვილო ფორუმის განახლება და პირველად მსოფლიოში საქართველოში გამართვა დიდი პატივია ჩვენი ქვეყნისათვის.

კონცერტს უძღვებოდა საქართველოს სახალხო არტისტი გიორგი ქავთარაძე. კონცერტის სამხატვრო ხელმძღვანელმა – საქართველოს ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ დორიან კიტიამ და დამდგმელმა რეჟისორმა ლანა საყვარელიძემ შესანიშნავი სანახაობა მესთავაზეს დელფიადის სტუმრებს.

კონცერტზე პირველად შესრულდა იოსებ კეჭაყმაძის მიერ პოეტ გივი ჭიჭინაძის ტექსტზე დაწერილი „ნანატრი დღის სიმღერა“.

შემდეგ სცენაზე ერთმანეთის მონაცვლეობით გამოდიოდნენ ქორეოგრაფიული, ვოკალური ანსამბლები, ინდივიდუალური შემსრულებლები საქართველოდან, ჩინეთიდან, სომხეთიდან, აზერბაიჯანიდან.

კონცერტზე აჭარული პოპურის, ოსური ცეკვის, ქისტური ვარიაციების გვერდით შესრულდა მოცარტის, პაგანინის, ლისტის, ბაცინის, მუსორგსკის, ლობისის, ბიქსიოს, დი კაპუას, შტრაუსის ნაწარმოებები.

ძნელია რომელიმე შემსრულებლის გამოყოფა. ბავშვების და მოზარდების შემოქმედება იყო ხალასი, გულში ჩამწვდომი და მაღალპროფესიული. სხვანაირად ძნელია ილაპარაკო 10 წლის ჩინელ გოგონაზე, რომელმაც შეასრულა აკრობატული ეტიუდი ანთებული სანთლებით...

დელფიადამ სტარტი აიღო... მისი ღონისძიებები 30 აპრილამდე გასტანს და ბევრ სიხარულს მიანიჭებს მის მონაწილეებსაც და მაყურებლებსაც.

საქინფორმი.

მოვლენა

...ველა სახელმწიფომ მხარი უნდა დაუჭიროს

...ელფიური მოძრაობის მეორე ...სოფლიო კონგრესის მონაწილეებს

...ქვს პატივი, მივესალმო შეკრებას, რომე...მაც თავი მოუყარა ჩვენი პლანეტის მშვი...ობიან და ბედნიერ მომავალზე მეოცნებე ადა...ანებს. ოცნების გარეშე მომავალი და ბე...ნიერი საზოგადოების წარმოდგენა შეუძლე...ლია, ისევე, როგორც წარმოუდგენელია სუ...ლიერებისა და თავისუფალი შემოქმედებითი ...ბის გარეშე.

...მანდლობლივია, რომ დელფიური თამაშე...ბის აღორძინების იდეა გაჩნდა ოლიმპიური ...ამაშების აღდგენიდან ასი წლისთავზე, რა...გან მომავალი ადამიანის ჰარმონიული გა...ვითარებისათვის ფიზიკურ სიძლიერესთან ...რთად ჯანსაღი სულიც არის საჭირო. ჩვენ ...ამოჩენაში ანტიკური ეპოქის დიდ სიბრძნეს ...უბრუნდით. გასაკვირი არ არის, რომ ამ ...მოწყებას უკვე მრავალი მომხრე ჰყავს მსო...ლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში. და რადგან ხე...ლოვნებას საზღვრები არა აქვს, მჯერა, რომ ...ელფიური მოძრაობა ხელს შეუწყობს ადა...მიანთა დაახლოებას, ტრადიციული და თანა...მედროვე ხელოვნების მონაპოვართა ფართო ...რმოჩენას მსოფლიო ასპარეზზე.

საქართველომ წამოაყენა მშვიდობიანი კა...ვკასიის იდეა, რომელიც ისტორიულ ვითარე...ბათა გამო უკანასკნელ ხანს ერთმანეთისა...ნ გაუცხოებული ჩვენი ხალხების კვლავ და...ახლოებისკენაა მიმართული. დელფიური მო...ძრაობა კი, ერთი მხრივ, ახალი იმპულსი გა...ხდება ეროვნული კულტურების განვითარე...ბისათვის, ხოლო მეორე მხრივ, ხელს შეუწყობს ...რების მშვიდობიანი თანაარსებობისა და მათი ...ულტურული თანამშრომლობის გაღრმავების ...სოფლიო პროცესს. ამის რწმენას მაძლევს ...ს, რომ დელფიური მოძრაობის მთავარი მიზანი ...სწორედ ამ პროცესების მხარდაჭერა და სი...კეთე სიხლისუნარიანი მომავლის აშენებაა. ასე...თი ჰუმანური მიზნების განხორციელების ერთ-...ერთ საშუალებად მიმაჩნია განსხვავებული რწ...მენისა და კულტურული ტრადიციების მქონე ...ხალხების ურთიერთდაახლოება, რასაც უკვე ხო...რცი შეესხა აქ, თბილისში, პირველ მსოფლიო ...საყმაწვილო დელფიადაზე. შემთხვევითი არ ...არის, რომ დელფიური თამაშებისაკენ პირ...ველი პრაქტიკული ნაბიჯი სწორედ ბავშვე...ბმა გადადგეს, ვინაიდან მომავლის ადამია...ნის საქმეა უკვე XXI საუკუნის მოვლენად ქცე...ული დელფიური თამაშების განვითარება. მი...ხარია, რომ ამაში თავის მოკრძალებულ ...წვლილს ქართული ფოლკლორული ანსამბლი ...„მართვეც“ შეიტანს, რომელიც საერთაშორისო ...დელფიური საბჭოს ინიციატივით პირველი დე...ლფიური „ელჩი“ გახდა. დარწმუნებული ვარ, ...რომ მსოფლიოს სხვადასხვა ეროვნების ბავ...შვებთან ერთად, ქართველი ბიჭუნებიც შეს...ძლებენ თავიანთი სიტყვის თქმას მშვიდობი...ანი მსოფლიოს ასაშენებლად. ამიტომ მიმაჩ...ნია, რომ ყველა სახელმწიფოს მეთაურებმა ...მხარი უნდა დაუჭირონ საერთაშორისო დე...ლფიურ მოძრაობას.

...მოხარული ვარ, რომ საქართველო დღეს, ...პირველ მსოფლიო საყმაწვილო დელფიადა...სთან ერთად, მასპინძლობს მეორე მსოფლიო ...დელფიურ კონგრესს, რომელიც თავისი მნი...შვნელობითა და შედეგებით განსაკუთრებულ ...ადგილს დაიმკვიდრებს დელფიური მოძრაო...ბის ისტორიაში. ამ ფორუმზე მიღებული გა...დაწყვეტილებები დაედება საფუძვლად პირველ ...დელფიურ თამაშებს, რომლის ჩატარების ად...გილიც, რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, სწო...რედ აქვე დადგინდება.

...გისურვებთ წარმატებებს თქვენი კეთილშო...ბილური მიზნების განხორციელებაში.

ე. შევარდნაძე.

...ეს ურთიერთობა დიდ ...მეგობრობაში გადაიზრდება

...ბატონებო და ქალბატონებო,
...ჩემო პატარა მეგობრებო!

...ბედნიერი ვარ, რომ მომეცა საშუალება მი...ვესალმო მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩა...მოსულ სტუმრებს, ბედნიერი ვარ, რომ თა...ვისუფალ, დამოუკიდებელ საქართველოში ჩემი ...ქვეყნის პატარა მოქალაქეები პირველად მა...სპინძლობენ თავიანთ თანატოლებს. დარწმუ...ნებული ვარ, ეს ურთიერთობა დიდ მეგობრო...ბაში გადაიზრდება და მათი ქვეყნების მომა...ვალი მშვიდობიანი თანაარსებობის საწინდარი ...გახდება.

...მართალია, პირველი საყმაწვილო დელფი...ადის მონაწილეთა რიცხვი ჯერჯერობით არც ...ისე დიდია, მაგრამ ეს უკვე არის უძველესი ...კულტურული ტრადიციის აღორძინების ისტო...რიული ფაქტი, რომელიც დასაბამს საქართ...ველოში იღებს.

...დარწმუნებული ვარ, რომ ეს მოძრაობა მალე ...ფართო მასშტაბებს მიიღებს, მას მხარს და...უჭერს ყველა ქვეყნის პრეზიდენტი და ამით ...ხელს შეუწყობს არა მარტო საკუთარი ქვე...ყნის კულტურის განვითარებას, არამედ მსო...ფლიოს ხალხთა კულტურულ ურთიერთდაახ...ლოებას.

...კიდევ ერთხელ მოგესალმებით, წარმატებას ...ვუსურვებ მის მონაწილეებს.

ე. შევარდნაძე.

დაჯილდოება

საქართველოს პრეზიდენტის
ბრძანებულება

1997 წლის 18 აპრილი — ქ. თბილისი

საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სისტემის მუშაკთა ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის საქმეში შეტანილი დიდი წვლილისა და ნაყოფიერი სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობისათვის საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სისტემის მუშაკები დაჯილდოვდნენ ღირსების ორდენით:

მირიან მესტიაშვილი – ფსიქიატრიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი მუშაკი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე;

გაიოზ შარაშიძე – ფსიქიატრიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პოლიკლინიკური განყოფილების გამგე, საქართველოს დამსახურებული ექიმი;

თეიმურაზ ჩირგაძე – ს. ვირსალაძის სახელობის სამედიცინო პარაზიტოლოგიისა და ტროპიკული მედიცინის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი;

ბიძინა ჭუმბურიძე – სახელმწიფო ფარმაკოპეის კომიტეტის თავმჯდომარე, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის კათედრის გამგე, პროფესორი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი;

სერგო ხუნდაძე – თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის კათედრის გამგე, პროფესორი.

ე. შევარდნაძე.

მოვლენა

„ქართველი ხალხი არასოდეს დაივიწყებს იმ დიდ ღვაწლს, რომელიც ამ კეთილშობილური საქმის განხორციელებაში მიუძღვის დიდ გერმანელ ხალხს...“

საქართველოს პრეზიდენტის მადლობა

მეოთხე წელიწადია, წარმატებით გრძელდება გერმანიის ბავშვთა მშვიდობის საერთაშორისო სოფელ-ფრიდენსდორფ ინტერნაციონალის (დირექტორი ბატონი რონალდ გეგენფურტნერი) და საქართველოს საბავშვო ფონდის გამგეობის (თავმჯდომარე ხუტა ბერულავა) საქმიანი ურთიერთობა. საბავშვო ფონდის გერმანელ პარტნიორებს თავიანთ ქვეყანაში მიჰყავთ ავადმყოფი ბავშვები, რომელთაც საუკეთესო სპეციალისტები უფასოდ მკურნალობენ.

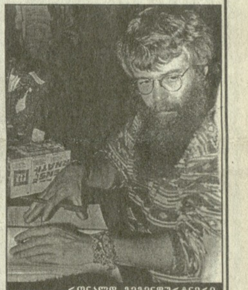

რონალდ გეგენფურტნერი.

ფრიდენსდორფ ინტერნაციონალისა და მისი ხელმძღვანელის, მსოფლიოში ცნობილი ჰუმანისტის ბატონ რონალდ გეგენფურტნერის საქმიანობას მაღალ შეფასებას აძლევენ გერმანიის გამოჩენილი მოღვაწეები – ბატონები ჰელმუტ კოლი და დიტრიხ გენშერი.

საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ მადლობის წერილი გაუგზავნა ფრიდენსდორფ ინტერნაციონალის დირექტორს ბატონ რონალდ გეგენფურტნერს. წერილში ნათქვამია:

„დიდად პატივცემულო, ბატონო გეგენფურტნერო!

ყოველთვის სიამოვნებით ვიგონებთ თქვენთან შეხვედრას და საუბარს თბილისში. მე ვიცი, რომ თქვენ ნაყოფიერად თანამშრომლობთ საქართველოს საბავშვო ფონდთან და ინტენსიურად მკურნალობთ ჩვენს ბავშვებს გერმანიაში.

გთხოვთ, ჩემი გულწრფელი მადლობა გადასცეთ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ყველა მოქალაქეს, ვინც ქართველ ბავშვებს ჰუმანიტარულ ამანათებს უგზავნის. ბარათებს, რომლებიც ამ საჩუქრებს მოჰყვება, ჩვენი ადამიანები ძვირფას რელიკვიასავით ინახავენ.

განსაკუთრებით გამახარა ცნობამ, რომ ფრიდენსდორფ ინტერნაციონალი საქართველოს საბავშვო ფონდისათვის აშენებს სარეაბილიტაციო ცენტრს და ორთოპედიულ სახელოსნოს.

გარწმუნებთ, ქართველი ხალხი არასოდეს დაივიწყებს იმ დიდ ღვაწლს, რომელიც ამ კეთილშობილური საქმის განხორციელებაში მიუძღვის დიდ გერმანელ ხალხს, თქვენს სამთავრობო ორგანიზაციებს და პირადად თქვენ.

საუკეთესო სურვილებით,

ედუარდ შევარდნაძე.“

აღმასრულებელი ხელისუფლება მუშაობს

ქვეყნის განვითარების ახალი ეტაპი ახალ გადაწყვეტილებებს მოითხოვს

საქართველოს ეკონომიკის ფუნქციონირებისა და 1997 წლის პირველ კვარტალში სახელმწიფო ბიუჯეტის ძირითადი შედეგები და უახლოესი ამოცანები განიხილეს 25 აპრილს გამართულ მთავრობის გაფართოებულ სხდომაზე, რომელიც მიმდინარეობდა ქვეყნის პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის თავმჯდომარეობით.

მოხსენებებით წარსდგნენ ეკონომიკის მინისტრი ვლადიმერ პაპავა და ფინანსთა მინისტრი დავით იაკობიძე, აგრეთვე სხვა სამინისტროთა და უწყებათა ხელმძღვანელები. თავიანთ რეგიონებში საქმის ვითარების შესახებ ილაპარაკეს სამხარეო ადმინისტრაციათა და მმართველობის ადგილობრივ ორგანოთა ხელმძღვანელებმა. აღინიშნა, რომ პირველ კვარტალში მთლიანად რესპუბლიკაში შენარჩუნებული იყო სტაბილური ეკონომიკური გარემო. განხორციელებული რეფორმები, მათი მასშტაბები ადეკვატურად ისახება ცალკეული დარგებისა და სფეროების სამეურნეო შედეგებში, რომელთა განზოგადებული მაკროეკონომიკური ინდიკატორი მთლიანი სამინაო პროდუქტის მოცულობას წარმოადგენს. სოციალურ-პოლიტიკური ინფორმაციის სახელმწიფო დეპარტამენტის ოპერატიული მონაცემებით, იანვარ-მარტში მან შეადგინა 854 მილიონი ლარი: ეს 9 პროცენტით მეტია გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. არადა, ჯერჯერობით არასასურველი მიმართულებით ვითარდება მთლიანი სამინაო პროდუქტის დარგობრივი სტრუქტურა. კერძოდ, მასში ვაჭრობის ხვედრითი წილის ზრდის ხარჯზე შემცირდა მატერიალური წარმოების ყველა დარგის ხვედრითი წილი. განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს ის, რომ მიმდინარე წლის დამდეგიდან გრძელდება ექსპორტთან შედარებით იმპორტის ზრდის უპირატესი ტემპების ტენდენცია, რაც ნაწილობრივ აიხსნება სათბობ-ენერგეტიკულ რესურსებზე გაზრდილი მოთხოვნილებით. მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში გასული წლის მეოთხე კვარტალთან შედარებით იმპორტი შემცირდა მხოლოდ 11,1 მილიონი ამერიკული დოლარით ანუ 6,2 პროცენტით და შეადგინა 180 მილიონი დოლარი, ხოლო პროდუქციის ექსპორტი შემცირდა 1,6-ჯერ და 37 მილიონ დოლარისათვის არ გადაუჭარბებია. შესაბამისად 15,7 პროცენტით შემცირდა საგარეო სავაჭრო ბრუნვა, გაიზარდა უარყოფითი ბალანსის მასშტაბი საგარეო ვაჭრობაში. თუ 1996 წლის მეოთხე კვარტალში იმპორტმა 131 მილიონი დოლარით გადააჭარბა საექსპორტო მიწოდებას, 1997 წლის პირველ კვარტალში განსხვავება მათ მორის 9,2 პროცენტით გაიზარდა და 143 მილიონი დოლარი შეადგინა.

ამავე დროს კვლავაც სტაბილურია ინფლაციის დონე. მარტო 1995 წლის დეკემბერთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ეროვნულმა ინდექსმა 117,9 პროცენტი შეადგინა. ეს კი ნიშნავს, რომ ამ პერიოდში ინფლაციის საშუალო-თვიური ტემპი 1,1 პროცენტის ფარგლებში იყო. 1997 წლის იანვარ-მარტში კი ფასები სამომხმარებლო ბაზარზე საშუალოდ 3,6 პროცენტით გაიზარდა, რაც თვეში 1,2 პროცენტს შეადგენს. როგორც გამომსვლელებმა აღნიშნეს, მაკროეკონომიკური სტაბილიზაციის შენარჩუნებასა და დამკვიდრებას ისახავდა კიდეც მიზნად ფულად-საკრედიტო პოლიტიკა, რომელიც ქვეყანაში ხორციელდება.

კვლავ სერიოზული პრობლემებია ქვეყნის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლის ნაწილის შესრულებაში, რომელმაც პირველ კვარტალში სულ 123,8 მილიონი ლარი ანუ 85,4 პროცენტი შეადგინა გათვალისწინებულთან შედარებით. ამასთან, ბიუჯეტში საგადასახადო შემოსულობათა მიხედვით პროგნოზი მხოლოდ 88,2 პროცენტით შესრულდა, რასაც 90,1 მილიონი ლარისათვის არ გადაუჭარბებია. საბაჟო სისტემის ხაზით ბიუჯეტში ჩარიცხულია 30,7 მილიონი ლარი. ეს პროგნოზირებული მაჩვენებლის 92,7 პროცენტია. მაგრამ ყურადღებას იპყრობს ის ფაქტი, რომ საბაჟო გადასახადისაგან შემოსული თანხები მარტში თითქმის ორჯერ აღემატებოდა იანვრისა და თებერვლის მაჩვენებლებს ერთად. ცალკეულ დღეებში ისინი დაახლოებით 1 მილიონ ლარს აღწევენ. რაც შეეხება სახელმწიფო ბიუჯეტის გასავალს, მან 166,8 მილიონი ლარი ანუ დაგეგმილი მოცულობის 91,6 პროცენტი შეადგინა.

იხ. მე-3 გვ.

ინფორმაცია

ეკლესიის თანადგომა

„ქართული ეკლესია არის ეროვნული ეკლესია, რომელიც თავის ერის ბედთან და მისიასთანაა დაკავშირებული“, – განაცხადა „ნეზავისიმაია გაზეტასათვის“ მიცემულ ინტერვიუში საქართველოს კათალიკოს პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ. ამჟამად ქართული ეკლესიის მდგომარეობა რთულია, რაც საქართველოს ტერიტორიული პრობლემებითაა განპირობებული. ჩვენ ამ საკითხში ერთმორწმუნე რუსეთის დახმარების იმედი გვაქვს, – დასძინა უწმინდესმა და უნეტარესმა, – ჩვენ ვგრძნობთ რუსეთის ეკლესიის მხრიდან თანადგომას, რასაც ვერ ვიტყვით რუსეთის ხელისუფლებაზე, ასეთი პოლიტიკა ცუდად მოქმედებს ერთმორწმუნე ერების სტრატეგიულ ინტერესებზე.

შეაჯამეს შედეგები

გაიმართა აჭარის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და მინისტრთა საბჭოს გაერთიანებული სხდომა, რომელმაც განიხილა ეკონომიკაში 1997 წლის პირველი კვარტლის შედეგები და ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტის შესრულება.

ტერორიზმთან ბრძოლის გასაძლიერებლად

სააგენტო „იბერიის“ კორესპონდენტს საქართველოს უშიშროების სამინისტროდან აცნობეს, რომ თბილისში წარმატებით დასრულდა დსთ სახელმწიფოთა უშიშროების სამსახურების ხელმძღვანელთა შეკრება. მოლაპარაკებებისას განიხილებოდა ტერორიზმთან ერთობლივი ბრძოლის და აფხაზეთის პრობლემის გადაწყვეტასთან დაკავშირებული საკითხები.

ვითომ ასეა?

ქართულ-აფხაზური ურთიერთობები თანდათან ჩიხში შედის და ორივე მხარე აქტიურად ემზადება ომისათვის, – იუწყება „ნეზავისიმაია გაზეტა“. ჟურნალისტ ილია მაკსაკოვის აზრით, ომის დაწყების შემთხვევაში, სოხუმი თავდაცვით პოზიციას დაიკავებს და შეძლებს არა მარტო შეაკავოს ქართველთა იერიში, არამედ მოწინააღმდეგეს ზღვიდან – ჯარების განლაგების მთელ პერიმეტრზე – მიაყენოს დარტყმა. ავტორი ასკვნის, რომ მოვლენათა ამგვარი განვითარება ნატოსა და თურქეთის ინტერესებშია.

სათამაშო ჯილდოები

90 აფხაზელი და ჩრდილოეთ ოსეთის წარმომადგენელი დაჯილდოვდა ე.წ. აფხაზეთის რესპუბლიკის უმაღლესი ხარისხის სხვადასხვა ორდენითა და მედლით. ასეთი გადაწყვეტილება მიიღო სეპარატისტული აფხაზეთის პრეზიდენტთან არსებულმა ჯილდოების მიმნიჭებელმა კომისიამ.

გალის რაიონში ვითარება დაიძაბა

ბოლო ორი დღის განმავლობაში მკვეთრად დაიძაბა ვითარება გალის რაიონსა და ენგურის მიმდებარე ტერიტორიაზე. რუსეთის ფედერაციის სამშვიდობო ძალები გადაყვანილნი არიან გაძლიერებული პატრულირების რეჟიმზე. გალში დისლოცირებული აფხაზური მილიცია სრულ საბრძოლო მზადყოფნაშია. მიზეზი მოსალოდნელი ტერორისტული აქტების მოწყობაა. ამას იტყობინება „იბერია“.

შესაძლებელია პროვოკაცია

სააგენტო „იბერიის“ კორესპონდენტს საქართველოს სახელმწიფო კომპანია „საქენერგოდან“ აცნობეს, რომ არ არის გამორიცხული, აფხაზურმა მხარემ პროვოკაცია მოაწყოს ენგურჰესის კაშხალთან და შეეცადოს ხელთ იგდოს იგი, რათა არ მისცეს საშუალება ქართულ მხარეს, დაცალოს ენგურის კაშხალი და ამით ელექტროენერგიის მიწოდება შეუწყვიტოს აფხაზეთს.

ჟურნალისტებო, იჩქარეთ!

სუფსის ტერმინალის მშენებლობასთან დაკავშირებით გამოცხადდა კონკურსი. როგორც „მოამბე-ექსპრესის“ კორესპონდენტთან საუბარში გურიის მხარის ჟურნალისტთა რეგიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარემ ნუგზარ ქინქლაძემ განაცხადა, ყველა იმ ჟურნალისტს, ვინც მაღალპროფესიულ დონეზე გააშუქებს საუკუნის პროექტის განხორციელების მიმდინარეობას, პერიოდულად გადაეცემა წამახალისებელი ჯილდოები.

წარმოსადგენად ადვილია, გადატანაა ძნელი

23-24 აპრილს ჰაერის ტემპერატურის მკვეთრმა მომატებამ მთებში თოვლის ინტენსიური დნობა და ჩოხატაურის რაიონში მდინარეების – სუფსისა და გუბაზოულის ადიდება გამოიწვია. წყალდიდობამ დააზიანა ხიდები და ნაპირსამაგრები. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჩოხატაურის რაიონს წლის დასაწყისში სტიქიით მიყენებული ზარალის სალიკვიდაციოდ გამოყოფილი ფინანსური დახმარება ჯერაც არ მიუღია, ადვილი წარმოსადგენია, რა მძიმე მდგომარეობაში აღმოვჩნდით, – განაცხადა „მოამბე-ექსპრესის“ კორესპონდენტთან საუბარში ჩოხატაურის რაიონის გამგებლის პირველმა მოადგილემ ირაკლი კუჭავამ.

ინფორმაციები მოგვაწოდეს: საქინფორმმა, „მოამბე-ექსპრესმა“, „იბერიამ“.

უკანასკნელ საათს

ცნობები, რომლებიც უკანასკნელ საათს მივიღეთ, ფრიად სამწუხაროა

საველე მეთაურმა სალმან რადუევმა, რომელიც თავის თავს გენერალ დუდაევის არმიის სარდალს უწოდებს, იკისრა პასუხისმგებლობა რუსეთის სამხრეთ რაიონებში მომხდარი ტერორისტული აქტების გამო.

ჩეჩნეთის ოფიციალური ხელისუფლება ამ განცხადებაზე ჯერჯერობით არ რეაგირებს.

* * *

ტერორისტული აქტების სერია კი გრძელდება.

ჩრდილოეთ ოსეთში დაუდგენელმა პირებმა 7 მძევალი გაიტაცეს. ერთ-ერთის ცხედარი გუშინვე იპოვეს, დანარჩენების ადგილსამყოფელი უცნობია. გატაცებულები არიან ბენზინგასამართი სადგურის თანამშრომლები და მშენებლები.

* * *

გუშინ დაღესტნის ქალაქ კასპიისკში ბავშვებმა საცხოვრებელი სახლის სადარბაზოში კიბეზე აღმოაჩინეს საეჭვო საგანი და უფროსებს აცნობეს. პარკში აღმოჩნდა ასაფეთქებელი ნივთიერება ამონალი გაურკვეველი მექანიზმით. კასპიისკი ის ქალაქია, სადაც ამ რამდენიმე თვის წინათ რუსეთელი სამხედროების საცხოვრებელი სახლიააფეთქეს.

* * *

იტარ-ტასის ცნობით, ოცდაერთი ადამიანი დაიღუპა, ოცი დაიჭრა ალჟირის მახლობლად განხორციელებული ტერორისტული აქტის შედეგად. ასეთ „საარჩევნო კამპანიას“ მიმართავენ აქაური ექსტრემისტები 5 ივნისისათვის დანიშნული არჩევნების წინ.

* * *

როსტოვი. გუშინ გაირკვა, რომ სატელეფონო ცრუ გაფრთხილება მოსალოდნელი ტერორისტული აქტის შესახებ, რომელმაც 24 მარტს ქალაქი მთელი დღით კალაპოტიდან ამოაგდო, ეკუთვნოდა პენსიონერ მამაკაცს და მისი მოლანდებების შედეგი იყო.

ბიუჯეტი

სარკეს რას ემდური, როცა სახე მოღრეცილი გაქვს?

ეს ხალხური ანდაზა ბარე 160 წელზე მეტი ხნის წინათ ნ. გოგოლმა ეპიგრაფად წარუმძღვარა თავის „რევიზორს". იმ ეპოქის რუსეთის საზოგადოებრივი ცხოვრების სარკეში ბევრი უზნეობა და სიმახინჯე აირეკლებოდა. დღევანდელი ჩვენი საშინაო ეკონომიკური ცხოვრების სარკიდანაც შემოგვცქერიან უშნო და ულაზათო სახეები. ეს ის ხალხია, ვინც ბიუჯეტს ღალატობს, შემოსავლებს მალავს, გადასახადს არ იხდის, თითლიბაზობს, პროდუქციას უშვებს და ცოლ-შვილს კი ცრუ ფიცისთვის იმეტებს — ჩემი საწარმო რა ხანია უმოქმედოდ დგასო. სარკე აირეკლავს იმათაც, ვისაც სამსახურებრივად ევალება ზედამხედველობა გაუწიოს სახელმწიფო სახსრებისა და სხვა მატერიალურ ფასეულობათა გამოყენებასა და ხარჯვას, ვისაც საგადასახადო კანონმდებლობის გუშაგობა აკისრია.

შიდა ქართლის მხარის 1996 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შედგენა-შესრულების შემოწმების შედეგები წარმოადგინა ამ დღეებში ქ. გორში გამართულ საქართველოს კონტროლის პალატის პრეზიდიუმის გამსვლელ სხდომაზე რეგიონის კონტროლის პალატის თავმჯდომარემ ზაზა ედიშერაშვილმა. მოხსენება — კრიტიკული, საკითხის ირგვლივ მსჯელობა და კამათი — პრინციპული და გულახდილი.

მკითხველს ნუ შეექმნება შთაბეჭდილება, რომ შიდა ქართლი ის მხარეა, სადაც სახელმწიფო ბიუჯეტი ჭაპანწყვეტით, რის ვაივაგლახით სრულდება, ან საერთოდ ვერ სრულდება. არა, მხარე ყოველთვის პირნათელია ქვეყნის წინაშე, ბიუჯეტი ივსება თვიდან თვემდე, კვარტლიდან კვარტლამდე, წლიდან წლამდე. შარშან მხარეში სახელმწიფო ბიუჯეტი დროულად და დიდი გადაჭარბებით შესრულდა. კონტინგენტის შემოსავლების გეგმა შესრულდა 9197,7 ათასი ლარის ოდენობით (113,5 პროცენტით), ცენტრალური ბიუჯეტი — 4577,8 ათასი ლარის (110,7 პროცენტით), ტერიტორიული — 4620,7 ათასი ლარის ოდენობით (116,3 პროცენტი). აქედან ქარელის რაიონმა, რომელმაც კარგა ხანია ბიუჯეტის შესრულებაში სტაბილური და საიმედო რაიონის სახელი დაიმკვიდრა, ბიუჯეტის წლიური გეგმის შესრულება ფაქტობრივად ცხრა თვეში უზრუნველყო.

მხარემ გადაჭარბებით გაანაღდა წლევანდელი წლის პირველი კვარტალის დავალებებიც. კონტინგენტის შემოსავლების გეგმა შესრულდა 1872,7 ათასი ლარის ოდენობით (109,4 პროცენტი), ცენტრალური ბიუჯეტი — 95,2 ათასი ლარის გადაჭარბებითაა განაღდებული, ტერიტორიული კი — 66,4 ათასი ლარით.

აი, ასეთი წარმატებული მუშაობის ფონზე კრიტიკულად განიხილეს საგადასახადო, საფინანსო, სხვა სამსახურების მიერ გაწეული მუშაობა. შეფასების საზომი ერთი იყო — საქმიანობის გააქტიურება, რეზერვების მოძიება და მათი ბიუჯეტის შევსების სამსახურში ჩაყენება. ასეთი რეზერვები არის. დავიწყოთ თუნდაც ე. წ. მსხვილი გადამხდელებით. მხარის რაიონებში კვლავ არასწორად იგეგმება მსხვილ გადამხდელთა წილი საერთო შემოსავლებში. მაგალითად, გორის რაიონის მსხვილ გადამხდელ საწარმოებს ბიუჯეტში შესატანად გეგმით ლამის სიმბოლური თანხა — 181 ათასი ლარი განუსაზღვრეს, ანუ საერთო გეგმის 0,5 პროცენტი, მაშინ როცა მათ წინა წელს ბიუჯეტში შეტანილი ჰქონდათ 281 ათასი ლარი. და რაკი შარშანდელი წლის ბიუჯეტი 100 ათასი ლარით ნაკლები დაიგეგმა, დავალების განაღდება წინასწარვე იყო განწირული „წარმატებისათვის". ასეც მოხდა. მსხვილმა გადამხდელებმა ბიუჯეტში 597 ათასი ლარი შეიტანეს და გეგმა 330 პროცენტით (!) შეასრულეს. ვის სჭირდება, უკაცრავად პასუხია, ასეთი წარმატებები, და, საერთოდ, ვის ჰქვია მსხვილი გადამხდელი, იმას, ვისაც ბიუჯეტში თანხის შეტანა შეუძლია, მაგრამ, თავისი სიმძლავრით ჯუჯა საწარმოებს განეკუთვნება, თუ იმას, ვინც გიგანტ საწარმოდ კი იწოდება, მაგრამ მძიმე ეკონომიკურ კრიზისშია და ბიუჯეტის გაგონებაც არ სურს?

მსხვილ საწარმოდ იწოდებიან მცირე სიმძლავრის გორის პურკომბინატი და სააქციო საზოგადოება „რექტაფიკატი" მხოლოდ იმიტომ, რომ ბიუჯეტში თანხები ყოველთვეჲ აკურატულად შეაქვთ. სააქციო საზოგადოება „ლაინი" კი (ყოფილი ბამბეულის საწარმოო გაერთიანება), რომლის ჯერ მარტო მიწისზედა შენობანაგებობების სახურავის საერთო ფართობი 17 ჰექტარია, უკან მიუგდეს გორის ზონის საგადასახადო ინსპექციას: „ლაინი" მძიმე ფინანსურ მდგომარეობაშია და სულთმობრძავი გიგანტი აღარავის სჭირდება. მაგრამ იმათაც კი, ვინც იხდის, ხშირად როზგით მიერეკებიან ბიუჯეტის შესავსებად.

განა ბიუჯეტის შევსებას უწყობს ხელს ის, რომ ყოველგვარ საფუძველს მოკლებულია გადასახადების დაგეგმვის მეთოდიკა, ის, რომ ადგილობრივ საგადასახადო ინსპექციებს არ გააჩნიათ სათანადო დონის აღრიცხვა და დაგეგმვის ელემენტარული მეთოდოლოგია. თუ არა ეს, რით უნდა აიხსნას, რომ გორში სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციიდან შემოსავლების გეგმა 1382 პროცენტით შესრულდა, ქარელში აქციზის გეგმა — 855 პროცენტით, კასპში — 516 პროცენტით, ხაშურში კი მხოლოდ 14 პროცენტით.

ხარვეზებია საბიუჯეტო ხარჯების განსაზღვრისა და გაწევის საქმეში. მაშინ, როცა მმართველობის ორგანოები, მეცნიერებისა და განათლების სფერო ზედმეტად დააფინანსეს, ჯანმრთელობის სფერო 63,8 პროცენტით დაფინანსდა.

ღირსება მოგებაზე მაღლა დგას. ეს იმათი მისამართითაა ნათქვამი, ვინც პატიოსან ბიზნესს მისდევს. მოდი და ნუ მიუყენებ ამ ზნეობრივ ფორმულას ხაშურის ავტოგასამართი სადგურების საქმიანობას. შარშან რაიონში მოქმედმა ათმა სადგურმა სახელმწიფო ბიუჯეტში 23 300 ლარი შეიტანა. აქედან მარტო ერთმა — ფირმა „მანსმა" — 8880 ლარი! როცა წლის მანძილზე ბიუჯეტში 658 ლარი შეგაქვს (ფირმა „ნუგეში"), რით უნდა ანუგეშოს ქვეყანამ პენსიონერები, უდედმამო და მზრუნველობას მოკლებული ობლები?

უნდა ითქვას, რომ პენსიები, ხელფასები და, საერთოდ, სოცუზრუნველყოფის სფერო შიდა ქართლის მხარის ადმინისტრაციის მუდმივი საზრუნავია. ერთერთმა პირველებმა ქვეყანაში, სწორედ აქ გაუწოდეს დახმარების ხელი მასწავლებლებს, მწერლებს, ხელმოკლე ოჯახებს სხვადასხვა შეღავათითა და ხელფასებზე დანამატებით. მეფერხებები პენსიებისა და ხელფასების გაცემაში დღემდე რომ გრძელდება, მხარის ადმინისტრაციის, მერიისა და გამგეობების უგერგილო მუშაობის შედეგი კი არა, ჩვენი საერთო უბედურებაა. ჩვენ რომ გვინდა, ისე სწრაფად და მსუყედ როდი ივსება ბიუჯეტი. არადა, რამდენ ადამიანს ექნებოდა ორიოდ ზედმეტი ლუკმა, სითბო და ყურადღება.

თუმცა ზედმეტი კი არა, პენსიონერებს ხშირად პირიდან იმ ლუკმასაც აცლიან, ხანგრძლივი უანგარო და პატიოსანი შრომით რომ მოუპოვებიათ. კასპის რაიონის გამგეობის სამხარეო პოლიციის და რეგიონის კონტროლის პალატის ძალებით გამოვლენილია 600 არარსებული პენსიონერზე 59 ათასი ლარის დატაცების ფაქტი. გორის რაიონის სოფელ ხიდისთავში ამ გზით მითვისებულია 2,5 ათასი ლარი.

მაგრამ თუ პენსიამ რეალურ პენსიონერამდე მიაღწია, გგონიათ, ფულად გამოსახულებაში მიიღებს? მამ, სხვა რისი მაქნისია კავშირგაბმულობისა და ფოსტის სამინისტროს შპს „საქართველოს ფოსტის" მარკეტინგული სამსახური, რომელიც თურმე შეუქმნიათ „შემოსავლების გაზრდის მიზნით კომერციული საქმიანობისათვის", თუ ნერვები არ დააწყვიტა პენსიონერებს და მათი ნება-სურვილის გაუთვალისწინებლად პენსიის თანხის ანგარიშში ძალით არ დაურიგა სარეცხი საშუალებები, შამპუნი, კბილის პასტა, იშვიათად — ფოჩიანი კამფეტი.

მეზღუდული პასუხისმგებლობის საწარმოს საქმიანობაში „სიახლეა": პენსიონერებს საპენსიო თანხების ანგარიშში კვლავაც იძულების წესით ახლა კონვერტის მარკებსაც ურიგებენ.

დალოცვილებო, ეს უმწეო და დაბეჩავებული ადამიანები, ვთქვათ და, კიდევ დიდხანს არ აპირებენ ამ ქვეყნიდან წასვლას, როგორც ხალხში ამბობენ, ძალით აწერინებთ წერილს?

ნუ დაემდურებით სარკეს.

სავსე და მდიდარი ბიუჯეტი ეკონომიკურად წელში გამართული ქვეყანაა. მაგრამ როგორც მინდვრად პურის ყანას, ქვეყნის ეკონომიკასაც ღრღნიან. მათ წინააღმდეგ შეურიგებელი ბრძოლა, სამეურნეო-ეკონომიკური დანაშაულობების ალკვეთა ბიუჯეტის შევსების ერთი მთავარი პირობაა. დანაშაულობები კი ხდება. ქარელის რაიონის რუისის მეურნეობის მიერ გაცემული მინდობილობით ვინმე სვიანაძემ გორის პურპროდუქტების კომბინატიდან დაიტაცა 50 ტონა სათესლე ხორბალი და მიიმალა. იქვე, აგროფირმა „აბესის" ყოფილმა თავმჯდომარემ ხარშილაძემ სახელმწიფო ბიუჯეტში შესატანი 1700 ლარი მიითვისა, სააქციო საზოგადოება „მეტეხის აგურში" გამოვლინდა 56 ათასი ლარის ღირებულების 627 ათასი ცალი აგურის დანაკლისი, გორის სააქციო საზოგადოება „მშენებელში" ადგილზე არ აღმოჩნდა 82 ათასი ლარის ღირებულების რკინის არმატურა.

ეს ყველაფერი ბიუჯეტია და თუ ბიუჯეტი სარკეა, ადვილი წარმოსადგენია, როგორ ჩანან მასში ეს ადამიანები.

ბიუჯეტი ზარალდება მაშინაც, როცა მოქმედ საწარმოებში რევიზორ-შემმოწმებლების კარუსელია გამართული. შარშან ოკამის ლვინის ქარხანა (კასპის რაიონი) 28-ჯერ შეამოწმეს. 365-დან 150 დღე იჯდა ქარხანაში რა გინდა რა უწყების რევიზია და ქაღალდებში იქექებოდა. რევიზორების ერთი ჯგუფი კი მანამდე არ გამოვიდა ქარხნიდან, ვიდრე რთველი არ დაიწყო და საწარმოს მარნის კარი არ აჭრიალდა...

ბიუჯეტის შესრულებას აფერხებენ ბანკებიც, როცა ისინი საბანკო ოპერაციებს ზერელედ და უგერგილოდ აწარმოებენ, როცა პენსიები და სხვა დანიშნულების ფულადი თანხები იმის მაგივრად, რომ პატრონთან მივიდეს, ბანკიდან ბანკში მოგზაურობს. სააქციო საზოგადოება „ლაინის" 4969 ათასი რუბლი (1993 წ. 1 იანვრისათვის ეს თანხა 1,4-ჯერ აღემატებოდა „ლაინის" საბრუნავ საშუალებათა ჯამს) სამი წლის განმავლობაში „დასეირნობდა" ბანკიდან ბანკში, ქალაქიდან ქალაქში და, როგორც იქნა 1995 წლის მაისში მწვანილის ფასად — 4969 ათას კუპონად დაუბრუნეს „ლაინს".

საგადასახადო სამსახურს შარმან რომ მუყაითად ემუშავა, ასეულ ათასობით ლარი აღმოჩნდებოდა სახელმწიფო ბიუჯეტში. 1997 წლის 1 იანვრისათვის ნარჩენმა თანხებმა მხარეში 3487 ათასი ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის მთლიანი შემოსავლის 38 პროცენტია, წლევანდელი წლის დავალებისა კი — მესამედი. ამ დროს კი საგადასახადო ინსპექცია ურჩ მსხვილ გადამხდელებთან კი არ მუშაობს, ორგანიზაციების შემოწმებით და ბიუჯეტში თანხების დარიცხვითაა გართული.

მერე გვიკვირს, ბიუჯეტის სარკეში ულამაზოდ და უშნოდ რომ გამოვიყურებით.

ამ გამონათქვამს რუზველტს მიაწერენ: ქვეყნად ორი მუდმივი სიდიდე არსებობს — სიკვდილი და გადასახადი.

სიკვდილი ღმერთმა გვაშოროს, გადასახადი კი გადავიხადოთ.

გურამ ვაშაკიძე,
„სრ" საკ. კორ.

SOS

ბებიებო, ნუ დახოცავთ ფოსტალიონებს

ჩვენი ბებიაჩემი კომუნისტური მმართველობის ხანაში შეძლებულად და ხელგაშლილად ცხოვრობდა. შავი დღისათვის ბანკშიც კარგა გვარიანი თანხა ჰქონდა გადანახული. ბოლო ხანს ქვეყანაში დატრიალებულ პოლიტიკურ მოვლენებს აღლო კი აუღო, — ბანკიდან ფულის გამოტანა მოასწრო, მაგრამ საბაზრო ეკონომიკის ლაბირინთებში გაიხლართა — „ბანკირებმა" გააცურეს და მთელი სიმდიდრე დაკარგა. ფუფუნებაში ნაცხოვრები ქალი დღეს 8-ლარიან პენსიას შესჩერებია, მაგრამ, როგორც წესი, 7-8 თვის განმავლობაში იმასაც ვერ იღებს და ჩვენი საფოსტო განყოფილებისათვის ოფიციალურად ომი აქვს გამოცხადებული. ამ ომში ოჯახის სხვა წევრებიც არიან ჩაბმული, მაგრამ ისინი უფრო შუამავლის სამშვიდობო მისიას ასრულებენ.

ერთ საღამოს მეც „გამომიჭირა", გვარიანად დამმოძღვრა, სულ მისხალ-მისხალ ჩამომითვალა, რაც ბავშვობაში ჩემთვის ხურდები მოუცია... ბოლოს დიპლომატიურად შემომაპარა: „ბებია, ფოსტის უფროსს შენი მოერიდება, რვა თვის პენსია მაქვს ასაღები, ეგ საქმე გამაკეთებინე, და..."

მოგეხსენებათ, ენა ტკბილად მოუბარი გველსა ხვრელით გამოიყვანსო. გავბრიყვდი.

ფოსტაში ამბავი დამხვდა?!... ვინ მიგიშვა უფროსამდე.

ყველა ერთად ყვირის, ვერაფერს გაიგებ. ბოლოს გავარკვიე: ბებიაჩემის ფოსტის უფროსს ჩაქოლვას უპირებენ. არც ფოსტალიონებს დაადგებათ უკეთესი დღე. გუშინ საღამოს, ფოსტის უფროსის საუბედუროდ, ნახევარი საათით დენი ჩართეს და ტელევიზიით მაინცდამაინც მაშინ გამოაცხადეს, პენსიების ფული ყველგან ჩარიცხულია, ადგილობრივ საფოსტო განყოფილებებს მიაკითხეთო.

მოუკითხავთ, მაგრამ მოკითხვაც ამას ჰქვია: ფოსტის შესასვლელი კარი უთუოდ შესაცვლელია, აღარ შეკეთდება.

მოკლედ ბებიას სანუგეშო ვერაფერი გავუგე. ის კი გავარკვიე, რომ ფოსტას ფული არა აქვს, საპენსიო თანხები გადმორიცხული არ არის...

რა ქნას ფოსტალიონმა, როგორ შეირიგოს ბებია?!

საქართველოს ფოსტას 1997 წლის 18 აპრილის მონაცემებით რესპუბლიკაში აღრიცხვაზე 798 516 პენსიონერი ჰყავს (ვისაც პენსიები უნდა, დაურიგოს). მათი რიცხვი ყოველთვიურად იცვლება. მთლიანად თვიური საპენსიო ფონდი 7325 ათასი ლარია. აპრილის შუა რიცხვებში ბანკში პენსიებისთვის ფოსტის ანგარიშზე ჩაურიცხავი იყო 15 583 ათასი ლარი.

ასეთ ვითარებაში, როცა საპენსიო ფონდის დავალიანება 15 მილიონ ლარს აჭარბებს, განა შეიძლება ფოსტალიონს მოსთხოვო, რატომ დროულად არ არიგებ პენსიასო? იდეალური მდგომარეობა არც ერთ რაიონში არ არის, ხელფასების გაუცემლობის გამო ვერ ხერხდება სოციალური ანარიცხების მობილიზება, ყოვნდება საბანკო გადარიცხვები. მოკლედ პრობლემები ერთმანეთზეა გადაჯაჭვული.

ხშირად ისიც ხდება, რომ ბანკებში ფოსტის ანგარიშზე ჩარიცხულ თანხებს ფულის ნიშნების უქონლობის, თუ სხვა მიზეზთა გამო, დროულად არ იძლევიან, რაც კიდევ უფრო ართულებს ვითარებას.

ამ ფაქტის საილუსტრაციოდ აქვე მოვიყვან ლაგოდეხის აგრობანკის მთავარი ბუღალტრის მიერ ფოსტისათვის მიცემულ ცნობას (სტილი დაცულია):

„ლაგოდეხის აგრობანკი გაძლევთ ცნობას იმის შესახებ, რომ ვინაიდან 21/3-97 წ. თქვენს საპენსიო ანგარიშზე ირიცხება 30 000 ლარი, ბანკში ფულის ნიშნულის უკმარისობის გამო ვერ მოგეცით აღნიშნული თანხა და დაგაკმაყოფილეთ 950 ლარით".

ასეთი რამ მარტო ლაგოდეხში არ ხდება, ეს ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა.

სცადეთ და 30 000 ლარის ნაცვლად 950 ლარი გაანაწილეთ ისე, რომ ყველა კმაყოფილი დაგრჩეთ.

ბოლო დროს სოციალური ბიუჯეტის შესრულებისა და მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფის სფეროში არსებული ვითარებით პარლამენტიც დაინტერესდა.

იმედია სამართალს დაადგენს. მანამდე კი ჩვენს პენსიონერებს მინდა ვუთხრა და ვთხოვო ის, რაც უკვე ვუთხარი და ვთხოვე ბებიაჩემს: შეურიგდით, ნუ ეჩხუბებით ფოსტალიონებს, მათ თქვენი პენსიების დაგვიანებაში ბრალი არ მიუძღვით.

შოთა მაჭარაშვილი.

ტრანსპორტი

სტერეოტიპის მარწუხებში

ახლახან თელავს საქართველოს ავტოტრანსპორტის დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილე გია ქარსელაძე და ამავე დეპარტამენტის სამგზავრო გადაზიდვების სამმართველოს უფროსი გოგი ჩაფიჩაძე ეწვივნენ. მათი ჩამოსვლა ადგილობრივ ავტობუსის მძღოლთა საჩივარმა განაპირობა. მომჩივანნი ტრასებზე წესრიგის დაცვას, უფრო კონკრეტულად კი — ულიცენზიო ტრანსპორტის მოძრაობის აკრძალვას მოითხოვდნენ.

კონკურენცია თუ ცალ კარში თამაში?

მიზეზთა და მიზეზთა გამო დღეს კახეთს დედაქალაქთან მხოლოდ ავტოტრანსპორტი აკავშირებს. მგზავრთა გადაყვანა თუ ტვირთის გადატანა სარფიან საქმედ იქცა. ესეც გახდა მკაცრი კონკურენციის მიზეზი, თუმცა იგი ცალმხრივ ხასიათს ატარებს: მასში ძირითადად ყოფილ ავტოსატრანსპორტო საწარმოთა ბაზაზე შექმნილი სააქციო საზოგადოებათა მძღოლები მონაწილეობენ. რაც შეეხება ბოლო წლებში მომრავლებულ მიკროავტობუსებს, ისინი „თამაშგარე" მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ.

სხვადასხვა ინსტანციაში მომჩივან ავტობუსის მძღოლთა ძირითადი მოთხოვნაა აღიკვეთოს ულიცენზიო მიკროავტობუსების მიერ მგზავრთა გადაყვანა. ფაქტი ფაქტად რჩება: ამ სახის ტრანსპორტზე მართლაც არ არის გაცემული ლიცენზიები (ორი ცალი გაცემული იყო დედოფლისწყაროში და ისიც გაუქმდა).

იქნებ მიკროავტობუსების მძღოლები შეგნებულად არიდებენ თავს ლიცენზირებას? არადა არა! ამაზე თელავის რაიონის გამგეობისა და ავტოტრანსპორტის დეპარტამენტის მიმოწერაც მიუთითებს. გამგეობამ, მიკროავტობუსის მძღოლთა განცხადებების საფუძველზე, არაერთხელ სთხოვა დეპარტამენტს მათი ბედის გადაწყვეტა. აი, ერთ-ერთი ბოლო, შარშან დეკემბერში გაგზავნილი წერილის შინაარსი:

„თელავის რაიონის მცხოვრებთა უკეთ მომსახურების მიზნით, გამგეობამ თქვენს წინაშე ორჯერ დააყენა საკითხი „თელავი-თბილისის" მარშრუტზე მიკროავტობუსების გამოყენების შესახებ. თქვენი 1996 წლის 30 სექტემბრის № 679/05 პასუხით, აღნიშნული საკითხი შესწავლის პროცესში იყო და მიღებული გადაწყვეტილებების შესახებ უნდა გვეცნობებინათ დამატებით. პასუხი დღესაც არ ჩანს..."

როდესაც მიკროავტობუსების მძღოლებმა კატეგორიულად მოითხოვეს პასუხი კითხვაზე, აქვთ თუ არა ტენდერში მონაწილეობის უფლება (რომელიც ამ თვის ბოლოს ეწყობა), დეპარტამენტის ხელმძღვანელები დაპირდნენ, საბოლოო დასკვნას ტექნიკური უნივერსიტეტის შესაბამისი კათედრის მეცნიერთაგან ათ დღეში მივიღებთო. თუმცა, ისიც ითქვა, შესაძლოა, ეს დასკვნა უარყოფითი იყოსო. დამკვეთნიც და შემსრულებელნიც ერთი და იგივე საქმეს ემსახურებიან — ერთნი პრაქტიკულად, მეორენი — მეცნიერულ-თეორიულად. რაც შეეხება ვერტიკალს — მძღოლი-სააქციო საზოგადოება-დეპარტამენტი, აქაც შეუიარაღებელი თვალით ჩანს კორპორაციული ინტერესი. საკუთრების ფორმა კი შეიცვალა, მაგრამ ყველა დიდი ხნის წინ მორგებულ სავარძელში ზის. ღმერთმა დიდხანს ამყოფოთ, მაგრამ აქედან გამომდინარე ტენდენციურობა საქმეს წინ რომ ვერ წასწევს, ესეც ნათელია. საბოლოოდ კი ამ უთანასწორო ბრძოლებში მგზავრი, მოქალაქე იჩაგრება.

პირველი სერიოზული დაპირისპირება ავტობუსის და მიკროავტობუსის მძღოლებს შორის მაშინ მოხდა, როდესაც ორივე ტიპის ტრანსპორტზე მგზავრობის ფასი გათანაბრდა. იმის მაგივრად, მორალურად და ფიზიკურად მოძველებული ავტობუსით მგზავრობის საფასური შეემცირებინათ, ჩივილსა და რეიდებში მონაწილეობას მიჰყვეს ხელი.

როგორც ცნობილი გახდა, ამ დღეებში ავტობუსის მძღოლები პარლამენტს უნდა ეწვიონ, შემდგომ კი ვინ იცის, ვის აღარ. არადა, საკითხი უწყების დონეზეც შეიძლებოდა გადაწყვეტილიყო, ძველი სტერეოტიპის მარწუხები რომ არა. ჩანს, ინერცია ისევ ძნელი დასაძლევია, მით უმეტეს, როდესაც საქმე ავტოტრანსპორტს ეხება...

ვინ გააკონტროლებს ლიცენზიას?

როგორც ბატონმა გია ქარსელაძემ თავიდანვე აღნიშნა, მათი უწყება კი გასცემს ლიცენზიას, მაგრამ მისი კონტროლი დეპარტამენტის კომპეტენციაში არ შედის. ზოგის მტკიცებით, ამ საქმეში გადამწყვეტი სიტყვა საგზაო პოლიციამ უნდა თქვას. მაგრამ ეს აზრი იქვე უარყვეს ამ უწყების წარმომადგენლებმა. მათი თქმით, საგზაო პოლიციას უფლება აქვს გააჩეროს მძღოლი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მან მოძრაობის წესები დაარღვია. ასე რომ, თეორიულად ულიცენზიო, მაგრამ წესრიგის მოყვარულ მძღოლს შეუძლია მგზავრები შეუფერხებლად გადაიყვანოს, თუმცა, პრაქტიკულად, ამის განხორციელება ძნელია.

ცოტა ხნის წინათ ავტობუსების მძღოლთა საჩივრის საფუძველზე, თელავის რაიონის გამგეობასთან შეიქმნა კომისია, რომელშიც შეიყვნენ საგადასახადო ინსპექციის, საგზაო პოლიციის, ხელისუფლების წარმომადგენლები. შვიდდღიანი რეიდების შედეგად გამოვლინდა ულიცენზიო მო[illegible] მუშავე 12 მიკროავტობუს[illegible] ავტობუსი და ერთი საქ[illegible] ავტომანქანა. მაგრამ კონტ[illegible] ლის ვერც ეს ფორმა ჩაით[illegible] საკითხის გადაწყვეტად, [illegible] იდან რეიდები პერიოდ[illegible] ეწყობა, კონტროლი კი [illegible] ლდღიურად არის საჭირ[illegible]

როგორც შეხვედრაზე [illegible] თუ საგზაო პოლიცია კონ[illegible] ლის საქმეს თავის ხელშ[illegible] აიღებს, დეპარტამენტი [illegible] ბული გახდება საუწყებო-[illegible] რანსპორტო პოლიცია შექ[illegible] რაც, თავის მხრივ, არაერთ[illegible] ნააღმდეგობას დაუდებს სა[illegible] ვეს. ლიცენზია და მასთან [illegible] კავშირებული პერიპეტიები [illegible] ტოტრანსპორტზე გამეფებ[illegible] უწესრიგობის ერთ-ერთი [illegible] გმენტია. ვერა და ვერ და[illegible] რგა მძღოლთა ჯანმრთელო[illegible] ასევე ავტოტრანსპორტის [illegible] ნიკური მდგომარეობის შ[illegible] წმების სისტემები. მძღოლ[illegible] პირდაპირ სახლიდან, შე[illegible] მებლად გადიან რეისებზე, [illegible] კი დიდ საშიშროებას უქმნის [illegible] ძრაობის უსაფრთხოებას. [illegible] ავტოსატრანსპორტო საწარ[illegible] ების სამართალმემკვიდრე [illegible] აქციო საზოგადოებებს ყვე[illegible] შესაძლებლობა აქვთ გარ[illegible] ბში მოუყარონ თავი არსე[illegible] ტრანსპორტს, მაგრამ ამ [illegible] რთებით ჯერჯერობით არა[illegible] კეთდება.

როგორც შეხვედრაზე ით[illegible] ეტყობა, ხელმძღვანელები [illegible] ცვასთან დაკავშირებულ [illegible] რჯებს ერიდებიან. ამგვარ[illegible] „ეკონომიკა" კი, შესაძლო[illegible] ძვირად დაუჯდეს ყველა[illegible] მძღოლსაც და მგზავრსაც. [illegible] მცა, ნახევრადხუმრობით, [illegible] გრამ მაინც ითქვა, რომ [illegible] ცრი კონკურენციის პირო[illegible] ბში არ არის გამორიცხუ[illegible] ტრანსპორტის შეგნებული [illegible] ზიანებაც.

ზურაბ არსენიშვილი,
„სრ" საკ. კორ.

„ტასისის" მონაცემებით

სამთავრობო დაკრედიტება

შარშან მეოთხე კვარტალში საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მთავრობისათვის გაცემულმა ჯამურმა კრედიტმა 39 მილიონი ლარი შეადგინა, რამაც 1996 წლის სამთავრობო დაკრედიტება 186 მილიონ ლარამდე გაზარდა. ბიუჯეტით დამტკიცებული თანხის 50 მილიონით გადამეტება გამოიწვია ექსტრაორდინალური მოვლენების მთელმა რიგმა, მათ შორის მსოფლიო ბანკისა და ევროგაერთიანების გრანტების დაყოვნებამ, 1996 წლის წმინდა სამთავრობო დაკრედიტებამ 154 მილიონი ლარი შეადგინა. განსხვავება აიხსნება ეროვნულ ბანკში სამთავრობო დეპოზიტების 24 მილიონი ლარის გაზრდით. მაგრამ ობიექტური მიზეზების გარდა, სამთავრობო დაკრედიტების ზრდის სხვა მიზეზებიც არსებობდა. 1995 წლის დეკემბერსა და 1996 წლის ნოემბერს შორის სამთავრობო დეპოზიტების საშუალო მოცულობა 56 მილიონი ლარი იყო, ამავე დროს მთავრობა 15-პროცენტიან წლიურ სარგებელს იხდის ეროვნული ბანკის კრედიტებზე. ახალი სესხების ნაცვლად სამთავრობო დეპოზიტებზე განთავსებული თანხები რომ ყოფილიყო გამოყენებული, ფინანსთა სამინისტრო 6,7 მილიონ ლარს დაზოგავდა.

ვალუტის გადაცვლის კურსი

შარშან მესამე კვარტალში ვალუტის (ლარი-აშშ დოლარი) რეალური კურსი 3,9 პროცენტით დაეცა, მაგრამ მეოთხე კვარტალში კვლავ აიწია 1,6 პროცენტით. საერთო ჯამში 1996 წლის განმავლობაში კურსმა 6 პროცენტით აიწია, რაც ორი ეფექტის თანხვედრამ გამოიწვია. გადამცვლელი პუნქტების ბაზარზე ლარის ნომინალური კურსი დაეცა 3,3 პროცენტით და ინფლაცია საქართველოში უფრო მაღალი იყო (13,5 პროცენტი), ვიდრე აშშ-ში (3,3 პროცენტი). ლარი — რუსული რუბლის გადაცვლის კურსიც გაიზარდა. ლარი გაიზარდა 9 პროცენტით, რაც შედეგად მოჰყვა რუბლის სწრაფ ნომინალურ გაია[illegible] ბას, რუსეთში სამომხმარე[illegible] ბლო ფასების ზრდასთან (21,8 პროცენტი) შედარებით.

ძირითადი საქონლის ფასები საერთაშორისო ბირჟებზე
21 აპრილის მდგომარეობით – აშშ დოლარებში

საქონელი	ბირჟა	ზომის ერთეული	ფასი
ალუმინი 99,7%	LME	1 ტონა	1520,00
მეორადი ალუმინი	LME	1 ტონა	1418,00
სპილენძი ხარისხ. A	LME	1 ტონა	2302,00
ტყვია	LME	1 ტონა	633,00
კალა	LME	1 ტონა	5720,00
თუთია	LME	1 ტონა	1222,00
ნიკელი	LME	1 ტონა	7210,00
ოქრო	COMEX	1 ტრ. უნც.	343,50
ვერცხლი	COMEX	100 ტრ. უნც.	481,00
ამიაკი	CBOT	1 ტონა	145,00
უეთილო ბენზინი	ИYMEX	ცენტნ./გალონი	59,80
ნედლი ნავთობი	ИYMEX	ბარელი	19,25
ბამბა	ИYCE	გირვანქ./ცენტნ.	70,61
შაქარი თეთრი	LIFFE	1 ტონა	305,00
ყავა „C"	CSCE	გირვანქ./ცენტნ.	210,00
ყავა (Robusta)	LIFFE	1 ტონა	1612,00
მშრალი რძე	CSCE	100 გირვანქა	110,50
კარტოფილი	LIFFE	1 ტონა*	35,00
სიმინდი	CBOT	100 **	298,00
ხორბალი	CBOT	ბუშელ/ცენტნ.**	408,50
ხორბალი	LIFFE	1 ტონა*	98,25
ქერი	LIFFE	1 ტონა*	91,00

შენიშვნა * — ინგლისური გირვანქა სტერლინგი. ** — 60 გირვანქანი ბუშელი. LME — ლონდონის ლითონების ბირჟა. COMEX — ნიუ-იორკის სასწრაფო სასაქონლო ბირჟა. LIFFE — ლონდონის საერთაშორისო ბირჟა. CBOT — ჩიკაგოს სასწრაფო სასაქონლო ბირჟა. ИYCE — ნიუ-იორკის ბამბის ბირჟა. CSCE — აშშ ყავის შაქრისა და კაკაოს ბირჟა.

ინფორმაცია

შეწყდება რეგისტრაციაში გაუტარებელ საწარმოთა საქმიანობა

სახელმწიფო ქონების მართვის სამინისტრო აპირებს დასვას საკითხი იმ სააქციო საზოგადოებათა საქმიანობის შეწყვეტის შესახებ, რომლებსაც ხელახალი რეგისტრაცია არ გაუვლიათ სასამართლოებში. ეს განაცხადა ჟურნალისტებთან შეხვედრაზე სახელმწიფო ქონების მართვის მინისტრის მოადგილემ მერაბ გაბუნიამ.

მეწარმეობის კანონის შესაბამისად, საწარმოებმა არა მარტო უნდა გაიარონ ხელახალი რეგისტრაცია, არამედ აუცილებლად უნდა შეუთანხმონ ეს სახელმწიფო ქონების მართვის სამინისტროს, ფინანსთა სამინისტროსა და სახაზინო სამინისტროს, აგრეთვე დადგნენ აღრიცხვაზე საგადასახადო სამსახურებში. სინამდვილეში კი სააქციო საზოგადოებები თავს არიდებენ ამ პროცედურებს, რის შედეგად ბიუჯეტს სერიოზული თანხები აკლდება.

სიტუაციის გამოსწორების მიზნით სამინისტრომ თავის ადგილობრივ ორგანიზაციებს დაუგზავნა წერილები, რომლებშიც სთხოვს მათ შეამოწმონ სააქციო საზოგადოებათა სიები და წარმოადგინონ წინადადებანი უმოქმედო საწარმოთა რესტრუქტურიზაციის შესახებ.

ენერგოდისტრიბუტორობის ეფექტიანი დებიუტი

აჭარის ავტონომიურმა რესპუბლიკამ 1997 წლის თებერვლიდან დაწყებული, კერძო ენერგოდისტრიბუტორის გივი პოპიაშვილის აქტიური მოქმედების შედეგად უკვე მარტში შეძლო „საქენერგოსაგან" მიღებული და მოხმარებული ელექტროენერგიისათვის დავალიანება 105 პროცენტით დაეფარა. როგორ[illegible] „საქენერგოს" ხელმძღვანელ[illegible] იმედოვნებს, გ.პოპიაშვილი [illegible] ხლოეს მომავალში დაფარავს „[illegible] ქენერგოსადმი" აჭარის დავალ[illegible] ანებას თითქმის მილიონი [illegible] რის ოდენობით. სულ კი ავტ[illegible] ნომიურ რესპუბლიკას „საქენ[illegible] რგოსი" ცხრა მილიონი ლ[illegible] მართებს, თუ არ ჩავთვლით [illegible] რქეთისადმი „საქენერგოს" [illegible] ვალიანებას, რაც გამოიწვი[illegible] ბოლო რამდენიმე წლის მა[illegible] ნძილზე აჭარის მიერ თურქეთ[illegible] ელექტროენერგიის მოხმარებ[illegible]

15 მილიონი ლარი ასობით მილიონს დაზოგავს

„საქენერგოს" თავმჯდომარ[illegible] მოადგილის გურამ ჯავახაძ[illegible] მტკიცებით, საქართველოს [illegible] დაქალაქის ნებისმიერ ობიექტ[illegible] ელექტროენერგიის ჩართვა-[illegible] მორთვის სრულფასოვანი [illegible] რთვის სისტემის შესაქმნელ[illegible] საჭიროა 15 მილიონამდე [illegible] რი. ამ თანხის მეოხებით „[illegible] ლასს" შეეძლება ლოკალურ[illegible] გამოურთოს ელექტროენერგ[illegible] მხოლოდ იმათ, ვინც არ იხდ[illegible] ხოლო დანარჩენები უზრუ[illegible] ლყოს ელექტროდენის შეუფ[illegible] რხებელი მიწოდებით. გურამ ჯ[illegible] ვახაძე დარწმუნებულია, [illegible] თუ უახლოეს მომავალში არ [illegible] მოინახა ამ ღონისძიების [illegible] ფინანსების შესაძლებლობ[illegible] ქვეყნის ენერგეტიკა და, [illegible] ბამისად, სახელმწიფო ბიუჯ[illegible] ტი დაკარგავს არა ათობ[illegible] არამედ ასობით მილიონ ლ[illegible] უწინარეს ყოვლისა, თბილ[illegible] ენერგომართვის ამგვარი [illegible] სტემის უქონლობის გამო.

საქინფორმ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პოზიცია

მურმან ჯგუბურია

უსიტყვო სიტყვები

როგორც მომღერალი გურული მალავს იმას, თუ „შავი შაშვი რას ჩიოდა“, ასევე, პოლიტიკოსი შევარდნაძე არ ეუბნება ხალხს, თუ რა უნდა. საყოველთაოდ ცნობილია: გურული განსაცვიფრებლად მღერის, მოვიგონოთ გალაკტიონის „რა ძალაა ამ ტკბილ ხმაში, არსად ისე არ მღერიან, როგორც აქ, ამ ქვეყანაში...“ „აქ მელოდიას, რიტმს ენიჭება განსაკუთრებული მნიშვნელობა, ტექსტი კი მუდამჟამს მეორეხარისხოვანია. ამის მაგალითია კრიმანჭული. ამიტომაც, მე მგონია, რომ შევარდნაძის ცნობილმა ღიმილმა, მიმიკამ და მიხვრა-მოხვრამ სიტყვაზე მეტად იმუშავა, მეტი გააკეთა. გურული არ ლაპარაკობს, მღერის, გალობს, პირდაპირ საქმეზეა გადასული, და მისი ბუნება-ხასიათი აქვს გამოყოლილი შევარდნაძესაც. პარლამენტი ყაყანებს, არის ერთი გაწამაწია და ალიაქოთი, აგინებენ მას, თათხავენ, ჭკუას არიგებენ, ხოლო თავად იგი ზის ჩუმად, უსიტყვოდ, ამ გაუთავებელ თათხვა-ლანძღვა-გინებაზე არ რეაგირებს (გულში რას ფიქრობს, არავინ იცის, რაც შემდგომში და შემდგომში კიდევაც გამოჩნდება), მაგრამ არაფერს ამბობს („არას იტყოდა ანა“, მ. ლებანიძე). ბატონმა ბაკურ გულუამ, შევარდნაძის ამგვარ მოქმედებას იობის მოთმინება უწოდა. ორად-ორი სიტყვით განსაზღვრა ჩვენი პრეზიდენტის შინამობუნება. „იობის მოთმინება“ – მისი ეპითეტია.

დღენიადაგ ეხვეწებიან და ემუდარებიან პოლიტიკოს შევარდნაძეს, გვითხარი რამე, შენი ჭირიმეო, – არ ამბობს („რა გინდა, ედუარდ, თქვი პირდაპირ“, ბუში). ეხვეწება მუშა და გლეხი, ლტოლვილი და პატიმარი, მეცნიერი და ხელოვანი, პარლამენტი (ქალბატონი ირინა სარიშვილი) – არ ამბობს, რადგანაც იგი ბუნებით მთქმელი, მესიტყვე არაა. „თავსა ახლად ვერვინ იშობს“. თუმცაღა ჩინებული მოქართულეა. და კლასიკურად გამართული ენით წერს მოკლე წერილს თუ ესსეს, როცა ვინმეს ახასიათებს; ეს მეტწილად წასულ მწერლებს ეხება, – როცა ემშვიდობება თავის მეგობარ მწერალს – ნოდარ დუმბაძეს, ან თუ გნებავთ, აგერ, სულ ახლახან, თეიმურაზ ჯანგულაშვილს, ერთი ბეწო დეპეშა რომ გაუგზავნა გარდაცვლილი პოეტის ოჯახს, – მოკლედ, მკაფიოდ, ორიოდე სიტყვით აღწერა პოეტის მთელი ცხოვრება. ასევე საყურადღებოა და საგულისხმო მისი მისალმება-მილოცვანი ამა თუ იმ მეცნიერისა და მწერლის საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით.

„ქალბატონო მანანა“, ასე იწყება შევარდნაძის ერთი წერილი. სიტყვებს მძიმე მოუდის და არა ძახილის ნიშანი (როგორი ცოდნაა აქ გამჟღავნებული ჩვენებური ადათ-წესისა). კაცი ესაუბრება ქალს...

მისეული ეს მცირესიტყვაობაც (წერის მომენტი), გურულობასთან არის დაკავშირებული.

ზის იგი და უსმენს (რას მღერიან მეინახენი, როგორ მღერიან, ვინ ურევს, ვინ არღვევს ჰარმონიას, ვინ ეთიშება საერთო სამღერელს), იგი დირიჟორია, ორკესტრის ხელმძღვანელია და აფასებს გუნდის წევრების მოქმედებას და თავს ოდნავ დაბლა ხრის, რათა უკეთ ჩასწვდეს ხმას და რაც საკვირველია, იგი არასოდეს არ შეაჩერებს მთქმელს (გამყივანე მოძახილი, ბანი) არ დაუშლის თქვას ის, რაც მას მოეპრიანება („ვიცი, შენ რასაც ამბობ, არაა მართალი, მაგრამ შენ რომ ის თქვა, რისი თქმაც გინდა და ამისი უფლება გქონდეს, თავსაც კი გავწირავ“). ხოლო რაკიღა მეთაური შენიშვნებს არ იძლევა, ფოფინებენ პარლამენტარები (გუნდის წევრები), თავსაც აიშვებენ და რაც მოეპრიანებათ, იმას იტყვიან. ისე იტყვიან, როგორც მოეპრიანებათ და არა მარტო პარლამენტარები, პირდაღებულნი არიან გაზეთები და ჟურნალები, უკიდეგანო თავისუფლებაა ამ მხრივ საქართველოში გამეფებული. თქვი და წერე, რაც გინდა, როგორც გინდა, ლანძღე და თათხე, ვინც გინდა, როგორც გინდა. მტყუანი და მართალი, ეს სულერთია, არავინ ამისათვის არ გაგიჯავრდება, ბუზსაც ვერ აგიფრენს; ერთი კია: ასეთი ურთიერთობა გარკვეულ აზრთანაა დაკავშირებული: ადრე თუ გვიან, ყველა გამოავლენს თავის თავს, თავის ხმასა და შესაძლებლობას, რასაც ბოლოს და ბოლოს ქვეყანაც დაინახავს.

ამგვარი გახლავთ შევარდნაძისეული აღზრდა-განათლების ერთ-ერთი მეთოდი.

ზის სახელმწიფოს მეთაური და დუმს. უსმენს პარლამენტს.

ზემორე უნდა მიმენიშნებინა, სხვა კუთხეებთან შედარებით ჩვენს საყვარელ გურიას ნაკლები მოშაირე, სახალხო მთქმელი ჰყავს. სამაგალითოდ, ერთ ციდა ფშავსა და ხევსურეთში ასიათასობით კაფიალექსია თქმული. გურული ხალხური პოეზია კი მწირია. სამაგიეროდ, უთვალავი გურული სიმღერა მოგვეპოვება. ფშავ-ხევსურული კი – იშვიათია და ისიც, რაც არის, ჩემის გაგებით, ერთფეროვანია და მონოტონური, ხუთიოდე გურული თუ შეიკრიბება, სასწაულ სიმღერას ქმნიან. დააკვირდით, ყველა როგორ თავისას მიერეკება (კარგი გაგებით), ყველას უნდა მეტოქე და მეინახე დაჯაბნოს და, სამწუხაროდ, ეს მომენტი აიტაცა მაინცდამაინც ქართულმა ფეხბურთმა (ჩემი აზრით).

ჩვენ კარგად არ გვესმის ერთმანეთის, ეს ჩვენს ბუნებაშია, გურული სიმღერის ამბავი კი, თუმცაღა ამ შეუსმენლობას ჰგავს, მაინც ემიჯნება, – სიმღერაში მეტოქეობა ქმნის სწორედ იმ საკვირველ მრავალხმიანობას, რომელმაც გააოცა სტრავინსკი და არა მარტო იგი. ცხადია, ყველა თავისას ამბობს, თავისას მღერის, საოცარი ჰარმონია კი იქმნება, რასაც მომღერალთა ინდივიდუალიზმი განაპირობებს.

დაახლოებით ამ ყაიდითა და წესით იბრძოლეს ჩვენმა ბიჭებმა ამ უკანასკნელ ომშიც, ყველამ თავისთვის; ცალ-ცალკე, ზოგმა კარგად იომა, ცხადია, და რამდენი ნორჩი სიცოცხლე შეეწირა ამ ომს, მაგრამ მაინც ვერ გავიმარჯვეთ. ცალ-ცალკე მივდიოდით ომში, ცალ-ცალკე ვიბრძოდით და ცალ-ცალკე გამოვიქეცით. ზოგი სვანეთის გზას გამოუყვა, ზოგი – სამეგრელოსას, ზოგი – საზღვაოს და ზოგი – საჰაეროს, რომლის მიზეზიც, როგორც ვნახეთ, ჩვენი გათიშულობა იყო. „თავსა ახლად ვერვინ იშობს“.

გურულობასთან არის დაკავშირებული, ჩემი აზრით, შევარდნაძისეული სამყაროს აღქმაც, მისი მსოფლმხედველობა, მისი ინტერნაციონალიზმი (კოსმოპოლიტიზმი?). კოსმოპოლიტი – „მსოფლიოს მოქალაქე“ (ერთი ქართველი პოეტი კი ასე ახასიათებს საკუთარ მამას: „მამა არის საქართველოს გლეხი“). „მსოფლიოს მოქალაქე“ ყველგან კარგადაა, და სადაც კარგადაა, იქაა მისი სამშობლოც. აქედან გამომდინარე, იგი (გურული) უმეტესად სამყაროს შვილად აღიქვამს თავს და ამიტომაც, გამუდმებით მსოფლიო მოვლენებს ეხმიანება...

ღმერთმა მაინცდამაინც ამ კუთხეში (გურიაში) დაბადებულ კაცს დააკისრა XX საუკუნის ისტორიაში გარდამტეხი მნიშვნელობის მოვლენებში მიეღო უმთავრესი მონაწილეობა, მსოფლიო საკითხები რომ გადაეწყვიტა. კაკალმა კაცმა, ედუარდ შევარდნაძემ, სასწაულები ჩაიდინა, ჩემი გაგებით, მან იხსნა თანამედროვე მსოფლიო მოსალოდნელი, გლობალური და გამანადგურებელი ომისაგან.

გურიაში პირველად და მუდამჟამს სწორედ მშვიდობის სადღეგრძელო ისმევა.

შევარდნაძემ დაშალა ვეებერთელა „სოცლაგერი“, გააერთიანა შუაზე გახლეჩილი გერმანია, შეწყვიტა ავღანეთში სამარცხვინო ომი, გაათავისუფლა მრავალი ქვეყანა.

შევარდნაძე სტალინის მაგიერ გამოუგზავნა ღმერთმა საქართველოს, რათა იმის დაშლაში მიეღო უმთავრესი მონაწილეობა, რაც მისმა წინაპარმა (სტალინმა) შექმნა, შევარდნაძის მეშვეობით მამაზეციერმა ქართველებს მსოფლიოს წინაშე ნამუსი მოგვწმინდა. მაგრამ აქაც საკვირველი სწორედ ისაა, რომ ამ დიდ ისტორიულ პროცესებშიც იგი თითქმის უსიტყვოდ მონაწილეობდა, დავალება კი პირნათლად შეასრულა, რადგან ეს იყო განგების მიერ მიცემული დავალება და მაინცდამაინც ქართველი უნდა ყოფილიყო დიდი ამბების მეწინავე და ეს ქართველი იყო შევარდნაძე... სხვა კაცი, სხვა ქართველი იმ თანამდებობაზე ვერ აღმოჩნდებოდა (სტალინისა და ბერიას შემდეგ!) მაგრამ განგებამ აქაც დიდი როლი ითამაშა.

XX საუკუნის ორი უდიდესი პოლიტიკოსი ორი ქართველი აღმოჩნდა.

ერთი – დამპყრობელი.

მეორე – განმათავისუფლებელი.

გაიელის დრო და ხანი და ედუარდ შევარდნაძეს ხალხი შეარქმევს მეორე სახელს, როგორც შეარქვა ხალხმა მეორე სახელი დავით-მეფეს, და ეს იქნება თავისუფლებასთან დაკავშირებული. და ეს იქნება მისი ნამდვილი სახელი. რადგანაც მეორე, გვიან შერქმეული (მოპოვებული) სახელი მუდამჟამს უფრო ზუსტია და მეტი რეალობის მატარებელი, ვიდრე პირველი სახელი.

სტალინმა, რუსეთში რომ მიდიოდა, თან წაიყოლა საქართველო.

შევარდნაძემ რუსეთიდან რომ ჩამოვიდა, თან მოიყოლა საქართველო.

ხოლო, რაც ხდება დღეს საქართველოში, ამაზე შესანიშნავად მსჯელობს ჩვენი სალიტერატურო გაზეთის მესვეური ბატონი თამაზ წივწივაძე.

ბატონმა თამაზმა, ზედიზედ, სამი წერილი გამოაქვეყნა „ლიტერატურულ საქართველოში“, სადაც ამომწურავად გვისურათხატებს აწინდელი საქართველოს ყოფა-ცხოვრებას. ამ წერილების წაკითხვის მერე ისეთი შთაბეჭდილება გვრჩება, თითქოსდა მთელ საქართველოს ცეცხლი ეკიდოს, მთელი საქართველო უზარმაზარ, ბობოქარ ხანძარშია გახვეული და გააქვს ამ ხანძრიდან, ვისაც არ ეზარება. სახრავი იქნება თუ სალაფავი, ოქრო თუ ვერცხლი...

ერთიც უნდა აღვნიშნო: თითქოს საყოველთაოდ ცნობილ ჭეშმარიტებაზე გვესაუბრება ბატონი თამაზი. ასე ბევრს უფიქრია, ასე ბევრს ეგონა, მაგრამ აქ მთავარი სწორედ რომ ეს არის: ასევე ვფიქრობთ ხოლმე ჩვენ, როცა ვკითხულობთ რომელიმე დიდი მწერლის ნაწარმოებს, ლექსს თუ მოთხრობას, ასე ხომ ჩვენც დავწერდით, გავიელებთ გულში და საკუთარ თავთანაც მართალი ვიქნებით, რადგანაც ძლიერ ეხამება ერთმანეთს მწერლისა და მკითხველის ჩანაფიქრი. უპირველესი მნიშვნელობა ასეთ თანხვედრაში, ჩემი გაგებით, სიტყვას ენიჭება, თამაზ წივწივაძის ფრაზა დიდი სივრცის დამტევია, სტრიქონსა და სტრიქონს შუა ჰაერია და თავისუფლება, ხატოვნად რომ ვთქვათ, მოედანია, სადაც შენც შეგიძლია გამოხვიდე და შენი სიტყვა თქვა, შენი სათქმელი გაახალხურო – ესეც არის ალბათ ერთი ნიშანი, რომ თამაზის წერილებს მკითხველებისა და კოლეგების დასი და დასი ეხმიანება.

კაცმა მსოფლიო საკითხები გადაწყვიტა და ერთი ციცქნა საქართველოს ვერ მოუარა... აი, სწორედ ამ საკითხზე გააჩნია თქვენს მონამორჩილს თავისი მცირე და კერძო აზრი, რასაც აქვე გაგაცნობთ.

კალმახი ცივი და სპეტაკი, პატარა მდინარე ტეხურადან ზღვაში ჩადის, ორაგულად გარდაისახება, დრო გადის და იგი მცირე ხნით ესტუმრება ხოლმე დედა-მდინარეს იმ ადგილებში, სადაც იგი ზღვას უერთდება, მაგრამ სათავესთან მეტად ვერ ბრუნდება. თავისი საკუთარი სიდიდე და წონა უშლის ხელს, რომ ჩვეული სიმარდით აჰყვეს მაღლა მშობლიურ მდინარეს, საიდანაც გამოვიდა: ახლა ზღვაა მისი მდინარეც და სამშობლოც, ზღვა, ანუ მდინარეების დედაქალაქი. გნებავთ, თანამედროვე ცივილიზებული სამყაროს ცენტრი – ევროპა, სადაც იგი (შევარდნაძე), ისე გრძნობს თავს, როგორც თევზი წყალში. ახლახან მან წამოჭრა საკითხი, ევროპის კონსტიტუციის შექმნის თაობაზე (ესეც გურულობის მაგალითია). ვინ ეკითხება თითქოს, მაგრამ არა, ეკითხება, აქ მას კალაპოტი ევიწროება, მარჯვედ ვერ ტრიალებს, იქ კი – თითქმის მისი დონის პოლიტიკურ მოღვაწეებთან აქვს საქმე, იქ – თავისუფალია, აქ – მეტოქეები არა ჰყავს. თითქმის – მეთქი, იმიტომ ვამბობ, რომ თავად არის XX საუკუნის რეორგანიზატორი და მოთავე.

ხოლო თუკი ვინმე მაინც მოისურვებს პარალელი გაავლოს შევარდნაძესა და გორბაჩოვს შორის, როგორც ამას ხშირად მიმართავენ, საკმარისი იქნება მოვუხმოთ ფაქტს: პოლიტიკოსმა გორბაჩოვმა ამას წინათ ისეთ არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა, სადაც ხმების ერთი პროცენტიც კი ვერ მოაგროვა. აქედან გამომდინარე, დიდი ცოდნა და გონიერება არაა იმისათვის აუცილებელი, რათა მივხვდეთ, თუ ვინ იყო სინამდვილეში ვეებერთელა იმპერიაში პირველი კაცი.

შევარდნაძემ იცის თავისი თავის ფასი და წონა, იცის, პატარა მდინარის პირას დაბადებული მწერალი რა დონისა და ნიჭიერების შეიძლება აღმოჩნდეს და თითქოსდა კონსტანტინე გამსახურდიას კვალობაზე არ დაეჯაბნა დიდი მდინარეების პირას დაბადებულებს და სწორედ (აი, ამ წუთას, პირველად ვიგრძენი ამ სიტყვების სიმართლე, რასაც ახლა ვიტყვი): პატარა აბაშიდან დაიწყო მან მსოფლიოში მოგზაურობა, აბაშიდან, გნებავთ ა-დან, ანიდან („ანი-ბანი-და-განი-და“) ჩვენი დიდი ენის პირველი ასო-ნიშნიდან, ერთიდან („ერთით იწყება მილიონი“, ლაო ძი), აბაშამი ჩაეყარა პირველად საფუძველი კერძომესაკუთრეობას, და აბაშიდან დაიწყო კომუნისტური (მარქსისტული) წეს-წყობილების დაშლა-რღვევა. მოიარა მან მთელი დედამიწა. მოაგვარა მოსაგვარებელი და დაუბრუნდა თავის წიაღს. იმ ადგილის დედას, საიდანაც გაემგზავრა და შეარქვა მას უწმინდესმა და უნეტარესმა სახელი – გიორგი, რაც გამარჯვების ტოლფასია.

ბატონო თამაზ!

შევარდნაძე მე ამჯერად ზღვასა და მდინარეს შუა გახირულ ორაგულს მომაგონებს, ცალი თვალი რომ აქეთ აქვს, თავისი პატარა მშობლიური მდინარისაკენ, მეორე თვალი კი გამუდმებით ვეებერთელა ზღვისაკენ უჭირავს.

ტანით იფარავს მშობლიურ მდინარეს (ტეხურას – საქართველოს) აკვირდება გლობალურ, ბუნებრივ და საკაცობრიო მოვლენებს და ამის მიხედვით აგებს თავის პოლიტიკას. და განაღა, თუკი კარგად დავუკვირდებით, სხვადასხვა ხალხის ბედ-იღბალზე ზრუნვა არაა საკუთარ ერზე ზრუნვა? რაც დრო გადის, ტექნიკისა და მეცნიერების განვითარების მიხედვით, სულ უფრო და უფრო პატარა ხდება ჩვენი დედამიწა. ამიტომაც არ შეიძლება, მაგალითად, რუსი იყოს ბედნიერი და ქართველი – უბედური. ანდა – პირიქით. კიდევ ერთი მცირე მაგალითი მოვიშველიოთ: ვინც წამლავს ტეხურას, ჩვენს ციცქნა მდინარეს, ის წამლავს ზღვასაც. მდინარე რომ ჩაედინება, ვინც წამლავს შავ ზღვას, ის წამლავს სხვა ზღვებსაც, და მთელ დედამიწასაც. ეს პროცესი თვალისთვის შეუმჩნეველია და თითქოს, ამდენად, არარეალური, მაგრამ ხომ ყველამ კარგად ვიცით, რომ ასეთი პროცესი უწყვეტლივ მიმდინარეობს.

შეუმჩნეველია ჩვენთვის შევარდნაძის მოღვაწეობაც, მისი უსიტყვო სიტყვების ჟღერადობა, მისი ესა თუ ის ჩანაფიქრი და გულის აზრი, მაგრამ პროცესი უწყვეტლივ მიმდინარეობს. იგი გამუდმებით ფიქრობს საქართველოზე, რუსეთზე, დედამიწაზე, კაცობრიობაზე და არა აქვს მოსვენება.

აქედან გამომდინარე ურიგო არ იქნება დავსვათ ერთი შეკითხვა: კარგია თუ ცუდი გურულობა?

რაც შეეხება ჩვენში გამეფებულ კორუფციასა და სიდუხჭირეს, საშველს მხოლოდ და მხოლოდ ერთ რამეში ვხედავთ:

ერთმა ჩინელმა იმპერატორმა დაიბარა კონფუცი და ჰკითხა რჩევა: როგორ ემართა იმპერია.

ბრძენმა კითხვითვე მიმართა იმპერატორს:

– რა პროფესია გემარჯვებათო.

დუმილი რომ ჩამოვარდა, კონფუციმ ასეთი სიტყვა წარმოსთქვა: ყველაფერი ერთ კაცს არ ეცოდინება, დანიშნეთ ყველა სათაო ადგილებზე თავისი საქმისა და ხელობის ზედმიწევნით მცოდნე კაცი და ქვეყანა იოლი სამართავი გექნებათო.

ცხადია, დიდი ჩინელი მოძღვრის რჩევა-დარიგებას კბილი არ გაესინჯება.

P.S. ერთხელ, ბატონმა ოთარ მამფორიამ ჩემი სადღეგრძელო დალია. გაგიმარჯოსო, მითხრა, რამდენი წლისა ხარო, მკითხა (ორმოცდახუთისა ვიყავი მაშინ), დღემდე სწორად ცხოვრობო, შენიშნა, მაგრამ ჯერ შენ კაცი მაინც ვერ გეთქმისო. აი, რომ დაბერდები და იტყვიან, დაბერდა ეს კაცი და კაცურად დაბერდაო, ამას ვგულისხმობ. რა ვიცი დაბერებამდე როგორ მოიქცევი, და ამიტომ არ მინდა ნაადრევი თამასუქის გაცემაო. ახალგაზრდაზე რომ იტყვიან კარგი ბიჭიაო, მართალია? ახალგაზრდა კარგი იქნება, აბა რა იქნება, მთელი ცხოვრება ჯერ კიდევ წინა აქვს. ნუ მიწყენ, რაც გითხარიო და სადღეგრძელოც დალია.

ბატონ ედუარდ შევარდნაძის ფენომენზე საუბარი ჯერ კიდევ არ იქნება საბოლოოდ გასრულებული, ჯერ კიდევ უცნობია ჩვენთვის, თუ რას ნიშნავს მისი ჩაფიქრება და დუმილი. თუმცაღა უეჭველია იგი მარადის ფიქრობს იმგვარ სიტყვა-მოქმედებაზე, რაც დუმილს აღემატება.

ამიტომაც ჩემი წერილი „შტრიხებია“ და არა „პორტრეტი“. ცხოვრება მიმდინარეობს, სახელმწიფოს მეთაურის მიერ დაგროვილი გამოცდილება სასიცოცხლო ენერგიას აწვდის დედამიწის წისქვილს, სადაც თავს იყრის მთელი კაცობრიობის ჭირნახული.

მეწისქვილე კი დროდადრო ჩათვლემს, მაგრამ ფიქრებში მაინც დოლაბზე მიშვებული მდინარე უტრიალებს.

„ლიტერატურული საქართველო“ № 14.

X. იბეჭდება „ლიტერატურული საქართველოს“ მთავარი რედაქტორის თავაზიანი ნებართვით.

ქვეყნის განვითარების ახალი ეტაპი ახალ გადაწყვეტილებებს მოითხოვს

ქვეყნის ეკონომიკის ფუნქციონირების პირველი კვარტალის შედეგები შეაჯამა საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ. მან განსაკუთრებული ყურადღება მიაპყრო ქვეყნის პოლიტიკური სტაბილიზაციის კურსის, როგორც ეკონომიკური წინსვლის საფუძველთა საფუძვლის, შენარჩუნების აუცილებლობას და განაცხადა, რომ ვიდრე გარკვეულ ძალებს, რომლებიც დაინტერესებული არიან მოსახლეობაში დაძაბულობის გაღვივებით, ჯერ კიდევ აქვთ გარკვეული გავლენა, საქართველოს ხელისუფლების არც ერთ რგოლს დამშვიდებისა და თვითკმაყოფილების უფლება არა აქვს. როგორც პრეზიდენტმა განაცხადა, განსაკუთრებული სიფხიზლის აუცილებლობა გამოწვეულია, აგრეთვე, იმით, რომ დესტრუქციული ძალები აქტიურად მოქმედებენ ქვეყნის გარეთაც და ყველა გზასა და საშუალებას მიმართავენ რეგიონში და, კერძოდ, საქართველოში თავიანთი ინტერესების სარეალიზაციოდ.

პრეზიდენტმა დადებითი შეფასება მისცა საქართველოს პარლამენტის ცალკეული უწყებების, სამინისტროების, დეპარტამენტების აქტიურ საქმიანობას საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის მიზნით და აღნიშნა; რომ ეს ტენდენცია მომავალში კიდევ უფრო უნდა გააქტიურდეს.

პრეზიდენტმა აღმასრულებელ ხელისუფლებას კვლავ ხაზგასმით მიუთითა სოციალური სფეროს გაჯანსაღებისათვის განსაკუთრებული ზრუნვის აუცილებლობაზე და მოითხოვა დაჩქარდეს მუშაობა საპენსიო საქმის მოწესრიგებასთან დაკავშირებით სპეციალური ბრძანებულების მომზადებისთვის.

მან ყურადღება მიაპყრო ქვეყანაში არსებული რეზერვების, მათ შორის, უწინარეს ყოვლისა, სამრეწველო რეზერვების მაქსიმალურად გამოყენების მნიშვნელობას და იმედი გამოთქვა, რომ აღდგენილი მრეწველობის სამინისტრო ამ პროცესში თავის პოზიტიურ წვლილს შეიტანს.

სახელმწიფოს მეთაურმა საკმაოდ მკაცრად გააკრიტიკა ადგილობრივი მმართველობის ზოგიერთი ორგანო. კერძოდ, მან არასაკმარისად მიიჩნია ფოთის, როგორც ქვეყნის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული ქალაქის განვითარების მიზნით გაწეული საქმიანობა და აღნიშნა, რომ ქალაქის მართვის სისტემაში რადიკალური ცვლილებებია საჭირო. მან განსაკუთრებული მნიშვნელობა მიანიჭა გამოკვეთილი ლიდერის ფაქტორს და განაცხადა, რომ ამ თვალსაზრისით სერიოზული გადაწყვეტილების მიღება გარდაუვალია.

პრეზიდენტმა სერიოზული შენიშვნები გამოთქვა, აგრეთვე, ფინანსთა სამინისტროს საქმიანობის მიმართ და განაცხადა, რომ, მიუხედავად ქვეყნის ეკონომიკური წინსვლის საქმეში შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილისა, ობიექტური ვითარება სამინისტროს ხელმძღვანელ რგოლში სახელმწიფოებრივი განვითარების მორიგი ეტაპის შესაბამისი ახლებური მიდგომების განსაზღვრასა და განხორციელებას მოითხოვს.

ქვეყნის მეთაური თავის გამოსვლაში შეეხო კორუფციის, აგრეთვე, სხვა აქტუალურ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ საკითხებს.

საქართველოს პრეზიდენტის სიტყვა გამოქვეყნდება.

დასასრული.
დასაწყისი იხ. 1 გვ.

საქინფორმი.

სადისკუსიო კლუბი „პრესა“

ნუგზარ ნადარაიას სრული თავისუფლება პრეზიდენტის კომპეტენციაში შეჭრით

ჩაერევა თუ არა საკონსტიტუციო სასამართლო საქართველოს პრეზიდენტისა და ნუგზარ ნადარაიას კომპეტენციათა გამიჯვნაში

4 აპრილის „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნდა ჟურნალისტების ოთარ გაგუასა და გივი ფაცურიას რამდენიმე მოსაზრება პრესის სრული თუ აბსოლუტური თავისუფლების შესახებ. უფრო კონკრეტულად – „მოსაზრებები რამდენიმე გაზეთის მუშაობის სტილზე ფოთის მერთან ნუგზარ ნადარაიასთან საუბრის ჩანართებით“. საილუსტრაციოდ მოყვანილი გაზეთებიდან („ალია“, „სახალხო გაზეთი“, „ექსპერიმენტი“) „სახალხო გაზეთმა“ უკვე გამოხატა თავისი პოზიცია ზემოთხსენებ მოსაზრებებთან დაკავშირებით. რაც შეეხება „ექსპერიმენტს“, იგი თავს იკავებს დისკუსიაში მონაწილეობისაგან (დისკუსიის ინიციატორთა მხცოვანი ასაკის გამო, და იმის გამოც, რომ მთლიანად იზიარებს „სახალხო გაზეთის“ მოსაზრებებს). ფაცურიასა და გაგუას პუბლიკაციაში მოყვანილი ფაქტებიდან განვმარტავთ მხოლოდ შემდეგს: „ექსპერიმენტი“ წარმოადგენდა გაზეთ „ახალგაზრდა ივერიელის“ რეგიონალურ დამატებას, ამჯერად იგი ცალკე აგრძელებს გამოცემას. ნანა აკობიძე (და არა აკობაძე) ოთხ წელზე მეტია ეწევა ჟურნალისტურ მოღვაწეობას. 1994 წლიდან არის საქართველოს ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი და ორ წელზე მეტია გაზეთ „ახალი თაობის“ კორესპონდენტი. მას არასოდეს ჰქონია „მერსედესის“ საჭესთან ჯდომის პატივი – მხოლოდ საბჭოთა წარმოების ავტომანქანით კმაყოფილდება. ამასთან ერთად, მიაჩნია, რომ ავტომანქანა და კულტურა რადიკალურად განსხვავებული ცნებებია. „... მასალები, რომლებიც გამოქვეყნებულია გაზეთ „ექსპერიმენტში“, არ შეიცავს წამოყენებული ბრალდების მტკიცებას“ (ო. გაგუა, გ. ფაცურია), მაგრამ სათანადო სამსახურს ყველა იმ ბრალდების მტკიცება გააჩნია, რაც „ექსპერიმენტშია“ წამოყენებული და ჩვენ საკუთარი თვალით ვვინახავს აღნიშნული მტკიცებულებანი. იმედია, ფოთის მერიც მალე გაეცნობა მათ და თავის შთაბეჭდილებებს გაუზიარებს მისი ბედით დაინტერესებულ მხცოვან თუ ახალგაზრდა ჟურნალისტებს.

ჩვენი („ექსპერიმენტის“) პოზიცია უცვლელი რჩება იმ საკითხში, რომ ქალაქ ფოთის მერის ბევრი გადადგმული ნაბიჯი კრიტიკას ვერ უძლებს. საილუსტრაციოდ მოგვყავს მერის ერთ-ერთი განკარგულება და შედეგი, რომელსაც კომენტარს უკეთებს საქართველოს პარლამენტის საკონსტიტუციო, იურიდიულ საკითხთა და კანონიერების კომიტეტი.

მარშან პირველ აგვისტოს ქალაქის მერის განკარგულებით ფოთში შეიქმნა დანაშაულის პროფილაქტიკისა და პროგნოზირების საკოორდინაციო ბიურო. როგორც ბიუროს სამოქმედო პროგრამიდან ირკვევა, მისი შექმნის აუცილებლობა თურმე განაპირობა იმან, რომ „რესპუბლიკიდან ფერადი ლითონების, შავი ლითონის ჯართის, ნავთობპროდუქტების, სილიკომანგანუმის, ხე-ტყის გატანისა და შემოტანისას ფოთის საზღვაო-სავაჭრო ნავსადგურში, რკინიგზაში, აეროპორტში და ავტოსატრანსპორტო საწარმოებში კვლავ გრძელდება ამ ტვირთების დიდი ოდენობის უკანონო გატანა.... სისტემური ხასიათი მიიღო სიგნალებმა იმის თაობაზე, რომ ამ საქმეში კვლავ აღინიშნება დარღვევები და ამ მიმართულებით ქალაქში ყალიბდება ნეგატიური საზოგადოებრივი აზრი საქალაქო, სამხარეო და რესპუბლიკური ხელისუფლების მისამართით“... მოკლედ, ქალაქის მერიამ ზომები მიიღო და ნეგატიური საზოგადოებრივი აზრის გასაფანტავად საზოგადოებრივ საწყისებზე სასწრაფოდ ჩამოყალიბდა ერთგვარი სამსახური, რომლის ფუნქციებიდან განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს შემდეგი:

საკოორდინაციო ბიურო

– ხელს უწყობს პოლიციის, პროკურატურის, უშიშროების სამსახურის და ქალაქის მერიის ხელმძღვანელობის ყოველდღიურ და მჭიდრო თანამშრომლობას ქალაქში მომთხოვნელობის, დისციპლინის განმტკიცებისა და დანაშაულობასთან ბრძოლის საქმეში;

– კანონიერების დაცვის, წესრიგისა და დისციპლინის განმტკიცების უზრუნველსაყოფად თავის სხდომებზე სისტემატურად მოისმენს ქალაქის სამართალდამცავი ორგანოებისა და ქალაქის ტერიტორიაზე განლაგებულ სამხედრო ფორმირებათა ხელმძღვანელების ინფორმაციებს მათ მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ და შედეგების ანალიზის შემდეგ შეიმუშავებს სათანადო რეკომენდაციებს არსებული მდგომარეობის გამოსასწორებლად;

– ახორციელებს ეკონომიკური დანაშაულობების, საზოგადოებრივი და სახელმწიფო ქონების დატაცების, ქურდობის, ყაჩაღობის, რეკეტების და ა.შ. წინააღმდეგ გატარებული ღონისძიებების შემოწმებას და იღებს ზომებს გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

– ახორციელებს ქალაქში ეროვნული შეიარაღებული საჯარისო ფორმირებების მიერ საერთო-სახელმწიფოებრივი ინტერესების დაცვისათვის გაწეული საქმიანობის კოორდინაციას, ასევე მოქალაქეებსა და სამხედრო მოსამსახურეებს შორის ურთიერთდამოკიდებულების მოწესრიგების, ჯარისკაცების კვების პროდუქტებით, ტანსაცმლით უზრუნველყოფისათვის მიზანმიმართული საქმიანობის წარმართვას გარნიზონის უფროსთან და სამხედრო ნაწილების ხელმძღვანელობასთან ერთად;

– აანალიზებს ნავსადგურსა და რკინიგზის სადგურში ტვირთების უდანაკარგოდ და ხარისხიანად გადამუშავებასა და დაცვაზე საპროკურორო ზედამხედველობის ხაზით გაწეულ მუშაობას და მასალებს რეკომენდაციების სახით წარუდგენს მერიის კაბინეტს;

– თავის სხდომებზე (რომელიც ყოველ პარასკევს, 18 საათზე ტარდება) პერიოდულად განიხილავს განცხადება-საჩივრებს, რომლებიც ეხება სისხლისა და სამოქალაქო საქმეთა განხილვის გაჭიანურებას და მდგომარეობის გამოსასწორებლად შეიმუშავებს სათანადო რეკომენდაციებს;

– პერიოდულად მოისმენს ქალაქის სამხედრო კომისრის ინფორმაციებს საქართველოს შეიარაღებულ ძალებში წვევამდელთა გაწვევის შესახებ;

– ახორციელებს ღონისძიებებს ქალაქის სამართალდამცავ ორგანოებში და ეროვნულ შეიარაღებულ ფორმირებებში კადრების აღზრდის, შერჩევისა და განაწილების სწორი პრინციპების დასანერგავად.

დანაშაულის პროფილაქტიკისა და პროგნოზირების საკოორდინაციო ბიუროს წევრთა სია საინტერესოა თავისი მრავალფეროვნებით. ნავსადგურის უფროსის გარდა ბიუროში თავმოყრილია ქალაქის ძალისმიერი, ადმინისტრაციული ორგანოების, ყველა სახის შეიარაღებული ფორმირებისა და მერიის აპარატის ხელმძღვანელი პირები.

პარლამენტის საკონსტიტუციო, იურიდიულ საკითხთა და კანონიერების კომიტეტის მართლწესრივისა და კანონიერების ქვეკომიტეტის თავმჯდომარის ვიტალი ხაზარაძის აზრით, ხელმძღვანელ პირთა ასეთი კოლექტივიზაციით დარღვეულია არა მარტო კონსტიტუცია, არამედ ყველა კანონი და უმაღლესი და ადგილობრივი ხელისუფლების გამიჯვნის პრინციპები, ხოლო იურისტებმა (მათ შორის, შალვა ნთელაშვილმა) ძალისმიერი და სამართალდამცავი ორგანოების ხელმძღვანელებზე ბიუროს მიერ კონტროლს მკრეხელობა უწოდეს და აღნიშნეს, რომ საქმე გვაქვს ხელისუფლების საკონსტიტუციო განაწილების უხეშ დარღვევასთან.

გთავაზობთ საქართველოს პარლამენტის საკონსტიტუციო, იურიდიულ საკითხთა და კანონიერების კომიტეტის დასკვნას აღნიშნული ბიუროს შესახებ.

„... ბიუროს დებულებით გათვალისწინებული ფუნქციები ძირითადად შეესაბამება ქ. ფოთის მმართველობის შესახებ დროებით დებულებას და სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარის საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულის დებულებას, მაგრამ მასში ასახული ცალკეული ნორმები, გარდა იმისა, რომ არ გამომდინარეობს ქ. ფოთის მმართველობის ორგანოთა საქმიანობის მარეგლამენტირებელი სამართლებრივი აქტებიდან, გარკვეულ წინააღმდეგობაში მოდის მოქმედ კანონმდებლობასთან და სცილდება ბიუროს, როგორც საკოორდინაციო ორგანოს ხასიათიდან გამომდინარე საქმიანობის ფარგლებს, მის მიზნობრივ დანიშნულებას. ბიუროს დებულების თანახმად:

„საკოორდინაციო ბიურო კონტროლს უწევს და წარმართავს ქალაქის ძალისმიერი, სამართალდამცავი ორგანოების, ქალაქში დისლოცირებული ეროვნული შეიარაღებული ფორმირებებისა და სხვა ორგანოების საქმიანობას ქ. ფოთში წესრიგის განმტკიცებისა და კანონიერების დაცვისთვის“. აღნიშნული ნორმა ეწინააღმდეგება სახელმწიფო ხელისუფლების დანაწილების პრინციპზე დაყრდნობით ხელისუფლების განხორციელების შესახებ კონსტიტუციურ დებულებებს.

გარდა ამისა, წარმოდგენილი დებულების თანახმად „საკოორდინაციო ბიურო იქმნება მერის განკარგულების საფუძველზე“, ხოლო 1996 წლის 8 დეკემბრის „აღმასრულებელი ხელისუფლების სტრუქტურისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის თანახმად: „აღმასრულებელი ხელისუფლების სტრუქტურულ ერთეულებს შორის ურთიერთობათა რეგულირების მიზნით საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს კონსტიტუციის 93-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით, ქმნის საკოორდინაციო ორგანოებს, სათათბირო და საკონსულტაციო სამსახურებს, რომელთა დებულებებს ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი“.

ამრიგად, აღნიშნული სახის ორგანოს დებულების დამტკიცება საქართველოს პრეზიდენტის კომპეტენციაა“.

მართლწესრივისა და კანონიერების ქვეკომიტეტის თავმჯდომარე ვ. ხაზარაძე.

კომენტარისაგან თავს შევიკავებთ. უბრალოდ, დაეძენთ, რომ ფოთის მერის მხრიდან კონსტიტუციის დარღვევა „არ ახალია, ძველია“ და ეს არცთუ დიდი ხნის წინათ საკონსტიტუციო სასამართლომაც დაამტკიცა (მხედველობაში გვაქვს თ. სუდაძის სარჩელი ნავთობის ტერმინალის მშენებლობასთან დაკავშირებით). ფოთის მერის მაშინდელი მარცხი სასამართლოზე ფართოდ გააშუქა ქართულმა საინფორმაციო საშუალებებმა და მათ შორის „საქართველოს რესპუბლიკამაც“.

ნანა აკობიძე.

დაწვრილებით

მძევლები ლიმაში გაანთავისუფლეს, ტერორისტები გაანადგურეს

ზუსტად 15 საათსა და 17 წუთზე სამშაბათს პერუს პრეზიდენტმა ალბერტო ფუხიმორიმ პირადად გასცა ბრძანება შტურმით აეღოთ იაპონიის ლიმელი ელჩის რეზიდენცია, რომელშიც „ტუპაკ-ამარუს" მემარცხენე ტერორისტებს 126 დღის განმავლობაში დატყვევებული ჰყავდათ 72 მძევალი. ექვს წუთში ოპერაცია „ჩავინი" დამთავრდა. ამის შედეგად ერთი მძევალი მძიმედ დაიჭრა და გულის შეტევით გარდაიცვალა, დაიღუპა ორი პერუელი სამხედრო, ლეიტენანტი და პოლკოვნიკი. თოთხმეტივე ტერორისტი, მათ შორის, მეთაური ნესტორ სერპა კარტოლინი დახოცეს.

საგულდაგულოდ მომზადებულ ოპერაციაში 140 კომანდოსი მონაწილეობდა. მთავარი იყო მოულოდნელობის ფაქტორი, როგორც პრეზიდენტმა ფუხიმორიმ განუცხადა ჟურნალისტებს.

შტურმის დაწყების სიგნალი იყო აფეთქება რეზიდენციის მთავარ შესასვლელთან. თითქმის იმავდროულად გაისმა მეორე აფეთქების ხმა – იმ დარბაზის ქვემოთ, რომელშიც ტერორისტები სიესტის დროს, ჩვეულებრივ, ფეხბურთს თამაშობდნენ. სწორედ ამ დარბაზის ქვეშ იყო გათხრილი გვირაბი, რომელშიც ჩადეს დინამიტი. ტერორისტთა უმრავლესობა სწორედ ამ თამაშის დროს დაიღუპა.

მძევლების განთავისუფლება შტურმით იმიტომ გადაწყდა, რომ ამოიწურა მოლაპარაკების მშვიდობიანად დამთავრების ყველა შესაძლებლობა. ჩვენ იმიტომ გადავდგით ეს ნაბიჯი, განაცხადა ჯავშანჟილეტით შემოსილმა პრეზიდენტმა, რომ ტერორისტები ჯიუტად მოითხოვდნენ საპყრობილეებიდან თავიანთი ამხანაგების განთავისუფლებას, რაც სრულიად მიუღებელი იყო მთავრობისათვის. ამასთან, გვქონდა დაზვერვის ცნობები იმის შესახებ, რომ ოპერაციის გაჭიანურება აღარ შეიძლებოდა.

შტურმის დროს 23 გათავისუფლებული მძევალი მსუბუქად დაიჭრა, ორი – მძიმედ, მათ შორის, პერუს საგარეო საქმეთა მინისტრი ფრანსისკო ტუდელა.

პრეზიდენტმა ფუხიმორიმ განაცხადა: „მე მაგალითი ვუჩვენე მთელ მსოფლიო გაერთიანებას იმისა, რომ არ უნდა შევუშინდეთ ტერორისტების შანტაჟს, არაფერი არ უნდა დავუთმოთ მათ".

ვაშინგტონმა უკვე მიულოცა ფუხიმორის ოპერაციის წარმატებით დამთავრება.

ლათინური ამერიკის ქვეყნების ლიდერებმა მხარი დაუჭირეს ფუხიმორის პოზიციას, რადგან მიაჩნიათ, რომ პერუს მთავრობამ ყოველი ღონე იხმარა უსისხლოდ დამთავრებულიყო კონფლიქტი, ტერორისტების პოზიციამ კი მისი მშვიდობიანად გადაწყვეტის ყველა იმედი გადაწურა.

პერუს პრეზიდენტი ჯავშანჟილეტიანი ალბერტო ფუხიმორი (ზურგით ფოტოკამერისკენ) ეხვევა ერთ-ერთ მძევალს.

პერუს გვარდიის ჯარისკაცები იაპონიის ლიმის საელჩოს სახურავზე ზეიმობენ „ტუპაკ-ამარუს" ტერორისტებზე გამარჯვებას, რომლებიც მათ გაანადგურეს მძევლების გათავისუფლებისათვის განხორციელებული იერიშის დროს.

მოხუცი და ზღვა

ახალზელანდიელი კრის ბრაუნი მონაწილეობდა უაკვალანგოდ წყალქვეშა ნადირობის შეჯიბრებაში, როცა მისი წყალქვეშა თოფის კაუჭს წამოეგო უზარმაზარი თევზი. ნადავლის მიტოვება მონადირეს არც უფიქრია: მეტად დიდი იყო თევზის ნაპირზე გამოტანის ცდუნება. თავისი სიჯიუტისათვის იგი სასტიკად დაისაჯა. საათნახევარი დაათრევდა კრის ბრაუნს თევზი წყნარი ოკეანის წყლებში, ბოლოს და ბოლოს ბრაუნმა მოახერხა თავისი ნადავლი ერთ-ერთ პატარა კუნძულზე ამოეთრია. ეს იყო 2,85 მეტრის სიგრძისა და 134 კილოგრამი წონის უდიდესი ეგზემპლარი. მონადირე კი ვერ მოხვდა შეჯიბრების პრიზიორთა რიცხვში. შეჯიბრების პირობები ასეთი იყო: ყოველ მონაწილეს უნდა დაეჭირა ცხრა სხვადასხვა სახეობის თევზი. ბრაუნმა კი მხოლოდ ერთი იგდო ხელთ.

საჯარო ვაჭრობით გაიყიდება გდანსკის გემთსაშენის ცალკეული საწარმოო კომპლექსები. დათხოვნის შესახებ შეტყობინება მიიღო უკვე გემთსაშენის ასობით მუშა-მოსამსახურემ.

სურათზე: დარბევითა და პოლიციასთან შეტაკებით დამთავრდა ეგრეთ წოდებული „მშვიდობიანი საპროტესტო მარში გდანსკის გემთსაშენის დასაცავად", რომელიც ვარშავაში მოაწყო პროფკავშირმა „სოლიდარობამ".

ტორონტოში გააუქმეს „გაზის კამერები"

კანადის უდიდესი ქალაქის ტორონტოს რესტორნებისა და ბარების მუდმივმა სტუმრებმა შვებით ამოისუნთქეს. საქმიანი წრეების ზეგავლენით ქალაქის ხელისუფლებმა შესწორება შეიტანეს თამბაქოს საწინააღმდეგო მკაცრ კანონმდებლობაში, რომლის თანახმად, საზოგადოებრივი კვების დაწესებულებებში აიკრძალა თამბაქოს წევა. მწეველები იძულებული იყვნენ, ან ქუჩაში გასულიყვნენ, ან სპეციალურად გამოყოფილ პატარა დარბაზში მსხდარიყვნენ, რომელსაც უმალ შეერქვა „გაზის კამერა". სასმელი დაწესებულებები ერთბაშად დაცარიელდა, და მეპატრონეთა შემოსავალმა კანონის ამოქმედების შემდეგ მესამედით იკლო. ხელისუფალნი ასეთმა შედეგმა შეაშფოთა და გადაწყვიტეს შეემსუბუქებინათ ღონისძიებები მწეველთა წინააღმდეგ. მიღებული შესწორების თანახმად, მათთვის ახლა გამოყოფილია ადგილების 10 პროცენტი საზოგადოებრივი სარგებლობის დარბაზებში, სპეციალურად განკუთვნილი ნაგებობების გარდა. მაგრამ მუნიციპალიტეტის ჯანმრთელობის დაცვის დეპარტამენტმა ფიცი დადო, რომ განაგრძობს ბრძოლას ადგილობრივ კაფეებში, ბარებსა და რესტორნებში თამბაქოს წევის წინააღმდეგ, რათა საბოლოოდ აღმოფხვრას იგი 2000 წლისათვის.

ლემურზე უფრო საშინელი მხეცი არ არსებობს

შვეციაში ახალი ფილმის „ავი არსებების" ჩვენების წინ ფილმის მონაწილე ინგლისელმა მსახიობმა ჯონ კლიზმა სტოკჰოლმის ზოოპარკში სურათი გადაიღო მხარზე შემომჯდარ ლემურთან ერთად. ფილმში სწორედ ლემურს ეკუთვნის ერთ-ერთი მთავარი როლი, თუმცა სინამდვილეში ეს ნახევრად მაიმუნისმგავსი ცხოველი არცთუ ისეთი ავია.

აღირიცხა უპრეცედენტო შემთხვევა

სამედიცინო პრაქტიკაში უპრეცედენტო შემთხვევა აღირიცხა ამერიკის შეერთებულ შტატებში — 63 წლისა და 9 თვის ქალს ბავშვი შეეძინა. როგორც ექიმები ამბობენ, დედაც და ახალშობილი გოგონაც სრულიად ჯანმრთელი არიან და თავს ნორმალურად გრძნობენ. მედიკოსები ამტკიცებენ, რომ ეს ისტორიაში ერთადერთი ცნობილი შემთხვევაა, როცა ასეთი ასაკის ქალი დედა ხდება.

დედის გვარს, მისი სურვილის თანახმად, არ ამჟღავნებენ. მასზე ცოტა რამ არის ცნობილი. იგი ცხოვრობს ლოს-ანჯელესის რაიონში, შვილი შეეძინა გასული წლის დამლევს და მშობიარობისას გაკეთდა საკეისრო ოპერაცია, დედა ბავშვს ძუძუს აწოვებს. მედიკოსებმა აგრეთვე განაცხადეს, რომ მომავალ დედას გადაუნერგეს უფრო ახალგაზრდა ქალის საკვერცხე უჯრედი, ამასთან, სამედიცინო ცენტრის წესებით, სადაც ეს საოცარი მოვლენა მოხდა, აკრძალულია 55 წელზე მეტი ხნის ქალებისათვის ასეთი ოპერაციის გაკეთება, მომავალმა დედამ მოატყუა ექიმები — დაუმალა თავისი ნამდვილი ასაკი.

როგორც სპეციალისტები აღნიშნავენ, ამ ქალის წარმატებული ორსულობა და მშობიარობა 60 წელზე მეტი ხნის ქალთა წინაშე აყენებს კითხვას, არსებობს თუ არა ორსულობის ასაკობრივი ზღვარი და ვინ უნდა გადაწყვიტოს, ქალი ძალიან ხანში შესულია თუ არა.

გაზეთ „ნიუ-იორკ ტაიმსის" თანახმად, საკვერცხე უჯრედის იმპლანტაციის ოპერაციის ღირებულება შეადგენს დაახლოებით 15 ათას დოლარს. ამასთან, საშუალოდ, ხორციელდება 4 ასეთი ცდა, სანამ ქალი დაორსულდებოდეს.

წყალი ბარათებით

საფრანგეთში შეიქმნა გვალვასთან ბრძოლის სამინისტროთაშორისი კომიტეტი. ქვეყნის ტერიტორიის სამ მეოთხედს უკვე ორი თვეა წვიმის წვეთი არ ღირსებია, ფერმერთა მინდვრებს მტვრის ბული ასდის, ბევრ ადგილებში ტყესა და ველებს ხანძარი მოედო. ხელისუფალნი შიშობენ, რომ არ განმეორდეს 1976 წლის კატასტროფული გვალვა, როცა სპეციალური გადასახადის შემოღებაც კი დასჭირდათ, რათა დახმარებოდნენ მოუსავლიანობის გამო გაკოტრებულ ფერმერებს. ამჯერად, ხორციელდება ღონისძიებები ზოგიერთ რეგიონში წყლის რაციონალური ხარჯვისათვის. სამინისტროთაშორისი კომიტეტის წარმომადგენლებს მიაჩნიათ, რომ ახლანდელი სიტუაცია ისეთი მძიმე არ არის, როგორც 20 წლის წინათ იყო, თუნდაც იმიტომ, რომ ამ ხნის განმავლობაში შეიქმნა წყალსაცავების ქსელი და გაუმჯობესდა წყალსატევების სისტემა, თუმცა, მეტეოროლოგები ნაკლებ ოპტიმისტურად არიან განწყობილნი, რადგან რაიონები, რომლებიც გვალვამ მოიცვა, ტენის ნაკლებობას განიცდიდნენ არა მარტო განვლილი ორი თვის, არამედ წინა ნახევარი წლის განმავლობაშიც.

წუთში — 1720 ხე

კოლუმბიის ქალაქ კალიში ადგილობრივი ეკოლოგიური ჯგუფების მიერ მოწყობილი გამწვანების აქციის დროს ენთუზიასტებმა ბორცვის ფერდობზე ერთ წუთში 1720 ხე დარგეს. დასარგავად ორმოები, რა თქმა უნდა, წინასწარ იყო მომზადებული სწორედ იმიტომ, რომ უზრუნველეყოთ ერთწუთიანი აქცია. მსოფლიოში ჯერ არსად არავის [illegible] კოლუმბიელები დარწმუნებულნი არიან, რომ [illegible] ღირსეულ ადგილს დაიკავებენ [illegible] მაგრამ გაიხარებენ თუ არა [illegible], ეს უკვე სხვა საკითხია.

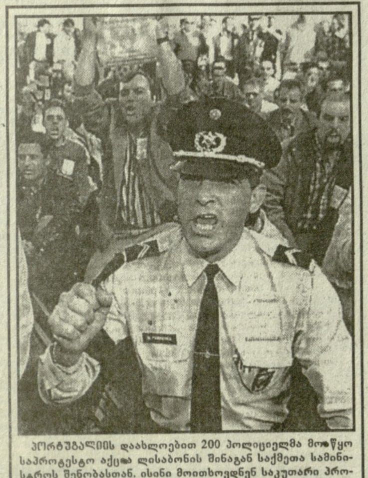

პორტუგალიის დაახლოებით 200 პოლიციელმა მოაწყო საპროტესტო აქცია ლისაბონის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შენობასთან. ისინი მოითხოვდნენ საკუთარი პროფკავშირის შექმნის უფლებას.

მოვიდა სეტყვა და დახვდა ხარ-ხომის ქვები

ახლოაღმოსავლეთის სამშვიდობო პროცესი საფრთხეშია. და, როგორც ყოველთვის, მისი ძირითადი მოქმედი პირები ხსნას ვაშინგტონში ეძებენ.

იქ კი მალე მოსალოდნელია შეერთებული შტატების, ისრაელისა და პალესტინის ავტონომიის ლიდერების შეხვედრა. უკვე ახლავე ნათელია, რომ კომპრომისს გამონახავენ და ბოლოდროინდელი მკაცრი პოლიტიკური დავაც ისრაელსა და არაბულ ქვეყნებს შორის თანდათანობით მინელდება.

დაძაბულობა კი გამწვავდა მშვიდობიანი პროცესის პერიოდში. საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ არაბული სახელმწიფოების ლიგის მინისტრთა საბჭომ კაიროში გამართულ თავის ამასწინანდელ სესიაზე, მიიღო რეკომენდაცია თავისი ქვეყნების ლიდერებისადმი „შეაჩერონ ისრაელთან ურთიერთობის ნორმალიზაციის ღონისძიებათა განხორციელება", სანამ ისრაელი არ დაუბრუნდება მადრიდში 1991 წელს შეთანხმებული პროცესების განხორციელებას თავის პოლიტიკაში, რომელთაგან მთავარი იყო მშვიდობა მიწის სანაცვლოდ.

ნეთანიაჰუს მიმართ არაბული ქვეყნის კრიტიკულმა მიდგომამ უმაღლეს წერტილს მიაღწია იმასთან დაკავშირებით, რომ ისრაელის მთავრობამ გადაწყვიტა საცხოვრებელი სახლები აეშენებინა აღმოსავლეთი იერუსალიმის ახლო ხარ-ხომის რაიონში, რომლის ტერიტორიაზეც პრეტენზიას აცხადებს პალესტინის ხელისუფლება საბოლოო მოწესრიგების ფარგლებში. პრობლემის არსი ის არის, რომ ეს მიწის ნაკვეთი იურიდიულად ეკუთვნის ებრაელებს. მთავრობამ გამოისყიდა მიწა, რათა იქ საცხოვრებელი სახლები აეშენოს. პარადოქსია ნაწილობრივ, რომ იერუსალიმის ხელისუფლებას ყველაზე მეტი პრობლემა ამასთან დაკავშირებით გაუჩნდა არა არაბებთან, არამედ ებრაელთან – ამ რაიონის ერთ-ერთი მიწის ნაკვეთის პატრონთან: იგი არ თმობს თავის უფლებებს მშენებლობის დამტკიცებული პროექტის განხორციელებისათვის.

საქმეს განიხილავს სასამართლო. არაბულ მხარეს კი მთავრობა სთავაზობს სამი ათას ბინას იერუსალიმში, აგრეთვე კომპრომისულ საფუძველზე უთმობს მიწის ნაკვეთის 10 პროცენტს დასავლეთ ნაპირზე, რომელიც, საბოლოო მოწესრიგების სქემის თანახმად, ისრაელის კონტროლს უნდა დაექვემდებაროს.

ხარ-ხომის პროექტთან დაკავშირებით, არაბების ესოდენ მწვავე რეაქცია საგონებელში აგდებს ისრაელთა უმრავლესობას და ისინი ამას აღიქვამენ, როგორც ნეთანიაჰუს მთავრობაზე ზემოქმედების გაგრძელების საბაბს. ეს არის მათი დაუთმობლობის მიზეზიც, რასაც შეიძლება შემდგომი გართულებები მოჰყვეს. „მსოფლიომ უნდა შეამოწმოს თუ რაოდენ მტკიცეა ისრაელის გადაწყვეტილება, არაბები კი უბრუნდებიან ჩვენი ქვეყნის ბოიკოტის ტაქტიკას, ეს არჩევანი წარმატებას ვერ მოიტანს", – ასეთი მკვახე განცხადება გააკეთა ნეთანიაჰუმ კაიროში მიღებულ გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით.

სიმპტომატურია ისიც, რომ ბ. ნეთანიაჰუმ და ბ. კლინტონმა გამოთქვეს აზრი, რომ ტერორის აქტებისა და მასობრივი უწესრიგობის ფონზე ისრაელს არ შეუძლია რაიმე დათმოს. როგორც ჩანს, მოვიდა სეტყვა და დახვდა ქვა.

შარიათი მკაცრია, მაგრამ რუსი კაპიტანი გათავისუფლების იმედს არ კარგავს

ცხრა თვე გაატარა არაბთა გაერთიანებული საემიროების სატუსაღოს სულისშემხუთველ დილეგებში რუსმა კაპიტანმა ნიკოლოზ პარხომენკომ, რომელსაც ადგილობრივმა სასამართლომ მიუსაჯა 10 წლით თავისუფლების აღკვეთა „ნარკოტიკების კონტრაბანდისათვის". მაგრამ რუსეთის საელჩოს თხოვნით, ელ-ფუჯაირის საემიროს სააპელაციო სასამართლო დათანხმდა გადასინჯოს მისი სისხლის სამართლის საქმე.

ნიკოლოზ პარხომენკო დიდხანს მუშაობდა კერძო კონტრაქტით ნორვეგიის ტანკერის კაპიტნად. 1996 წლის ივლისში არაბთა გაერთიანებული საემიროების ერთ-ერთ ნავსადგურში შემოწმების დროს ყუთში, რომელშიც მეზღვაურები ჩვეულებრივ მედიკამენტებს ინახავენ, არაბმა მებაჟეებმა აღმოაჩინეს მორფინის სამი 10-მილიგრამიანი ამპულა.

როგორც დაკითხვის ოქმიდან სჩანს, კაპიტანმა განაცხადა, რომ პრეპარატები განკუთვნილი იყო მხოლოდ ეკიპაჟის წევრების სასწრაფო სამედიცინო დახმარებისათვის, მაგრამ გამომძიებლებისათვის ეს სიტყვები არაფერს ნიშნავდა და რუსი მოქალაქე ნარკობიზნესის მონაწილედ ცნეს.

არაბთა გაერთიანებული საემიროების კანონებით ნარკოტიკის შენახვისათვის პარხომენკოსთვის შეიძლებოდა მიესაჯათ ოთხ წლამდე პატიმრობა. მაგრამ, როგორც რუსეთის აბუ-დაბის საელჩოს საკონსულო განყოფილების გამგემ განმარტა, იმის გამო, რომ დაპატიმრებისა და პირველი დაკითხვების დროს არაბთა სპეცსამსახურებს არ ჰყავდათ კარგი თარჯიმანი, და კაპიტნის ჩვენებები ოქმში დამახინჯებულად არის შეტანილი, პარხომენკოს მძიმე ბრალდება წაუყენეს და მკაცრი განაჩენი გამოუტანეს.

ნორვეგიის კომპანია „აკომარიტის" მფლობელმა, რომლის კონტრაქტითაც მუშაობდა რუსი კაპიტანი, ელ-ფუჯაირის" სააპელაციო სასამართლოს გაუგზავნა დახასიათებები, რომლებშიც პარხომენკოს „დიდ პროფესიონალად და პატიოსან ადამიანად" მოიხსენიებს. კომპანიის ხელმძღვანელობას ეჭვი არ ეპარება, რომ მეზღვაურის საველე აფთიაქში აღმოჩენილი ამპულები მხოლოდ და მხოლოდ ეკიპაჟის წევრების სამედიცინო დახმარებისათვის იყო განკუთვნილი".

19 მაისს დანიშნულია პირველი მოსმენა სააპელაციო სასამართლოში რუსი კაპიტნის საქმის გამო. როგორც ადვოკატები ამბობენ, განაჩენი „სასამართლოს შეცდომაა". რუსეთის საელჩომ მოითხოვა, რომ სასამართლომ გაამართლოს რუსეთის მოქალაქე, ან სასჯელის მოხდაში ჩაუთვალოს ის ვადა, რომელიც მან უკვე გაატარა სატუსაღოში.

როვირას ვირს პატრონი გამოუჩნდა

ცნობილმა ესპანელმა პოეტმა რაფაელ ალბერტიმ, რომელმაც 90 წლის ასაკს გადააბიჯა, გადაწყვიტა იშვილოს ორი წლის... ვირი, ზედმეტ სახელად რწევოლუცია, რომელიც პირადად ფიდელ კასტროს აჩუქა ვირის ჯიშის დაცვის ეკოლოგიურმა ასოციაციამ. ამ ასოციაციის პრეზიდენტმა პასკუალ როვირამ განაცხადა, რომ უჩვეულო საჩუქარი „დაძმობილების აქტია, რომლის მიზანია ესპანეთისა და კუბის ურთიერთობის გაუმჯობესება". მით უმეტეს, რომ ასეთი საჩუქარი სთხოვა ასოციაციის კუნძულის მთავრობამ, რომელიც დაინტერესებულია თავისი ჯორების ჯიშის გაუმჯობესებით.

ჩვენი გამოზრდილის მეოხებით, თქვა როვირამ, კუბაში გაჩნდება „უმაღლესი ხარისხის ვირები", მით უმეტეს, ეს პირველი შემთხვევაა, როცა იგზავნება სუფთა ჯიშის ვირი სასიკეთო საქმისათვის. ვირისათვის სახელის დარქმევის დღეს მადრიდიდან ესპანეთში კუბის ელჩი ი. ერნანდესიც კი ჩამოვიდა. ამ საზეიმო შემთხვევის გამო დაილია ბევრი ადგილობრივი ანისური არაყი და კუბური რომი. მაგრამ შემდეგ რაღაცამ შეფერხდა ვირის მოგზაურობა ოკეანის გაღმა, და იგი თითქოს უპატრონოდ დარჩა.

აი, სწორედ მაშინ დარეკა რაფაელ ალბერტიმ, რომელმაც რადიოთი მოისმინა ეს ამბავი, და თანხმობა განაცხადა, რომ თვის ბოლომდე შეიფარებდა მარტოხელა პირუტყვს.

უშიშროების ტექნიკამ გამონაკლისი არ იცის

ლონდონში მიმდინარეობს სამუშაოები შექსპირის თეატრის „გლობუსის" აღსადგენად. თეატრის შენობა ხელახლა შენდება და მთლიანად მზად იქნება მხოლოდ 1999 წელს, მაგრამ დიდი პოეტისა და დრამატურგის ბიუსტი უკვე დადგეს „გლობუსის" გვერდით. სანამ ძეგლი ოფიციალურად არ გაუხსნიათ, შექსპირს ახურავს მშენებლის ჩაფხუტი. ყოველ შემთხვევისათვის, ისე, როგორც მშენებლობაზეა მიღებული.

უცხოეთის გაზეთების, სააგენტოების, საინფორმაციო ბიურო „მედიანას" და „პლანეტა-ფორტეს" მასალების მიხედვით მოამზადა
ლია გოგიჩაიშვილმა

GCF

დედოფალი

№7

საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციისა და გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ერთობლივი ყოველთვიური გამოცემა

ისტორიული შანსი

მაისში შესრულდება ოთხი წელიწადი, რაც საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციას ჩავუდექი სათავეში. მთელი ეს პერიოდი მაწვალებდა აზრი, რაიმენაირად უკვდავეყოფილიყო მსოფლიოში ქართველ მოჭადრაკე ქალთა უდიდესი ღვაწლი და ის ფენომენი, რომელმაც შეაძლებინა საქართველოს 29 წლის მანძილზე ქალთა შორის მსოფლიოს ჩემპიონის გვირგვინის უცვლელ გახდად ქ. თბილისის შენარჩუნება. ეს ხომ ისეთი რეკორდია, რომელიც ძნელად თუ მოიხსნება ოდესმე მსოფლიოში.

და აი, მოსკოვის მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაზე (1994 წელი) საქართველოს ნაკრები გუნდის შესანიშნავი გამოსვლის შემდეგ გაგვიჩნდა მსოფლიოს ახალი თასის დაწესების იდეა, რომელიც შემოწმდა სპეციალისტების წრეში, განვიხილეთ ჩვენს მოჭადრაკე დიდოსტატებთან ერთად და უკვე მომდევნო – 1995 წელს გავუმხილე ფიდე-ს მაშინდელ პრეზიდენტს ფლორენსიო კამპომანესს. ძალიან მესიამოვნა, როცა მისი მხარდაჭერა მივიღე.

გადიოდა დრო. საჭირო იყო სრულად გააზრება და სათანადო დებულების მომზადება, თუ ვის და რა შემთხვევაში მიენიჭებოდა მსოფლიოს ახალი გარდამავალი თასი.

იყო რამდენიმე მოსაზრება. ამ თასს დარქმეოდა ქართველ მოჭადრაკე ქალთა, ან ქართველი ხუთგზის მსოფლიო ჩემპიონების (ნ. გაფრინდაშვილი, მ. ჩიბურდანიძე) თასი, ან მარტო ნონა გაფრინდაშვილის სახელი. საბოლოოდ შევჩერდით ამ უკანასკნელზე და ეს სავსებით კანონზომიერიცაა.

განა ნონა გაფრინდაშვილის სახელთან არ არის დაკავშირებული მთელი ქართული საჭადრაკო სკოლის აღმასვლა? განა ნონა გაფრინდაშვილმა არ მისცა დასაბამი ნიჭიერი მოჭადრაკე ქართველი ქალების მთელ პლეადას?

ნონა გაფრინდაშვილის სახელი ხომ ლეგენდაა მსოფლიოს საჭადრაკო ცხოვრებაში. ძნელია მსოფლიოში იპოვო მეორე ასეთი ტიტულოვანი სპორტსმენი სპორტის ნებისმიერ სახეობაში.

ნონა გაფრინდაშვილი – ხუთგზის მსოფლიო ჩემპიონი, 11-გზის მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადის ჩემპიონი, მსოფლიოში პირველი ქალი, რომელმაც მოიპოვა საერთაშორისო დიდოსტატის წოდება მამაკაცთა შორის, „საჭადრაკო ოსკარის“ პირველი მფლობელი. აი, ის ტიტულები, რომლებიც ქართველ მოჭადრაკეს სპორტის მსოფლიო ვარსკვლავთა შორის ღირსეულ ადგილს მიუჩენს.

ვაჟა შუბლაძე.

ყოველივე ეს კარგი, მაგრამ ჭადრაკში უკვე არსებობს მსოფლიოს ორი გარდამავალი თასი, რომლებიც მიენიჭება მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადების გამარჯვებულ ქალთა და ვაჟთა ნაკრებ გუნდებს. ამავე დროს, ქალთა თასს უკვე ჰქვია ვერა მენჩიკის სახელი და მას ვერაფერი შეცვლის. საჭირო იყო რაღაც ახალი იდეა და ეს იდეაც იშვა მას შემდეგ, როცა უბრალოდ, სპორტული ინტერესისთვის მოსკოვის ოლიმპიადის შედეგების მიხედვით დავაჯამე ქალთა და ვაჟთა ნაკრები გუნდების მიერ მოპოვებული ქულები და საქართველო აღმოჩნდა I ადგილზე (ჩვენს შემდეგ იყო რუსეთი, რომლის ვაჟთა გუნდმა მოიგო მსოფლიო ოლიმპიადა, მაგრამ ქალთა გუნდი მეთორმეტე ადგილზე გავიდა). ცნობისთვის, აქვე მოვიყვან ერევნის მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადის შედეგებს ორივე გუნდის ქულათა ჯამით. აი, როგორ გამოიყურება მსოფლიოს საუკეთესო საჭადრაკო ქვეყნის პირველი ექვსეული: I რუსეთი – 67 ქულა, II საქართველო – 63, III უკრაინა – 61,5, IV ჩინეთი – 61, V უნგრეთი – 58 და VI ისრაელი – 57. ექვსივე საუკეთესო საჭადრაკო ქვეყნებია.

ამჟამად უკვე ოფიციალურად ვამცნეთ მსოფლიოს ჩვენი იდეის შესახებ და წინ გველის სერიოზული მუშაობა, რათა მას მხარი დაუჭიროს ფიდე-ს საპრეზიდენტო საბჭომ, ხოლო შემდეგ გადაწყვეტილება მიიღონ ფიდე-ს გენერალურ ასამბლეაზე.

ეს ყველაფერი წინაა, მაგრამ აქვე არ შეიძლება არ აღინიშნოს ერთი გარემოებაც:

მიგვაჩნია, რომ ჩვენს ქვეყანას გააჩნია ისტორიული შესაძლებლობა, რათა სწორედ ჭადრაკში (ძნელია დაასახელო სპორტის ნებისმიერი სხვა სახეობა, სადაც საქართველოს პოზიციები ისეთი ძლიერია, რომ შესაძლებელი იყოს ჩვენი სახელით მსოფლიოს გარდამავალი თასის დაწესება) დავაწესოთ მსოფლიოს გარდამავალი საერთაშორისო თასი და საავტორო უფლების გამოყენებით დავარქვათ მას ნონა გაფრინდაშვილის სახელი.

ჩვენის ღრმა რწმენით, საქართველომ უნდა გამოიყენოს ეს ისტორიული შანსი და ყველაფერი უნდა იღონოს იმისათვის, რომ ეს განხორციელდეს.

ჭადრაკის საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტს, ბატონ კირსან ილუმჟინოვს

ღრმად პატივცემულო ბატონო პრეზიდენტო!

საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციას პატივი აქვს გაცნობოთ, რომ გაგვაჩნია ახალი იდეა: როგორც ცნობილია, მსოფლიოს საჭადრაკო ოლიმპიადებზე ფიდე-ს მიერ, გამარჯვებულ ვაჟთა და ქალთა გუნდებისთვის დაწესებულია ორი გარდამავალი თასი. ჩვენი წინადადებაა, დაწესდეს მესამე გარდამავალი საერთაშორისო თასიც, რომელიც მიენიჭება ქალთა და ვაჟთა ნაკრები გუნდების მიერ მოგროვილ ქულათა ჯამის საფუძველზე – მსოფლიოს საუკეთესო საჭადრაკო ქვეყანას.

ჩვენის აზრით, აღნიშნული თასი უნდა გახდეს მსოფლიოში ჭადრაკის შემდგომი განვითარების სტიმული.

წამოყენებულ წინადადებას გააჩნია რამდენიმე საინტერესო მომენტი:

1. შესაძლებელია აღნიშნული თასი მოიპოვოს მესამე ქვეყანამ, რომელმაც ვერ გაიმარჯვოს ვერც ვაჟთა და ვერც ქალთა ტურნირში.

2. ვინაიდან არიან ქვეყნები, რომლებსაც ჰყავთ ძლიერი ვაჟთა გუნდები, მაგრამ სუსტნი არიან ქალთა ჭადრაკში, აღნიშნული თასის დაწესება ააღორძინებს ქალთა ჭადრაკის განვითარებას მსოფლიოში;

3. აღნიშნული თასის დაწესება მინიმუმამდე შეამცირებს შეთანხმებულ ყაიმებს ბოლო ტურებში, როგორც ვაჟთა, ისე ქალთა გუნდებში და შემატებს მათ მაქსიმალურ სპორტულ ინტერესს. რაც შესანიშნავად ესადაგება ოლიმპიზმის სულს.

4. ახალი იდეის საფუძველზე, ქალთა და ვაჟთა ნაკრები გუნდების ქულათა ჯამის მიხედვით, ფიდე გამოავლენს მსოფლიოს საჭადრაკო ფედერაციათა საუკეთესო სამეულს, რაც შესანიშნავი სტიმული გახდება ქვეყნების ჭადრაკის ფედერაციების საქმიანობის გაუმჯობესებისა.

შენიშვნა: ჩვენი წინადადებით საუკეთესო საჭადრაკო ფედერაციას გადაეცემა ახლადდაწესებული თასი და I ადგილის დამადასტურებელი ფიდე-ს დიპლომი, ხოლო ამავე პრინციპით II და III ადგილებზე გასული ფედერაციები დაჯილდოვდებიან ფიდე-ს დიპლომებით.

თანაბარი ქულების დაგროვების შემთხვევაში უპირატესობა მიენიჭება იმ ქვეყანას, რომლის ვაჟთა გუნდმაც უკეთესი ადგილი დაიკავა.

ბატონო პრეზიდენტო, თუ კი ფიდე-ს საპრეზიდენტო საბჭო პრინციპში მხარს დაუჭერს აღნიშნულ იდეას, ჩვენ მზად ვართ თვითონ გავიღოთ ასეთი თასის დამზადების ხარჯები და იგი უსასყიდლოდ, საჩუქრად გადავცეთ ფიდე-ს. ეს იქნება ჩვენი ქვეყნის, საქართველოს საჩუქარი ფიდე-სადმი.

ვსარგებლობთ რა საავტორო უფლებით, სურვილი გვაქვს აღნიშნულ თასს მიენიჭოს ლეგენდარული ნონა გაფრინდაშვილის სახელი.

GENS UNA SUMUS

პატივისცემით,

საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის
პრეზიდენტი **ვაჟა შუბლაძე**.
10.04.97.

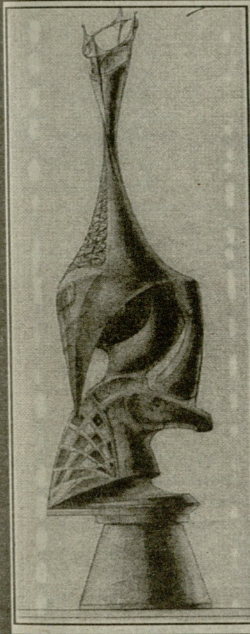

„ნონა გაფრინდაშვილის საერთაშორისო თასის“ ავტორია მოქანდაკე ირაკლი მეგრელიშვილი, რომელიც სწავლობდა მერაბ ბერძენიშვილის შემოქმედებით სახელოსნოში.

თასის სიმაღლეა 545 მმ. იგი წარმოადგენს ჭადრაკის თემაზე შესრულებულ ნამუშევარს ვერცხლში, ნაწილობრივ ოქროს ფრაგმენტებით და ვიტრაჟული მინანქარით.

თასის ზედა ნაწილი ლაზიერს მოგვაგონებს, ფიგურის ოქროს გვირგვინით და ოთხწვერა ვარსკვლავებით. ქვემოთ წარწერაა ლათინურ ენაზე „GENS UNA SUMUS“ („ჩვენ ერთი ოჯახი ვართ“).

თასის შუა ნაწილში, ლაზიერის მარჯვენა მხარეს გამოსახულია ნონა გაფრინდაშვილის პორტრეტი. რელიეფის ზემოთ განლაგებულია თმის დეკორი, რომელიც მოგვაგონებს ნიკორწმინდის ხვეულ ორნამენტს. კომპოზიციაში რბილად შემოდის მეორე საჭადრაკო ფიგურის, მხედრის გამოსახულება.

თასის ქვედა ნაწილი – სადგარი, წარმოადგენს წაკვეთილ კონუსს, რომელზედაც ამოიტვიფრება გამარჯვებული ქვეყნის სახელი.

საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის პრეზიდენტს ბატონ ვაჟა შუბლაძეს

ოლიმპიადებზე „ნონა გაფრინდაშვილის სახელობის საერთაშორისო თასის“ დაწესების შესახებ

ძვირფასო ბატონო შუბლაძე

გულწრფელ მადლობას გიძღვნით 1997 წლის 10 აპრილის ფაქსით შემოთავაზებული ზემოთხსენებული საკითხის გამო. გეთანხმებით, რომ ოლიმპიადაზე ვაჟთა და ქალთა გუნდების მიერ დაგროვილი ქულების ჯამით გამოვლენილი საუკეთესო ქვეყნისთვის ამ ჯილდოს დაწესება ოლიმპიადას შემატებს სიმძაფრეს და წვლილს შეიტანს მსოფლიოში ჭადრაკის განვითარებაში.

მე დავავალე ფიდე-ს სამდივნოს, რათა თქვენს მიერ შემოთავაზებული წინადადება შეიტანონ ფიდე-ს მომავალი კონგრესის დღის წესრიგში. ვიმედოვნებ, გენერალური ასამბლეა განიხილავს და მხარს დაუჭერს ამ წინადადებას, რითაც სათანადოდ დააფასებს ლეგენდარულ მსოფლიოს და ოლიმპიურ ჩემპიონს, ჩვენს უბადლო ნონა გაფრინდაშვილს.

გულწრფელად, თქვენი
ფიდე-ს პრეზიდენტი
კირსან ილუმჟინოვი.

FIDE
GENS UNA SUMUS
FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ÉCHECS
Recognized by the International Olympic Committee
General Secretariat: P.O.Box 700 80, GR-166 10 Glyfada, Athens, Greece, Tel: (30)1-965 91 75, Fax: (30)1-965 72 02; Iridos 11, GR-166 73 Voula, Athens, Greece, Tel: (30)1-895 82 51, Fax: (30)1-895 52 59

Moscow, 15th April, 1997

Mr. Vazha Shubladze
President
Chess Federation of Georgia
M. Kostava No. 37a
380009 Tbilisi

Fax: 995-32-987053

Dear Mr. Shubladze:

DONATION OF "INTERNATIONAL NONA GAPRINDASHVILI CUP" FOR THE OLYMPIADS

I write to thank you most sincerely for your fax of 10th April 1997, in respect of the above subject. I agree with you that the inclusion of this trophy for the country with the best male and female teams scores as summed up at the Olympiad, will contribute to the worldwide development of Chess and add to the excitement at the Olympiad.

I have instructed the FIDE Secretariat to include your proposal on the Agenda for the next FIDE Congress in the hope that when it is discussed and finally approved by the General Assembly, it will serve as a fitting tribute to the acheivements of the legendary World and Olympic Champion, our irrepressible Nona Gaprindashvili !

Yours Sincerely,

Kirsan Iljumzhinov
President

საქართველოს ჩემპიონატი

მაღალ დონეზე

გიორგი ყაჭეიშვილი

ინგა ხურცილავა

თბილისში დამთავრდა საქართველოს ჩემპიონატები ვაჟთა და ქალთა შორის. ორივე ტურნირი საკმაოდ ვრცლად შუქდებოდა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის" ფურცლებზე.

1997 წლის საქართველოს ჩემპიონები გახდნენ საერთაშორისო ოსტატები ინგა ხურცილავა და გიორგი ყაჭეიშვილი. აღსანიშნავია, რომ ვაჟთა ტურნირში ქუთაისელმა სოფიკო ტყეშელაშვილმა და სოხუმელმა რუსუდან გოლეთიანმა საერთაშორისო ოსტატის კიდევ ერთი ბალი შეასრულეს. უახლოეს ხანში ფიდე მათ ამ წოდებას მიანიჭებს. ქალთა ტურნირში კი თავი გამოიჩინა თელაველმა ანა მათნაძემ. მან საერთაშორისო ოსტატის პირველი ბალი მოიპოვა.

ორივე ტურნირი რეგისტრირებული იყო ფიდე-ს სამდივნოში და მასში მონაწილეთა რეიტინგების ცვლილება აისახება 1 ივლისის „რეიტინგ-ლისტში".

ორივე ტურინირის მაღალ დონეზე ჩატარებაში დიდი წვლილი შეიტანეს მთავარმა მსაჯებმა – საერთაშორისო არბიტრებმა ლილი წეროძემ და თენგიზ გიორგაძემ.

ევროპის გუნდური ჩემპიონატის წინ

სასტარტო მზადყოფნა

ხორვატიის ქალაქ პულაში 5 მაისს სტარტს აიღებს ევროპის გუნდური ჩემპიონატი ჭადრაკში. კონტინენტის სხვა უძლიერეს ნაკრებებთან ერთად შეჯიბრებაში ჩაებმებიან საქართველოს ქალთა (მაია ჩიბურდანიძე, ნანა იოსელიანი, ქეთევან არახამია) და ვაჟთა (ზურაბ აზმაიფარაშვილი, გია გიორგაძე, ზურაბ სტურუა, გენადი ზაიჩიკი და გიორგი ყაჭეიშვილი) გუნდებიც, რომლებმაც ორკვირიანი საწვრთნელი შეკრება ლიკანში გაიარეს. მოჭადრაკეებს ბორჯომში ვესტუმრეთ და ევროპის ჩემპიონატისთვის მზადების შესახებ ვესაუბრეთ.

ზურაბ სტურუა: საქართველოს ეროვნულ ნაკრებს ევროპის ჩემპიონატზე დებიუტი 1992 წელს ჰქონდა. მაშინ დებრეცენში მე, გიორგაძემ, ჯანჯღავამ, ყაჭეიშვილმა და სუპატაშვილმა ვიასპარეზეთ. ბოლო ტურის წინ მეხუთე-მეექვსე ადგილებს ვიყოფდით, მაგრამ რუსეთის ძლიერ ნაკრებთან დამარცხებამ საბოლოოდ მე-8 ადგილი გვარგუნა.

ზურაბ აზმაიფარაშვილი: ჩვენი გუნდი უნგრეთშიც არ ყოფილა ხელწამოსაკრავი, მაგრამ ამ ხუთი წლის განმავლობაში მეტი გამოცდილება შევიძინეთ, მგონი, გაეძლიერდით კიდეც. თუმცა, არც სხვა ქვეყნების მოჭადრაკეები ყოფილან გულხელდაკრეფილი. ასე რომ, ჩემპიონატზე საპრიზო ადგილებისთვის ბრძოლა უფრო მძაფრი იქნება, ვიდრე შარშან ერევანში მოჭადრაკეთა მსოფლიო ოლიმპიადაზე. იქ წაგების შემთხვევაში წილისყრა შედარებით სუსტ გუნდს გახვედრებდა, ევროპის ჩემპიონატზე კი ასეთი რამ გამორიცხულია, რადგან აქ, ფაქტობრივად, სუსტი მეტოქეები არ არიან. მაკედონიის ნაკრებიც კი, რომელსაც კონტინენტზე სერიოზულ მოწინაალმდეგედ არავინ თვლის, ერევანში 120 გუნდს შორის 30-ე იყო.

— რა მიზნებს ისახავს საქართველოს ვაჟთა გუნდი ამ ჩემპიონატზე?

ზურაბ აზმაიფარაშვილი: შეჯიბრების აშკარა ფავორიტი რუსეთის ნაკრები იქნება, რა შემადგენლობითაც უნდა გამოვიდეს. საპრიზო ადგილებისთვის იბრძოლებენ უკრაინელები, თუ ფინანსურ სიძნელეებს დაძლევენ და პულაში ჩამოვლენ. სამეულში მოხვედრის პრეტენზიები ექნებათ ინგლისის, უნგრეთის, ბულგარეთის, ესპანეთის, ისრაელის, სომხეთის, ხორვატიისა და ბოსნიის კოლექტივებს. ისე, რეალურად თუ შევაფასებთ საქართველოს ნაკრების ძალას, იგი ევროპაში მერვე-მეცხრე გუნდად ითვლება.

ზურაბ სტურუა: ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ, გასული წლების მსგავსად, შეჯიბრებებზე უკვე ჩვენთვის ტრადიციად ქცეულ მე-8 ადგილს დავჯერდებით. პულაში ისეთი შემადგენლობით მივემგზავრებით, რომ აშკარად შეგვიძლია ხუთეულში მოსახვედრად ვიბრძოლოთ.

ზურაბ აზმაიფარაშვილი: დამატებითი სტიმულიც გვაქვს – ევროპის ჩემპიონატზე პირველ-მეორე ადგილებზე გასული გუნდები მსოფლიო ჩემპიონატზე იასპარეზებენ. საგზურებზე ოცნებაც არ არის უსაფუძვლო. შარშან ოლიმპიადაზე ხომ სულ ცოტა დაგვაკლდა ბრინჯაოს მედლების მოსაპოვებლად.

— გამოდის, რომ ჩემპიონატისთვის, მართალაც, საფუძვლიანად მომზადებულხართ?

გია გიორგაძე: მეორე კვირაა ლიკანში ვიმყოფებით. აქ განსაკუთრებულ ყურადღებას ფიზიკური კონდიციების გაძლიერებას, დებიუტების დახვეწასა და ახალი იდეების დამუშავებას ვუთმობთ. ეს გახლავთ მზადების ერთ-ერთი ეტაპი. მანამდე კი თითოეულმა ჩვენგანმა რამდენიმე ტურნირში მიიღო მონაწილეობა. პირადად მე სამ ტურნირში ვიასპარეზე და მოხარული ვარ, რომ სამივეგან კოეფიციენტი მოვიმატე. ეს იმაზეც მეტყველებს, რომ ურიგო ფორმაში არ უნდა ვიყო. ზურაბ აზმაიფარაშვილმა კი ორ ტურნირში გამოსცადა საკუთარი ძალები. ერთ-ერთში, რომელიც ესპანეთის ქალაქ პამპლონაში გაიმართა, პირველი-მესამე ადგილები გაიყო.

ზურაბ სტურუა: მე კი ექვს თვეზე მეტია უხელფასო შვებულებაში ვიმყოფები (იცინის). უსახსრობის გამო ტურნირებზე ვერ მივემგზავრები. ჩემპიონატისთვის შინ ვემზადებოდი.

გიგა ყაჭეიშვილი: საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის ხელმძღვანელების მადლობელი ვარ, რომ დიდი ნდობა გამომიცხადეს და ნაკრებში ჩამრიცხეს. საქართველოს ჩემპიონატზეც ამიტომ ვიბრძოლე ალმავლობით და ჩემპიონი გავხდი. ვეცდები, არც პულაში შევირცხვინო თავი.

— თქვენ ბრძანეთ, რუსეთის ნაკრები ჩემპიონატის აშკარა ფავორიტიაო. მის შემადგენლობაში კასპაროვი და კარპოვი თუ ითამაშებენ?

ზურაბ აზმაიფარაშვილი: ისინი ამ შეჯიბრებისთვის თავს არ მოიცდენენ – სულ სხვა ამბიციები აწუხებთ.

— ბატონო ზურაბ, ბოლო დროს ბევრს ლაპარაკობენ კასპაროვ-კარპოვის შესაძლო მატჩზე. თქვენ ერთ დროს კასპაროვის ბანაკში იმყოფებოდით, ამდენად, იქაურ სამზარეულოში უფრო ჩახედული ხართ. როგორ ფიქრობთ, გაიმართება ეს ორთაბრძოლა?

– ორივე მოჭადრაკე ძალიან ცდილობს, ეს მატჩი შედგეს, მაგრამ არა იმიტომ, რომ ძალთა თანაფარდობა გაირკვეს. აქ ყველაფერი ნათელია – მთავარი გახლავთ საპრიზო ფონდი. სპონსორებმაც კარგად იციან ეს და ამიტომაც ყველა თავს იკავებს. მათს ადგილას, ალბათ, მეც ასე მოვიქცეოდი. ფული რომ მქონდეს, კასპაროვ-კრამნიკის მატჩისათვის უფრო გავიმეტებდი. კარპოვი ამჯერად კასპაროვს მეტოქეობას ვერ გაუწევს. ეს ესპანეთის საერთაშორისო სუპერტურნირმაც დაადასტურა, სადაც კასპაროვმა პირველი ადგილი დაიკავა, მისმა უშუალო მეტოქემ კი – ბოლო. ასე რომ, ამ მატჩის გამართვის მხოლოდ მცირედი შანსი არსებობს, თანაც იმ შემთხვევაში, თუ ორივე მოჭადრაკე ვილაცის მიერ გალებულ მცირე საპრიზო ფონდს დასჯერდება.

ესაუბრა
ვაჟა დანელია.

სურათებზე: დიდოსტატები ზურაბ აზმაიფარაშვილი, გია გიორგაძე და ზურაბ სტურუა; გუნდის წევრები ჭადრაკს ბუნების წიაღშიც ვერ ელევიან.

ავტორის ფოტოები.

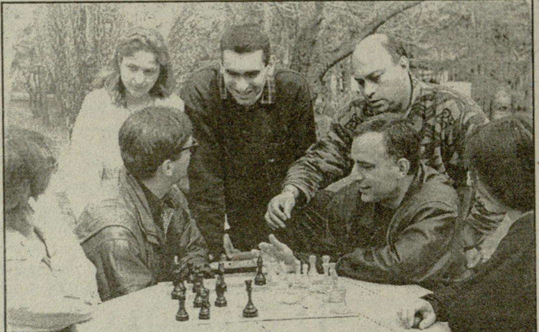

ქარსელაძის მემორიალი

24 აპრილს, თბილისის ჭადრაკის სასახლეში საზეიმოდ დაისურა ვახტანგ ქარსელაძის მემორიალი, რომელშიც უმცროსი ასაკის 37, ხოლო უფროსი ასაკის 34 გუნდი მონაწილეობდა. შეჯიბრება შვეიცარიული სისტემით, 7 ტურად ჩატარდა.

უფროსი ასაკის მოჭადრაკეთა ტურნირში გაიმარჯვა თბილისის „ვახტანგმა" (მწვრთნელი – საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი – ალექსანდრე ბოკუჩავა) – 23,5 ქულა. მეორე ადგილზეა თბილისის „ჩვენი იმედი" (მწვრთნელი – ოსტატი მერაბ თხელიძე) – 20 ქულა. თბილისის „ცისარტყელა" (მწვრთნელი – ოსტატი გივი გოგიჩაიშვილი) 18,5 ქულით მესამე ადგილზეა.

უმცროსი ასაკი: თბილისის „კოსმოსი-2007" (მწვრთნელი – რევაზ მეგრელაძე) – 23 ქ; ზუგდიდის „ნონა" (მწვრთნელი – ოსტატი გოჩა თორია) – 21,5 ქ. და ფოთის „ნანა" (მწვრთნელი – დავით კოდუა) – 18,5 ქულა.

სამეულს — მეორე პრიზი

ჰოლანდიაში გამოქვეყნდა ჯოზეფის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საჭადრაკო ეტიუდების შედგენის თემატური კონკურსი, რომლის დირექტორი იყო გისენი, არბიტრი და სპონსორი კი – გრონდიუსი. კონკურსში მეორე პრიზით აღინიშნა საერთაშორისო დიდოსტატის დავით გურგენიძის, საერთაშორისო ოსტატის ველიმირ კალანდაძის და რევაზ მარცვალაშვილის კოლექტიური ეტიუდი.

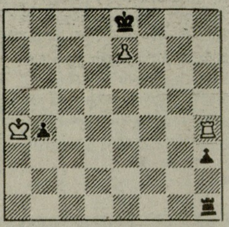

ყაიმი

1. *ეh7 h2 2. ეh8* ნაადრევია 2. მფb3 ეb1 3. მფa2 h1 ლ და თეთრებს საკუთარი e7 პაიკი უშლის ხელს საპატო კომბინაციის განხორციელებაში. არც 1. მფb3 ვარგოდა, რადგან 1.... მფe7-ის შემდეგ შავებისათვის თეორიულად მოსაგები ენდშპილია. *2.... მფe7 3. მფb3 ეb1 4. მფa2 h1 ლ 5. ეe8* სიზუსტეა საჭირო, რადგან 5. ეh7? მფd6 6. ეd7 მფc5 7. ეc7 მფb6 შავები იგებენ. *5... მფd7 6. ეe7 მფd6 7. ეe6 მფd5 8. ეe5 მფd4 9. ეe4 მფd3 10. ეd4* „e" ვერტიკალიდან ქიშებმა მეოთხე ჰორიზონტალზე გადაინაცვლეს. *10.... მფe3 11. ეe4 მფf3 12. ეf4 მფg3 13. ეg4 მფh3 14. ეh4* და ყაიმი ნათელია. თეთრი ეტლი დაბრუნდა h4 უჯრაზე. ეს მომენტი თემატური კონკურსის ერთ-ერთი მოთხოვნა იყო.

კონკურსში პირველი პრიზი მოიპოვა ი. აფეკის (ისრაელი) ეტიუდმა.

ჩვენი მწვრთნელები

სიყვარული სიყვარულის წილ

...ეროდენა გოგო-ბიჭებს ყოვე-...ვის მოუხარიათ აქეთკენ. მო-...ებით აღებენ ოთახის კარს ...ღიმილით ესალმებიან მაყვალა ...მასწავლებელს, რომელიც თავა-...ღუ მოუთმენლად ელის პატარა ...უნდერკინდების გამოჩენას.

...მერე ყველაფერი თავისი რიგით ...დის – ყმაწვილები საჭადრაკო ...მაგიდებთან სხდებიან და იწყება ...ჭადრაკოვნეობა, დიდებისთვისაც მი-...ზიდველი და ხალისიანი.

... იმ დღესაც მორიგი მეცადი-...ეობა ჰქონდათ. ერთ-ერთ საჭა-...დრაკო დაფას მისხდომოდნენ ცნო-...ბილი სპორტსმენის თამაზ იმნა-...იშვილის 6 წლის გოგონა ნინო ...და მისი თანატოლი სოფიკო გუ-...რამიშვილი. მათს საჭადრაკო დუ-...ელს თვალს ადევნებდა შვიდი ...წლის ნელი მერაბიშვილი. ბიჭებს ...მეორე მაგიდასთან მოეყარათ თა-...ვი. აქ დიდოსტატ გია გიორგაძის ...ვაჟებს – ირაკლის და გეგას გა-...ეჩაღებინათ „ხელჩართული" ბრ-...ძოლა. 5 წლის ვატო ჩიქვინიძე ...და კოკა გოგოხია, 6 წლის გი-...ორგი მესხიძე და გიგა ამაღლო-...ბელი გეგას ქომაგობენ, მათზე უფ-...როსები – 7 წლის დათო გაგაძე ...და 8 წლის ალეკო ჩიქოვანი კი ...ირაკლის გულშემატკივრობენ. მა-...ყვალა მასწავლებელიც თვალყურს ...ადევნებს ორივე ორთაბრძოლას, ...ხანდახან შეცდომებსაც უსწორებს ...მოპაექრეებს, ჩვენთვისაც იმეტებს ...დროს და შეგირდებს გვაცნობს:

– გაივლის წლები და ნახავთ, ბე-...ვრი ჩემი ვუნდერკინდთაგანი ცნო-...ბილი მოჭადრაკე გახდება. მათი უმ-...ეტესობა გასაოცარი ნიჭის პატრო-...ნია. მაგალითად, ნინო იმნაიშვილი ...„ენკი-ბენკის" წამყვანი მსახიობია. ...სამი წლისამ ქართული წერა-კითხვა ...ისწავლა, ახლა კი ინგლისურადაც წერს და ლაპარაკობს. კოკა გოგოხიამ უფ-როსების დაუხმარებლად ისწავლა ქა-რთული ანბანი, „ბიბლიას" დამოუკი-დებლად კითხულობს, ათასის ფარგლე-ბში ანგარიში არ ემლება...

გატაცებით ლაპარაკობს თითოე-ულ მოსწავლეზე. ბავშვებსაც უყვართ მაყვალა მასწავლებელი, თვალებში შესციცინებენ და მის ყველა დავა-ლებას უხმოდ ასრულებენ...

... ოცი წელიწადია მაყვალა ხანთაძე თბილისის ჭადრაკის სასახლეში მწ-ვრთნელად მუშაობს, ჭადრაკის ანა-ბანას ასწავლის და აკვალიანებს ცე-როდენებს. თავადაც მათს ასაკში და-უფლებია ამ ბრძნული თამაშის საი-დუმლოს ქუთაისში საქართველოს და-მსახურებული მწვრთნელის დავით ჩი-რაძის ხელმძღვანელობით. მოსწავლეთა შორის არაერთხელ მოუპოვებია სა-

პრიზო ადგილები. 1972 წელს ძმასთან ერთად, როგორც პერსპექტი-ული მოჭადრაკეები, თბილისში გადმოიყვა-ნეს. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ უცხო ენათა ინსტიტუ-ტის გერმანული ენა-ლიტერატურის ფაკუ-ლტეტის სალამო გან-ყოფილების სტუდენტი გახდა. მაშინ დაიწყო მწვრთნელად მუშაობა და დღემდე რუდუნებით ემსახურება არჩეულ პროფესიას.

– მაყვალა თბილი, გულისხმიე-რი და კეთილი ადამიანია. – გვე-უბნება სოფიკო გურამიშვილის დე-და, ყოფილი მოჭადრაკე ნინო იმ-ნაძე. – მშობლებსაც ძალიან გვი-ყვარს იგი და უდიდეს პატივს ვცემთ. გვჯერა მისი პროფესიონალიზმი-სა. ამის დასტურია ისიც, რომ ჭა-დრაკის ცნობილი ოსტატების შვი-ლებიც კი მასთან ვარჯიშობენ. მე და მაყვალას დიდი ხნის მეგობრობა გვაკავშირებს. წლების განმავლო-ბაში ერთად გამოვდიოდით შეჯი-ბრებებზე. ჩვენმა სოფიკომ ჭადრა-კისადმი ინტერესი რომ გამოიჩი-ნა, არც დავფიქრებულვარ, ისე მო-ვიყვანე მაყვალასთან.

მაყვალა ხანთაძე – ექვსი წლის სალომეს მოსიყვარულე დედა, ყუ-რადღებიანი მეუღლე, პროფესიო-ნალი მწვრთნელი – უყვართ კო-ლექტივში, სადაც მუშაობს, უყვართ იგი შეგირდებსა და მათს მშობლებს, ყველას, ვინც კი იცნობს, რადგან თავად არის სიკეთისა და სიყვა-რულის მთესველი.

ვაჟა ნოსირელი.

სურათებზე: (ზემოთ) მაყვალა ხანთაძე თავის აღსაზრდელებთან; (ქვემოთ) თაობათა ესტაფეტა.

ავტორის ფოტო.

შედევრი

გენიალური კომბინაცია

რუბინშტეინი, რომელსაც მოჭა-დრაკეები „დიდ აკიბას" უწოდე-ბდნენ, ჯერ კიდევ პირველ მსო-ფლიო ომამდე მსოფლიო ჩემპი-ონობის უახლოეს პრეტენდენტად ითვლებოდა. მსოფლიო ჩემპიო-ნი ემანუილ ლასკერი აშკარად ერიდებოდა მასთან შეხვედრას და დიდი ჰონორარის მოთხო-ვნით იძლეოდა თავს. ომის შე-მდეგ რუბინშტეინმა ვერც ახალი მსოფლიო ჩემპიონის ხოსე რაულ კაპაბლანკას ფინანსური მოთხო-ვნილებები დააკმაყოფილა. ასე გადიოდა წლები...

რუბინშტეინმა ვერ შეძლო მსო-ფლიო პირველობაზე მატჩის თა-მაში, მაგრამ საჭადრაკო სამყა-როში უდიდესი ავტორიტეტი მო-იპოვა. მისი პარტიების კრებული ჩინებული სახელმძღვანელოა. რუ-ბინშტეინი ბრწყინვალე თეორეტი-კოსი, არაერთი საინტერესო სა-დებიუტო სისტემის ავტორი და ენ-დშპილის დიდი სპეციალისტი იყო.

გ. როტლევი – ა. რუბინშტეინი
ლაზიერის გამბიტი
1907 წ.

1. d4 d5 2. მf3 e6 3. e3 c5 4. c4 მc6 5. მc3 მf6 6. dc კc5 7. a3 a6 8. b4 კd6 9. კb2 0-0 10. ლd2 ლe7 11. კd3.

დებიუტში საყურადღებო არა-ფერი მომხდარა, პოზიცია დაახ-ლოებით თანაბარია.

11... dc 12. კc4 b5 13. კd3 ეd8 14. ლe2 კb7. ძნელი წარ-მოსადგენია რომ, რამდენიმე სვლის შემდეგ დაფაზე ნამდვილი ქარიშხალი დატრიალდება.

15. 0-0 მe5 16. მe5 კe5 17. f4 კc7 18. e4 ეac8 19. e5 კb6 20. მფh1 მg4! 21. კe4 ლh4!! 22. g3.

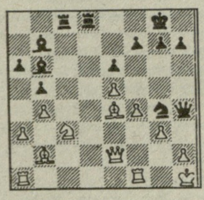

შავი ლაზიერი სამი მსუბუქი ფიგურის თანხლებით უტევს მე-ტოქის მეფეს, რომელიც თით-ქოს სათანადოდ არის დაცუ-ლი.

22. ... ეc3!! შესანიშნავი სვ-ლაა. როტლევი იძულებულია მიიღოს ლაზიერის შეწირვა. 23. gh ეd2!! თავის წიგნში, რომელიც რუბინშტეინის შე-მოქმედებას მიუძღვნა, დიდო-სტატმა იური რაზუვაევმა ამ სვლას „მარადისობის კუთვნი-ლება" უწოდა. მართლაც და, როგორ შეიძლება არ მოიხი-ბლო შავების თამაშით. თე-თრებს ზედმეტი ლაზიერი ჰყავთ, მათ განკარგულებაში თითქოს უნდა იყოს დაცვითი რესურსებიც. თითქოს უნდა იყოს, მაგრამ არ არის!

24. ლd2 კe4 25. ლg2 ეh3!! და თეთრები დანებდნენ.

მეორე მსოფლიო ომამდე, ავსტრიელმა მაესტრომ ჰანს კმოხმა დაწერა წიგნი „რუბი-ნშტეინი იმარჯვებს". ამ ნაშ-რომში დიდი მოჭადრაკის მრავალი ბრწყინვალე პარტი-აა, მაგრამ ჩვენს მიერ მოყვა-ნილი, ეტყობა, მათ შორის სა-უკეთესოა.

გივი გამრეკელი.

წარსულის ფურცლები

ვიქტორ გოგლიძე

20-იანი წლების ბოლოდან თბი-ლისში ძალუმად ჩქეფდა საჭად-რაკო ცხოვრება. იმართებოდა თბილისის, ამიერკავკასიის ჩე-მპიონატები, ახალგაზრდა ოსტა-ტთა ტურნირები და მატჩ-ტურნი-რები, გუნდური შეხვედრები. პი-რველმა ოსტატმა ვიქტორ გოგ-ლიძემ და ნიკოლოზ სოროკინმა (იგი 1926 წელს დასახლდა თბი-ლისში) ორჯერ (1931, 1933 წწ.) მიიღეს მონაწილეობა სსრ კავ-შირის ჩემპიონატის ფინალში. 1935 წელს ვიქტორ გოგლიძე, როგორც ამიერკავკასიის უძლიერესი მო-ჭადრაკე, მიიწვიეს მოსკოვის მე-ორე დიდ საერთაშორისო ტურ-ნირში, სადაც პირველად შეხვდა ჭადრაკის კორიფეებს ე. ლასკერს, ხ.რ. კაპაბლანკას და სხვ. 1936 წლის 19 დეკემბერს თბილისელებს გადაეცათ ახალი საჭადრაკო კლუ-ბი (რუსთაველის პრ. 48), რომელიც არა მარტო თბილისის საჭადრაკო მოძრაობის ეპიცენტრად იქცა.

და მაინც, თბილისი არ იყო განე-ბივრებული დიდი ტურნირების მას-პინძლობით. ამიტომ დიდი აღფრთო-ვანება გამოიწვია 1937 წლის აპრილ-მაისში ჩვენს დედაქალაქში სსრ კა-ვშირის ვაჟთა X ჩემპიონატის გამა-რთვამ. საასპარეზოდ მონაწილენი პე-რსონალურად იყვნენ შერჩეულნი, მათ შორის ვიქტორ გოგლიძე.

ჩემპიონის მედლის საძიებლად თი-

ღირსეული მასპინძლობა

თქმის ყველა უძლიერესი საბჭოთა მოჭადრაკე ჩამოვიდა. არ იყვნენ მხო-ლოდ სსრ კავშირის ჩემპიონი, დი-დოსტატი მიხეილ ბოტვინიკი და უძ-ლიერესი კიეველი ოსტატი ფიოდორ ბოგატირჩუკი. სწორედ მის მაგიერ ტურნირში დაუშვეს ახალგაზრდა არჩილ ებრალიძე.

20 მოჭადრაკის მძაფრ სპორტულ პაექრობას ფართოდ გამოეხმაურა პრე-სა, რადიო და კინოქრონიკა. გამო-დიოდა სპეციალური საჭადრაკო ბი-ულეტენიც (№1-12), რომელმაც ყველა, 190 პარტია გამოაქვეყნა კომენტარე-ბით, მაგრამ იყო ერთი უხერხულო-ბა: ბიულეტენი იბეჭდებოდა... მოსკოვში.

თავიდან ლიდერობდნენ გრიგოლ ლე-ვენფიში (ლენინგრადი) და ვლადიმერ მაკოგონოვი (ბაქო). ლევენფიშმა ბო-ლომდე შეინარჩუნა ლიდერობა. და-სკვნით ტურში წაგების (ვ. რაგოზი-ნთან) მიუხედავად, მაინც დაეუფლა ჩე-მპიონის ტიტულს (12,5 ქულა 19-დან). მაკოგონოვმა ორჯერ წაიფორხილა ფი-ნიშზე და მას გაასწრეს ვიაჩესლავ რა-გოზინმა (ლენინგრადი) და ალექსანდრე კონსტანტინოპოლსკიმ (კიევი), რომლე-ბმაც 12-12 ქულით მეორე – მესამე ად-გილები გაიყვეს. მეოთხე ადგილზე და-რჩა მაკოგონოვი – 11,5. მეხუთე-მეშ-ვიდე ადგილები 11-11 ქულით გაინა-წილეს სერგეი ბელა-ვენეცმა (მოსკოვი), ვი-ქტორ გოგლიძემ და გიორგი ლისიცინმა (ლენინგრადი).

ვიქტორ გოგლიძეს არ მიუღია მონაწილე-ობა ლიდერთა ბრძო-ლაში. იგი ფეხდაფეხ მიჰყვებოდა მათ. ქა-რთველმა ოსტატმა 5 პარტია მოი-გო, 12 ყაიმით დაამთავრა და ორი წააგო. სამაგიეროდ, მან მრავალი საინტერესო პარტია ითამაშა. აი, ერთი მათგანი:

ლაზიერის გამბიტი
გოგლიძე – ალატორცევი

1. d4 მf6 2. c4 e6 3. მc3 c5 4. მf3 cd 5. მ d4 d5 6. e3 მc6 7. cd ed 8. კe2 კd6 9. 0-0 0-0 10. b3 ეe8 11. კb2 ლe7 12. მf3 კe6 13. მb5! კb8 14. მbd4 კd7 15. ეc1 მe4 16. მc6 bc?

შეცდომა, რომელიც შავებს ძვი-რად დაუჯდათ. ჯობდა 16.... კc6. მო-მხიბლავია გოგლიძის თეთრუჯრე-დოვანი კუს მანევრები და მას მო-ყოლილი იერიში მეფის ფრთაზე.

17. კa6! ლd6 18. კb7 მg5 19. მe5! ეe5 20. f4! ეe8 21. კ a8 f6 22. ლc2 მe4 23. ეfd1 ეc8 24. კb7 ეc7 25. კa6 კf5? 26. g4! კc8 27. ლ e4 კ a6 28. ლe8 ლf8 29. ლ f8 მფ f8 30. კa3 მფe8 31. კd6 ეc8 32. კ b8 ე b8 33. ე c6 კc2 34. ე d5 კf3 35. e4! ეb7 36. f5 მფf7 37. ეdc5 კ e4 38. ეc7 ე c7 39. ე c7 მფf8 40. ე a7 კf3 41. h3. შავები დანებდნენ.

ებრალიძე მოუმზადებელი ჩაება ტურნირში და, ცხადია, გაუჭირდა თა-მაში. თავადაც ზედმეტად ღელავდა. უარყოფითად იმოქმედა მასზე მე-ორე ტურში მომხდარმა შემთხვევამ, რომელიც საჭადრაკო კურიოზების ისტორიაში მოხვდა.

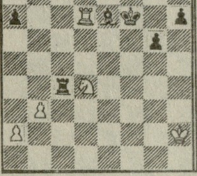

აი, ამ პოზიციაში ვ. რაგოზინმა (შავები) 41.... ეc7??? ითამაშა. ეს სვლა სადემონსტრაციო დაფაზე რომ აჩ-ვენეს, დარბაზი ახმაურდა. ყველა ხედავდა, რომ არჩილი ეტლს იგე-ბდა. მაგრამ იგი ფიქრობდა... ვიღაცამ ვეღარ მოითმინა და უყვირა:

– არჩილ, აიყვანე ეტლი!

– ყველაფერს ვხედავ, ხელს ნუ მიშლით, – გაისმა არჩილის ხმა.

მსაჯებმა დააწყნარეს მაყურებ-ლები. მოკარნახეს დარბაზი დაა-ტოვებინეს.

ებრალიძემ მაინც არ აიყვანა ეტლი. 41. ეd5?? ითამაშა. მალე თვი-თონ დაკარგა იგი საბედისწერო c7 უჯრაზე: 41.... კf6 42. მb5 ეc2 43. მფg3 a6 44. ეd7 მფe8 45. ეc7?? კe5 და დანებდა.

– რატომ არ აიყვანეთ ეტლი? – ჰკითხა არჩილს მისმა ახალგაზრდა მეგობარმა, 16 წლის ლადო აბაშიძემ (დღეს მედიცინის მეცნიერებათა დო-ქტორი, პროფესორი), რომელიც ახა-ლგაზრდა მოჭადრაკეებთან შოთა ცინცაძესა და ანდრო გამრეკელთან ერთად ჩემპიონატის დემო-ნსტრატორად მუშაობდა.

– არ შეიძლებოდა, რადგან d6-დან ქიშით კუ უკან დაიბრუნებდა.

– როგორ, კუ ხომ დაბმულია!

არჩილს მწარედ გაეღიმა.

ამ კურიოზს ზოგი გაზეთი „მე-გობრული შარჟით" გამოეხმაურა. აი, ერთი მათგანი:

რაგოზინი – მიირთვით, თქვენი ქორიძე...
ებრალიძე – აჰ!.. რაღა გეკადრებათ!..

თბილისელებმა დიდებული მას-პინძლობა გაუწიეს სახელგანთქმულ მოჭადრაკეებს. ჩემპიონატმა ხელი შეუწყო საჭადრაკო მოძრაობის აღ-მავლობას ჩვენში, მაგრამ მალე და-იწყო დიდი სამამულო ომი.

თენგიზ გიორგაძე.

სათავეებთან

გამარჯობათ, ბატონო ვლადიმერ!

უცნაურია კაცის ბედი. არსთა გამრიგე ხომ ერთხელ მოავლენს ადამიანს ამ ცოდვილ ქვეყანაზე, მავანს დროდადრო წარმოაჩენს ხოლმე, რომ ამით ხალხს დაანახოს ცოცხალია და ქმნისო, ზოგს კი მიაჩუმათებს, ჩრდილში მოაქცევს და არავინ იცის სად არის და რასა იქმს.

1941 წლის საქართველოს ჩემპიონატის შემდეგ არაფერი მსმენოდა ვლადიმერ ხოტელაშვილის შესახებ. ინტენსიური ძებნის შემდეგ, მის მისამართს მივაგენი.

... კარის ზღურბლთან მეგებება ჭარმაგი, მხნე მამაკაცი. ეს ბატონი ვლადიმერ ხოტელაშვილია, ქართული ჭადრაკის ერთგული ჯარისკაცი, სალი გონებით და გასაოცარი, ნათელი მეხსიერებით. სულ ახლახანს ბატონი ვლადიმერი ოთხმოცდაშვიდი წლის შესრულდა.

პირველად ფეხბურთით ყოფილა გატაცებული, შემდეგ კი მუშტაიდის ბაღის ახალგაზრდული კლუბის საჭადრაკო წრეში დაუწყია მეცადინეობა. ამ წრეს მაშინ ვიქტორ გოგლიძე ხელმძღვანელობდა.

ვლადიმერ ხოტელაშვილმა საქართველოს ვაჟთა სამ და თბილისის ოთხ ჩემპიონატში მიიღო მონაწილეობა. 1938 წლის თბილისის ჩემპიონატში ვ. ხოტელაშვილი დიდხანს ლიდერობდა. მან ყაიმით დაამთავრა პარტია ჩემპიონატში გამარჯვებულთან ს. აბრამიანთან, მოუგო მეორე პრიზიორს ბ. ვეიზერს, მ. შიშოვს და საბოლოოდ 8,5 ქულით მეხუთე ადგილი დაიკავა. ჩემპიონატის შედეგებთან დაკავშირებით „ახალგაზრდა კომუნისტი“ წერდა: „აღსანიშნავია ნიჭიერი ხოტელაშვილის თამაში. მეხუთე ადგილი მას მიღწევად უნდა ჩაეთვალოს“.

საქართველოს მე-3 ჩემპიონატში ხოტელაშვილმა მე-6 ადგილი დაიკავა. მან ყაიმით დაამთავრა პარტია კონკურსგარეშე მოთამაშე ილინ-ჟენევსკისთან, კიდევ ერთხელ დაამარცხა შიშოვი.

სამწუხაროდ, ვ. ხოტელაშვილი ნაადრევად ჩამოსცილდა აქტიურ საჭადრაკო ცხოვრებას; ჩამოსცილდა იძულებით, რადგან მრავალრიცხოვანი ოჯახის (მას უკვე ხუთი ქალ-ვაჟი ჰყავდა) შენახვა ძნელი გახდა. წლების განმავლობაში თბილისის ქარხანა „პლასტმასში“ აგრძელებდა შრომით საქმიანობას. მისი თავკაცობით ქარხნის მოჭადრაკეთა გუნდი სამჯერ გახდა რაიონის ჩემპიონი.

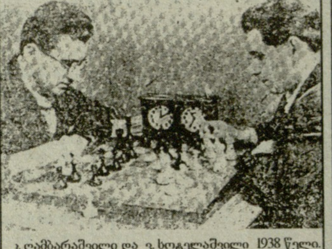
კ. ღამბარაშვილი და ვ. ხოტელაშვილი 1938 წელი.

დღეს ვლადიმერ ხოტელაშვილი ქართული ჭადრაკის უხუცესი წარმომადგენელია.

მხნეობა, ჯანი და სიხარული არ მოგკლებოდეთ, ბატონო ვლადიმერ!

გიორგი მახარაძე.

ჭადრაკი... გამოძიების სამსახურში

„უოლ სტრიტ ჟორნელის“ ერთ-ერთ ბოლოდროინდელ ნომერში გამოქვეყნდა საინტერესო ისტორია სათაურით „ქიში და შამათი“. სტატია მკითხველს აუწყებს, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების ფედერალურ გამოძიებათა ბიურომ ბოლოს და ბოლოს შეძლო გაეხსნა 30-წლიანი საგამოძიებო საქმე... ჭადრაკის მეშვეობით.

... 1968 წელს სააგენტო იძიებდა რუსი ჯაშუშების საქმიანობას ალმოსავლეთ სანაპიროზე. თვალყურსადევნებდა რა ორ ეჭვმიტანილ პიროვნებას, ფებ-მ მანჰეტენში აღმოაჩინა ფურცელი, რომელზეც ეწერა: „30 და ჰარისბურგ პიკი“ და ბრჭყალებში „ეტილი“. რას ნიშნავდა ეს? იმას ხომ არა, რომ ჯაშუში, რომელიც აგროვებდა საიდუმლო მასალებს საბჭოელებისათვის, ცხოვრობდა ლანკასტერში ან მის მახლობლად, პენსილვანია სიტიში, 30-ე მარშრუტისა და ჰარისბურგ პიკის გადაკვეთაზე? „ეტილი“ მისი კოდური სახელი ხომ არ იყო? ვინ იყო იგი?

სწრაფად გაირბინა 28 წელიწადმა. ამა წლის 23 თებერვალს დაძაბულობამ საქმის გამო, რომელიც კისერზე აწვა ფებ-ს თითქმის სამი ათეული წლის განმავლობაში, კულმინაციას მიაღწია: დილის 8.30 საათზე ფებ-ს ათეულობით აგენტმა ალყა შემოარტყა რობერტ ლიპკას სახლს ქალაქის გარეუბანში და დააპატიმრა სახლის პატრონი ჯაშუშობის საბაბით.

ფილადელფიის სასამართლოს მიერ შედგენილი ტომების თანახმად, ლიპკა 60-იანი წლების მიწურულში ჩინოვნიკად მუშაობდა ეროვნული უშიშროების სააგენტოში, მერილენდში. ამ პერიოდში იგი რუსებს მნიშვნელოვან მასალებს აწვდიდა.

მთელი სირთულე მდგომარეობდა იმაში, როგორ დაემტკიცებინათ დანაშაული 30 წლის შემდეგ.

გამოძიების ბიუროს დიდი დახმარება გაუწია ეჭვმიტანილის პირველმა ცოლმა: იცოდა რა ყოფილი ქმრის ჯაშუშობის ამბავი, მან დახმარება შესთავაზა ფებ-ს მისთვის ხელშეუხებლობის გარანტიის ფასად. მან გაიხსენა, რომ ლიპკა დროდადრო ხვდებოდა მეკავშირეს პარკში – ჭადრაკის კარგად თამაშს მასწავლისო. ლიპკას ეს გამონათქვამი ეჭვს ბადებდა გამომდინარე იქიდან, რაც მოხდა ცოტა ხნის წინათ.

ეჭვობდა რა, რომ ლიპკა წარსულში ჯაშუშობდა, ფებ შეეცადა მასთან კავშირის დამყარებას ერთ-ერთი აგენტის მეშვეობით, რომელმაც თავი რუსეთის დაზვერვის ოფიცრად გაასაღა. შეხვედრა წარმატებით ვითარდებოდა, სანამ ლიპკა არ დაეჭვდა. მან ჯერ უარი თქვა საკუთარი საჭადრაკო პაექრობების შესახებ ბაასზე. შემდეგ ქაღალდის ფურცელზე დაწერა ასო „ე“ და მოითხოვა სიტყვის დასრულება. აგენტს გუნება წაუხდა, მაგრამ დროულად შეძლო მოესაზრებინა, რომ ეტილი იგივეა, რაც ეტლი და ამოცანის ამოხსნის დემონსტრირება გააკეთა.

ამან ბატონი ლიპკა შესამჩნევად გაამხიარულა. სწორია, წამოიძახა მან.

ამჟამად იგი, როგორც მოღალატე, სასჯელს საპყრობილეში იხდის.

მოამზადა
დავით ჯანდიერმა.

რა მოხდა?

პერმის ინციდენტის ექო

მაია ჩიბურდანიძის პერმის საერთაშორისო ტურნირზე გამოსვლის შესახებ ჩვენ უკვე შეგატყობინებთ. სამწუხაროდ, პერმში მოხდა ინციდენტი, რომლის შესახებ ობიექტურად წერს ანატოლი ტერეხინი ჟურნალ „64-შახმატნოე ობოზრენიეს“ 1997 წლის მეორე ნომერში.

გთავაზობთ ნაწყვეტს მისი სტატიიდან.

ტურნირის ყველაზე ნათელი და ამავე დროს ყველაზე მწარედ მოსაგონარი მომენტები სწორედ მაიასთან არის დაკავშირებული. დიდი სპორტსმენი, საოცრად კეთილი და ალერსიანი მანდილოსანი, ტურნირზე ავადმყოფობის შემდეგ ჩავიდა. თავიდან გაუძნელდა რიტმში შესვლა. რამდენიმე „ზედმეტი“ ყაიმი გააკეთა, მაგრამ შეჯიბრების შუა მონაკვეთზე ჩვეული ფორმა აღიდგინა. გაიმარჯვა ორ შეხვედრაში და უმაღლესი ადგილებისათვის ბრძოლის რეალური შესაძლებლობაც გაუჩნდა. მაგრამ მოხდა გაუთვალისწინებელი ინციდენტი. მაია და მისი მწვრთნელი ქუჩაში მილიციის პატრულმა გააჩერა. მოითხოვეს დოკუმენტები. სტუმრებს პასპორტში არ აღმოაჩნდათ სარეგისტრაციო ჩანართი, რომელიც დაადასტურებდა მათ უცხოელობას. ასეთი ჩანართი სავალდებულოა რუსეთის მხოლოდ ორ ქალაქში – მოსკოვსა და პერმში. ტერორიზმთან ბრძოლის მიზნით კი არა, უბრალოდ ადგილობრივ დაწესებული ბანალური გადასახადია. ჩამოდი 17 ათას მანეთს (რამდენს ითხოვენ მოსკოვში?) და იცხოვრე რამდენიც გენებოს. ფულის გამოძალვის შედარებით კეთილშობილური ხერხები თანამედროვე ჯეელებმა ოსტაპ ბენდერზე უკეთ იციან, მაგრამ, ეტყობა, ერიდებათ გააცნონ საზოგადოებას საკუთარი „სიახლეები“.

მაია გვიყვება: „მე ვთქვი, ვინც ვიყავი. პირობაც მივეცი, რომ ყველა საჭირო დოკუმენტს მეორე დღესვე გავაფორმებდი. შედარებით ახალგაზრდა თანაგრძნობით შემოგვცქეროდა. მეორე, ასაკით უფროსი კეთილი განწყობის გამოვლენას არ ჩქარობდა და ცოტა არ იყოს თავხედურად იყურებოდა. განყოფილებაში მიგვიყვანეს. მილიციის ლეიტენანტი ნორმალური ბიჭი აღმოჩნდა. ბოდიში მოიხადა. სახლში მიგვიყვანა. შემდეგ ტელეფონით მთხოვა ყოველი შემთხვევისათვის მაინც გამევეფორმებინა რეგისტრაცია. რა უნდა თქვა? ფორმალურად ბიჭებმა ვალი მოიხადეს. ვალის მოხდა დელიკატური საკითხია. „გმირებმა“, რომლებმაც განციფრებული მსოფლიოს თვალწინ ტანკებით პარლამენტი დაცხრილეს, აგრეთვე ვალი მოიხადეს. როგორც ყველგან, მილიციაშიც ჭრელი ხალხია – ერთნი ბანდიტის ტყვიას ეგებებიან, მეორენი ამრეზილები თავხედურად გათვალიერებენ“.

ეს ეპიზოდი თითქოს უხმაუროდ უნდა ჩაბარებოდა ისტორიას. მაგრამ ამის ნაცვლად ჭეშმარიტი ვაკხანალია დაიწყო. პერმის ყველა გაზეთი, რადიო, ტელევიზია იუწყებოდნენ „სენსაციის“ შესახებ, ჭორების ესტაფეტა მოსკოვმა მიიღო. გამონაგონი და სინამდვილე ერთმანეთში აიზილა. ქართული გაზეთები გააფთრებული ტირადებით თავს ესხმოდნენ „ყიამყრალ“ პერმელებს. რა თვალსაჩინო მოჭადრაკე ქალის შემოქმედება, რა მისი დიდებული ადამიანური ღირსებები, რა თვით ტურნირი, ჟურნალისტთა სამყარომ ყველაფერი დაივიწყა. დარჩა მხოლოდ იაფფასიან და საეჭვო სენსაციაზე გამოდევნების სურვილი. მაია ცდილობდა გულთან არ მიეტანა, რაც მის ირგვლივ ხდებოდა. ჟურნალისტებიც, მილიციელთა მსგავსად ჭრელი ხალხია. ზოგიერთები ტყვიების სეტყვის ქვეშ ომის შესახებ რეპორტაჟებს თხზავენ, ზოგნი-კი იაფფასიანი სენსაციების ძიებაში სანაგვეებში იქექებიან.

განსაკუთრებული „სიყოჩაღე“ გამოიჩინა „კომსომოლკამ“, რუბრიკაში „ადამიანები, რომლებმაც გაგვაოცეს“ მაიას პორტრეტის ქვეშ მოყვანილი ტექსტით მკითხველს ახარა, რომ პენზაში (??) ჩატარებული ტურნირის დროს მაია დააკავეს და საპოლიციო უბანში მიაბრძანეს. აქ თვალსაჩინო მოჭადრაკე ქალი, რომელიც მთელი ცხოვრება „მატებს“ სვამდა, ეზიარა სპეციფიკურ, მამა-პაპურ „მატს“ (??). ასე ხდება. სხვადასხვა ქვეყნისა და ქალაქის რამდენმა ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა ამ ისტორიაში. ერთნი აკავებდნენ, მეორენი ათავისუფლებდნენ, მესამენი „კეთილ უწყებას“ მასებში ავრცელებდნენ. სახელი და დიდება კი პენზას დარჩა?! სასაცილოა ცხოვრება...

თარგმნა
დავით ჯაფარიძემ.

ახალი კონკურსი

ცნობილი ქართველი საჭადრაკო კომპოზიტორის, საერთაშორისო არბიტრის იური აკობიას 60 წლისთავთან დაკავშირებით, საჭადრაკო კომპოზიციის კომისია ***აცხადებს კონკურსს*** ეტიუდების შედგენაში.

ნაწარმოებების წარმოდგენის ბოლო ვადაა 15 მაისი. კონკურსს თავად იუბილარი უმსაჯებს. საპრიზო ფონდი შეადგენს 300 ლარს. ეტიუდები გამოგზავნეთ „ლაზიერის“ მისამართზე.

ანონსი

29. IV – 8.V. საქართველოს პირველობა 12 წლის მოჭადრაკეთა შორის. თბილისი.

10. V – 19. V. საქართველოს პირველობა 14 წლის მოჭადრაკეთა შორის. თბილისი.

22. V – 27. V. შოთა ინწკირველის მემორიალი. თბილისი.

29. V – 7. VI. საქართველოს პირველობა 10 წლის მოჭადრაკეთა შორის. თბილისი.

თქვენ როგორ ამოხსენით?

№ 6 ო. მამულაშვილი და რ. მარცვალაშვილი.
1. მe4 მფe4 2. კc6 მფf5 3. მh4X
1.... c3 2. მf6 მფc4 3. b3X
1.... ეa4 2. მc3 მფc6 3. მe5X

№ 7 თ. ჩხეტიანი. 1. ეh2 ეh1 2. ეd2 კd2 3. მc4 მფd5 4. მb6 მფe5 5. მd7 მფd5 6. c4X

№ 8 ვ. ნეიძე. შავი მეფე b6-ზეა.
1. c5 მფc5 2. eზლ ეc6 3. მფb7 ეb6 4. მფc7 ეd6 5. ლe5 ეd5 6. ლc3 ეc4 7. b4X

ორიგინალური შემოქმედება

№ 9 გივი მოსიაშვილი

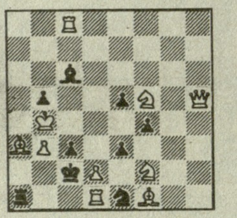

შამათი 2 სვლაში

№ 10 რევაზ ტაკიძე

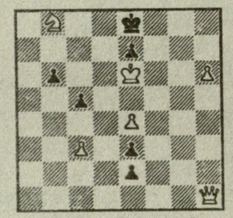

შამათი 3 სვლაში

№ 11 რევაზ მარცვალაშვილი

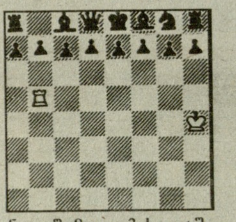

ნადიშამათი 3 სვლაში
2 ამოხსნა

№ 12 თემურ ჩხეტიანი

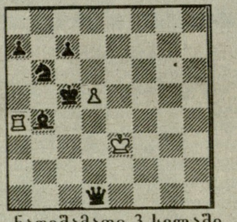

ნადიშამათი 3 სვლაში
2 ამოხსნა

№ 13 თემურ ჩხეტიანი

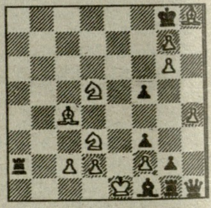

თვითშამათი 2 სვლაში

GCF ლაზიერი
სარედაქციო კოლეგია: დავით გურგენიძე (რედაქტორი), ნანა ალექსანდრია, ანზორ ბასილაია, გივი გამრეკელი, თენგიზ გიორგაძე, ბუხუტი გურგენიძე, ველიმირ კალანდაძე, გიორგი მახარაძე, ვაჟა შუბლაძე, კახა ჩიგოგიძე.

თემის გაგრძელება

მოაბრუნე მესხი მესხეთში!!!

ლევან სანიკიძე

„ხელი გაუწოდე შენს დებსა და ძმებს, რომელნიც დღემდე შენთვის დაკარგული იყვნენ და რომელნიც დღეს შენთან მოვიდნენ“.
ილია.

ამასწინათ გაზეთმა „ლიტერატურულმა საქართველომ“ (21-28.03.1997) ერთი მეტად მნიშვნელოვანი და ჭკუისსასწავლი (!) ინფორმაცია გვამცნო, ავტორობით პოლონელი ისტორიკოსის, პეტრე ბორავსკისა, საქართველოში პოლონეთის ამჟამინდელი ელჩისა. ამ პუბლიკაციამ მეტად მრავალისმეტყველი სათაურით — „მაჰმადიანი მესხები — კავკასიის ეთნიკური პრობლემა“, პირადად ჩემზე სწორედ რომ დამთრგუნველი შთაბეჭდილება მოახდინა; უფრო მეტიც — სირცხვილის გრძნობა ჯერ შორეული, მერე არცთუ შორეული ჩვენი ისტორიის წინაშე და, ვინც ეს პუბლიკაცია დაკვირვებით და დაფიქრებით წაიკითხა, შეუძლებელია არ დამეთანხმოს.

მაინც რას გვეუბნება ეს უცხოელი ჭკუისსასწავლოს ამ „უცხოთმოყვარე ქართველობას“? — იმას, ბატონებო, რასაც დღენადაგ ჩაგვჩიჩინებდა ილია ჭავჭავაძე, მარადისად ამოუწურავი და დაუშრეტელი წყარო ქართული სამამულიშვილო აზრისა და საქმისა; აი, უსმინე:

„შენს თავს შენვე მოუარეო,— ეს კანონი ისტორიული კანონია. იქნება ზოგიერთათვის ფრიად არმოსაწონი, მაგრამ აუცილებელი კი. ბევრიც რომ ვივაგლახოთ, ბევრიც რომ ვატაროთ უბეში სხვაზედ დამყარებული იმედი, ბოლოს მაინც ჟამთა სვლა ამ კანონზედ დაგვაყენებს და დრო წარსული, სამუდამოდ დაკარგული დრო იქნება ჩვენთვის.

გვეყო, რაც ჩვენმა წარსულმა ჩვენ მაგალითები გვიჩვენა. ნუთუ აქამომდე გული ვერ დავაჯერეთ, რომ ჩვენს გარეთ ჩვენი ხსნა სიზმარია... გვეყო, ბატონებო, ჩვენის აწმყოსი და მომავლის ბედის სხვაზედ მიგდება“.

და აი, ბატონი პეტრე ბორავსკიც დელიკატურად და დიპლომატიურად სწორედ ასე („ჭავჭავაძურად“!), ამას მიგვანიშნებს იმ უმძიმესი და ურთულესი პრობლემის გააზრებისას, რასაც ჩვენთვის მესხებისა და მესხეთის ტრაგედია, სხვებისთვის კი „დიდ კორიდორად“ გადაქცევა ჰქვია.

აი, მოვუსმინოთ ჩვენდამი ამ უაღრესად კეთილგანწყობილ დიპლომატსა და მეცნიერს:

„საქართველო... წარმოადგენს სივრცეს, სადაც საუკუნეების მანძილზე ერთმანეთს ეჯახებოდა ქრისტიანული და მაჰმადიანური სარწმუნოებანი. აქ არსებული რელიგიური განსხვავებულობა... გადამწყვეტი მომენტი ხდებოდა ჯერ ეთნიკური, შემდეგ ეროვნული შეგნების ჩამოყალიბებისათვის. თურქი-მესხები ამ მოვლენის კლასიკურ მაგალითს წარმოადგენენ.

თურქი-მესხების ისტორიის შესწავლას აფერხებდა საბჭოთა ხელისუფლების გულგრილი პოზიცია ამ „სსრ კავშირის მტერი“ ხალხისადმი. მათ შესწავლას ართულებდა აგრეთვე, სპეციალური მონოგრაფიების სიმცირე, რომლებიც მიძღვნილი იქნებოდა საქართველოს გამაჰმადიანებული ეთნოსისადმი“.

ასე ნაბიჯ-ნაბიჯ, ისტორიული ფაქტების კონსტანტირებით, მივყავართ პეტრე ბორავსკის იმ დასკვნამდე, რასაც იგი „ქართველთაგან მაჰმადიანი მესხების უარყოფას“ უწოდებს. და რაც ჩვენი სისხლის და ხორცის ჩვენს მტერთა და ავადმახსენებელთა ბრმა იარაღად გახდომა ჰქვია. და თვითონვე ცდილობს ჩვენი მოყვარე პოლონელი, თვალი აგვიხილოს „მოყვარე მტერთაგან“ თვალაბმულ ქართველებს იმით, რომ დაგვიმტკიცოს ის ელემენტარული ჭეშმარიტება, რომლითაც ილია თავის სტატიაში — „ოსმალოს საქართველო“, ასი წლის წინათ გვემოძღვრავდა: ორ იმპერიულ ძალას შორის, ბედის ირონიით თითქმის ორ თანაბარ ნაწილად გახლეჩილი ქართველობისთვის მთავარია არა გუშინ და გუშინწინ წარმომობილი სხვადასხვა რელიგიური აღმსარებლობა, არამედ ათასწლობით ნაკვები საერთო ფსიქო-გენეტიკური ფესვები და ერთიანი ისტორიული ბედის შეგნება.

„ყოველი ერი თავისის ისტორიით სულდგმულობს. იგია საგანძე, სადაც ერი პოულობს თავისის სულის ღონეს, თვისის სულის ბგერას, თვის ზნეობითს და გონებითს ამაღლებულობას, თვის ვინაობას, თვის თვისებას, ჩვენის ფიქრით, არც ერთობა ენისა, არც ერთობა სარწმუნოებისა და გვარტომობისა ისე არ შეამსჭვალებს ხოლმე ადამიანებს ერთმანეთთან, როგორც ერთობა ისტორიისა. ერი, ერთის ღვაწლის დამდები, ერთს ისტორიულ უღელში გაბმული, ერთად მებრძოლი, ერთსა და იმავე ჭირსა და ლხინში გამოტარებული, — ერთსულობით, ერთგულობით ძლიერია. თუნდ დროთა ბრუნვას ერი განეყოს, დაერღვიოს, მაგრამ რღვეულთა შორის იდუმალი შემსჭვალება, იდუმალი მიმზიდველობა იმდენად სუფევს, რომ საყოფია ხოლმე ერთი რაიმე შემთხვევა, რათა იფეთქოს დაძინებულმა ისტორიამ და ერთსულობამ, ერთგულობამ თვისი ძლიერი ფრთა გაშალოს.

... მძლავრობამ, მუხთლობამ, ღალატმა, შავით მოსილმა საქართველოს ბედმა განგვაშორა ჩვენ ძმები — ერთად სისხლის მღვრელნი, ერთად ღვაწლის დამდებნი, ერთად ტანჯულნი და ერთად მოლხინენი... სარწმუნოების სხვადასხვაობა ჩვენ არ გვაშინებს. ქართველმა, თავისის სარწმუნოებისთვის ჯვარცმულმა, იცის პატივი სხვის სარწმუნოებისაც... სხვა ქვეყანაში სარწმუნოებისთვის დევნილნი და ჩაგრულნი, აქ ჩვენში პპოულობდნენ მშვიდობის — მყოფელს სავანესა და სინიდისის თავისუფლებასა.

არ გვაშინებს მეთქი, ჩვენ ის გარემოება, რომ ჩვენს ძმებს... დღეს მაჰმადიანობის სარწმუნოება უჭირავთ, ოღონდ მოვიდეს ის ბედნიერი დღე, რომ ჩვენ ერთმანეთს კვლავ შევუერთდეთ...“.

აი, ვუსმენთ იმ სულკურთხეულს და დღეს, სამწუხარო და სავაგლახოც სწორედ ის არის, რომ საქართველოს ამ „თანამედევი უკვდავი სულის“ ეს ბრძნული შეგონება, ისე როგორც მრავალი სხვაც, მთელი ეს საუკუნე დავტოვეთ „ხმაღ მღაღადებლისა უდაბნოსა შინა“. სწორედ ამასვე გვკიჟინებს ეს ჩვენთვის უცხო კაციც, კვლავ ვიმეორებ — როგორც ევროპელს სჩვევია და ეკადრება, თანაც პროფესიონალ და ნაცად პოლიტიკოსს, მეტად დიპლომატიურ და დელიკატურ ფორმებში. და მოვუსმინოთ ისევ მასვე:

„თურქი — მესხების ეთნოგენეზისი უაღრესად აქტუალური პრობლემაა,... რაც პოლიტიკური მეხედულებების გამო, მრავალი ათწლეულების განმავლობაში მკვლევართა გამუქებას მოკლებული იყო. თურქი-მესხების ეთნოგენეზისი მესხეთიდან შუა აზიაში მათი დეპორტაციის შემდგომ (1944 წ.), მეცნიერული პრობლემიდან პოლიტიკურ პრობლემად გადაიქცა.

... თუმცა თურქი-მესხების ეთნოგენეზისი კარგად არ არის გამოკვლეული; ეჭვგარეშეა, რომ ეს ხალხი დიდხანს რჩებოდა ქართული ეთნოსის ნაწილად... მესხეთ-ჯავახეთის მკვიდრთა მორის ქართული თვითშეგნება იყო გაბატონებული... ჯერ კიდევ ამ საუკუნის დასაწყისში მესხების ძირითადი ნაწილი თავს ქართველად სთვლიდა. მათ შორის ძნელი იყო ისეთი ადამიანის პოვნა, რომელიც ვერ ლაპარაკობდა ქართულად. მესხებისათვის ქართული ენა მშობლიური ენა იყო თითქმის ოქტომბრის რევოლუციამდე“.

კვლავ ნაბიჯ-ნაბიჯ გავყვეთ პ.ბორავსკის ჭეშმარიტების მაძიებელ ისტორიულ წიაღსვლებს და ამჯერად რუსეთის რევოლუციიდან გადმოვინაცვლოთ ჩვენი, „ქართული რევოლუციებისაკენ“ — ამ საუკუნის „მესამე-დასური საქართველოს“ საოცარი თავგადასავლებისაკენ.

ჯერ კიდევ 1919 წელს, „მესამე დასელთა“ მენშევიკურმა ფრთამ პირველი „ჩასაქოლი ქვა“ ესროლა ამ გაუბედურებულ ხალხს იმით, რომ თურქულ-სომხური აგენტურის ბუდედ და კოსმოპოლიტიზმისა და ინტერნაციონალიზმის „სანიმუშო მხარედ“ აქცია ეს უძველესი ქართული კულტურისა და ცივილიზაციის აკვანი. ამით ლოგიკურად დასრულდა ის ანტიქართული „საქმენი საკვირველნი“, რაიც პასკევიჩმა, ამ „უძლეველმა გრაფმა ერივანსკიმ“ დაიწყო მე-19 საუკუნის პირველ ნახევარში. აქვე უნდა ითქვას პ.ბოროვსკის არა მარტო საოცარი ცოდნა და განსწავლულობა საქართველოს ისტორიისა (რაიც ამკარად ჩანს საქართველოს ისტორიის მის პოლიტოლოგიურ ანალიზში, გიორგი მეორით და დავით აღმაშენებლით დაწყებული და თანამედროვე ეპოქით დამთავრებული), არამედ ქართული სახელმწიფოებრიობისა და ეროვნული ხასიათის თავისებურებებისაც (რად ღირს თუნდაც ქართველ „მაჰმადიან მეფეთა“ ფენომენის მისმიერი გააზრება). ასევე მესანიშნავად აქვს ნაჩვენები უკვე ხსენებული „გრაფ ერივანსკის“ მიერ მესხეთის დემოგრაფიული რეკონსტრუქციის ანტიქართული არსი, რამაც საბოლოოდ „მეხსნა კიდეც საქართველოს სამხრეთის კარი“.

„... გენერალი პასკევიჩი ენერგიულად ასახლებდა აქ სომხებს თურქეთის იმპერიის შიდა პროვინციებიდან (ერზერუმიდან). მესხეთ-ჯავახეთში ჩასახლებული თანაბრად ფლობდნენ როგორც სომხურ, ისე თურქულ ენებს. ისინი აქაურ მაჰმადიანებთან თურქულ ენაზე ლაპარაკობდნენ. ისე რომ, მათაც ერთგვარად შეუწყვეს ხელი სამხრეთ საქართველოს გათურქებას“.

აქვე გავიხსენოთ ილიას „ქვათა ღაღადის“ ბოლო აკორდიც, მიმართული „სომეხთა ერთგვარი გუნდის“ და „ცრუ მეცნიერთა“ მისამართით:

„მთელი ჩვენი ისტორიული დღენი მოვღალეთ და შევალიეთ სამხრეთის კარის დაკეტვას და ვერა გავაწყეთ-რა...

ჩვენ კარგად ვიცით, რომ წინანდელ საქართველოს უბედურება დაიწყო იმ უბედურ დღეთაგან, როცა-კი პირქვე დაემხო სომხეთი — ეგ ჩვენი წინანდელი ზღუდე სამხრეთით. ჩვენ ჩრდილოეთით ვინახავდით სომხეთს და სომხები ჩვენ გვინახავდნენ სამხრეთით... ამიტომაც ჩვენი უდიდესნი მეფენი და სამეფოს კაცნი არაფერს არა პზოგავდნენ, რომ ეშველნათ სომხეთისათვის, როცა-კი გაუჭირდებოდათ.

განა ჩვენთვის კი სანატრელია ასეთი დაქსაქსულობა სომხებისა. ღმერთმა მისცეთ ღონე და უნარი ერთად მოიყარონ თავი იქ, საიდანაც აყრილან და აქა-იქ გაფანტულან. ხოლო ჩვენ ჩვენსას ნუ გვეცილებიან, ჩვენის სახელის გატეხვით ნუ ცდილობენ თავიანთის სახელის კეთებას და შემკობას.

ჩვენ ბევრი გვქონდა, თუ ცოტა, შეგვიერდომეთ, შემოგვიხიზნეთ, გიძმეთ და შინ მტრად ნუღარ გვეკიდებით. „მტერისა შინა ყოლასა, ლომისა გზასა ზედა წოლა სჯობია“, — ასე იტყოდნენ ძველი ქართველნი, ასე ვამბობთ ჩვენც, ასევე იტყვის ყოველი გონიერი სომეხი“.

სომეხი ხალხის საშმა დიდმა გენოციდმა, რომელიც „აღმოსავლეთის საკითხის“ მიმართ დიდ სახელმწიფოთა, პირველ რიგში კი, რუსეთის უზნეო პოლიტიკამ ასაზრდოვა და, რომელიც დიდი მამხილებელი ძალით დაგმო და ამხილა ილია ჭავჭავაძემ („ოსმალეთის სომეხთა გაწირვა“), კიდევ უფრო გაართულა მესხეთის დემოგრაფიული პრობლემა, ეს განსაკუთრებით ითქმის პირველი მსოფლიო ომის დროს დატრიალებულ ტრაგედიაზე. ამ ფონზე პასკევიჩის მიერ დაწყებულ „მესხეთის დემოგრაფიულმა რეკონსტრუქციამ“ კიდევ მეტი მასშტაბური ხასიათი მიიღო, ხოლო „მესამე დასელთა“ მარქსისტულ-ინტერნაციონალისტურმა იდეოლოგიამ მას ჩვენთვის ეროვნული ტრაგედიის ხასიათი მისცა. ამ იდეოლოგიის წყალობით, ჩვენი ქვეყნის მაშინდელი პოლიტიკური ხელმძღვანელობის მხრიდან არავითარი რეაგირება არ ეძლეოდა „მესხეთის განქართულებას“; პირიქით, „პასკევიჩის ხაზს“ მაშინაც და შემდეგშიც ჩვენ თვითონვე მივეცით მწვანე გზა და ოფიციალური მხარდაჭერა. თუნდაც, აი, განა ბოროტად სიმბოლური არაა ის ფაქტი, რომ დიდხანს თბილისის მთავარ მოედანს „ერევანსკის მოედანი“ ერქვა, თანაც — „ერევანსკის“ ნაცვლად პირდაპირ „ერევნისას“ ეძახდნენ (და ზოგჯერ დღესაც რომ ასე ეძახის ვინმე რეგვენი, თუ მტერი-მოძულე!). „გიჟ-ერაცუობა“ მეტი რაღა გინდათ ძველი თუ ახალი კოსმოპოლიტ-ინტერნაციონალისტებისა, რომ ქვეყნის დედაქალაქის მთავარი მოედნის სახელდებით, რომელიმე (თანაც ამდენი!) ქართველი მოღვაწის ნაცვლად, უცხო, თანაც ჩვენი ეროვნული ინტერესების დამაქცევარის სახელი და საქმენი უკვდავვყავით!

მაგრამ ჩვენებურ ვაი-კოსმოპოლიტთა მთავარი, „სანიმანსვეტო გიჟ-ერაცუობა“ მაინც წინაა: რაც მესხებს და მესხეთს რუსმა გენერლებმა და ოსმალეთის ფაშებმა გასულ საუკუნეში დააკლეს, გადმოღმა საუკუნეში ბოლშევიკური ყაიდის „გიჟ-ერაცუებმა“ მოუთავეს და „მოუუთოვეს“ ისე, რომ მაჰმადიან ქართველობაში ქართული ენაც და ცნობიერებაც ძირფესვიანად ამოაგდეს და ამოშანთეს. ჩვენი არქივები სავსეა მაჰმადიან მესხთა ხვეწნა-მუდარითი განცხადებებით, წერილებით და საპასუხოდ ერთი სკოლაც რომ არ აღირსეს მთელი ამ დროის მანძილზე. სკოლა კი არა, აქაური ქართველები, ჯერ რომ ქემალისტური თურქეთის საამებლად „თურქებად“ ჩაწერეს და თურქულ-ენოვანი სკოლებიც გაუხსნეს, მერე, 30-იანი წლების დასასრულს, — როცა თურქეთი ბერლინ-ტოკიო-რომის „ღერძს“ მიემხრო — ეს „გათურქებული“ მესხები მაშინვე „აზერბაიჯანელებად“ გამოაცხადეს, ხოლო 1944 წლის დეპორტირების შემდეგ — „უზბეკებად“. და ასე, ამგვარად, ამ ერთმა ხალხმა, 15-20 წელიწადში სამი ეროვნება არ გამოიცვალა?! დიდება შენდა, უფალო!...

მე ვიცნობ ერთ, ძველი მესხური გვარის, ვარსკნელიძეების ოჯახს, სოფელ (ამჟამად ნასოფლარ) ტობიდან, და ამ ერთი ოჯახის წევრებს პასპორტებში — პაპას „თურქი“ უწერია, მამას „აზერბაიჯანელი“, შვილებს კი ნაირნაირი ეროვნებანი — ვისაც სად და როგორ მოეპრიანებოდა, იმნაირი „ეროვნება“ რომ ჩაუწერიათ და „ჩაულამაზებიათ“! ასე გასინჯეთ, ერთ მათგანს, მოსკოვში გაცემულ პირადობის მოწმობაში ეროვნებად „კავკასიელი“ უწერია!

დიახ, ასე სხვათა საბურთაოდ და სათამაშო ტიკინებად ვაქციეთ ჩვენ, ქართველებმა, ჩვენივე გვარ-ჯილაგი, სისხლი და ხორცი.

ილიასთვის არ გვისმენია, რაკიღა მაინც ქართველია (!), და ისევ, ამ უცხოელს, ბატონ ბორავსკის ვუსმინოთ, ვინძლო დავუჯეროთ და ვირჩიოთ ეს არჩევანი:

„ჩემი აზრით, 20-იან წლებში საბოლოოდ დასრულდა მესხების გათიშვის პროცესი საქართველოს ძირითადი მოსახლეობისაგან. ბოლშევიკებმა ქართველი მაჰმადიანების თურქულ ენაზე სწავლება დაიწყეს. მასწავლებლები მეზობელი აზერბაიჯანიდან ჩამოჰყავდათ. მესხებს შეუცვალეს სახელები და გვარები და, მიუხედავად მესხების გარკვეული ნაწილის პროტესტისა, — რომლებსაც თავისი თავი ქართველებად მიაჩნდათ — ბოლშევიკებმა მათ პასპორტში ეროვნებად თურქი ჩაუწერეს... უკვალოდ გაქრნენ ქართველი სუნიტები. ანტიქართული კამპანია დასრულდა მხოლოდ ამიერკავკასიის ფედერაციის დაშლის შემდეგ — 1936 წელს... ხელისუფლებამ შეისმინა მესხების თხოვნა და გახსნა ქართული სკოლები.

1939 წელს დაწყებული მესხების გაქართველების პროცესი შეწყდა 1944 წელს... გასახლებული იქნა 110 ათასი თურქი-მესხი, რომლებიც განიცდიდნენ „ანკარიდან თურქი იმპერიალისტების გავლენას“. წინწკლებში ჩასმული ეს ბრალდება პ.ბორავსკის, კვლავ დიპლომატიურად, უკომენტაროდ მოჰყავს, რადგან მთელი მისი სტატია იმის ამკარა დადასტურებაა, რომ მაჰმადიანი მესხების მიმართ მთელი მეცხრამეტე-მეოცე საუკუნეთა მანძილზე მიმდინარეობდა ე.წ. „დიდი კორიდორის“ შეთქმულება — მესხეთიდან მესხთა მოწყვეტისა და მათ ნასახლარ-ნაფუძვარზე, არაქსიდან შავ ზღვამდე „სასიცოცხლო კორიდორის“ გასამართავად. ყველაფერი ექვემდებარებოდა და ემორჩილებოდა ამ იდეას და მაჰმადიანი მესხებიც ამ „იდეის“ მსხვერპლნი შეიქნენ. სწორედ ამისთვის შეითითხნა მათი „ანკარის იმპერიალისტთა აგენტობის“ მრავალტომიანი „საქმეები“, რომელთა ავტორი და სულისჩამდგმელი იყო ბახჩო ქობულოვი, სამცხე-ჯავახეთის მაშინდელი უშიშროების უფროსი, მის „ერთგვარ გუნდთან“ ერთად. სწორედ ამ „გუნდმა“, ბოლშევიკებისთვისაც კი საოცარი ცინიზმით და დემაგოგიით, შეთითხნა მითი და „დოკუმენტური მტკიცებანი“ თურქი-მესხების „სამშობლოს მოღალატეობისა“. თურქეთთან ომის შემთხვევაში, აქაურ მესხებს ვითომ „მეხუთე კოლონის“ როლი უნდა შეესრულებინათ, და ამის მომიზეზებით, გაწმინდეს ადგილი პასკევიჩისებური ახალი „დემოგრაფიული რეკონსტრუქციისათვის“, არაქსიდან შავი ზღვისკენ „დიდი კორიდორის“ გაყვანისათვის.

და ყოველივე ეს კეთდებოდა ჩვენი დასტურით, ჩვენივე ხელით, და ამაზე უარესი „გიჟ-ერაცუობა“ რაღა უნდა ყოფილიყო?!. ჩვენი ძმები — მაჰმადიანი მესხები გვეხვეწებიან, ქართულ ენას და ქართველობას ნუ დაგვაკარგვინებთ, ქართული სკოლები გაგვიხსენითო! ჩვენ კი ყური ერთხელაც არ გავუბარტყუნეთ.

ახლა, მკითხველო, ასეთი პარადოქსიც წარმოიდგინე: შაჰ აბასისგან ფერეიდანში გასახლებულმა ქართველობამ იმ სამასწლოვან უცხოობაში მესძლო ქართული ენისა და ცნობიერების შენარჩუნება, ქართული სკოლების გახსნაც, ქართულია მათი მეტყველებაც, ფიქრთმეტყველებაც და სიზმართმეტყველებაც, ხოლო ჩვენ აქ, ყურის ძირში, მესხეთში, რუსთაველის მშობელ-მხარეში ვერ შევძელით იმ „ფერეიდნული სასწაულის“ ლანდის დაცვა და გადარჩენა... ვერ შევძელით... და რა ჰქვია ამას — „გულგრილობა“, როგორც დელიკატურად გვეუბნება ბატონი ბორავსკი — თუ პირდაპირ „გიჟ-ერაცუობა“, როგორც სამართლიანად შეგვარქვეს ჩვენ ჩვენ ამავე მეზობლებმა, — თუ ილიასგან დარქმეული „ბედნიერი ერის უზრუნველობა“?!

და მაინც ყველაზე საოცარი და ჭკუისსასწავლი დაკვირვება პეტრე ბორავსკისა, რომელიც ნათელს ჰფენს 1944 წელს გასახლებული მაჰმადიანი ქართველების ჩვენს დღევანდელ საერთოეროვნულ ტრაგედიას:

მესხებმა თითქმის 200-ჯერ გაგზავნეს დელეგაცია თბილისში, მაგრამ მათ რეპატრიაციაზე თანხმობა ვერ მიიღეს; პირიქით, — თანხმობა კი არა, ახალ-ახალი რეპრესიებიც კი იწვნიეს; საბოლოოდ კი — „საქართველოს მთაერობის გადაწყვეტილებამ (ლაპარაკია გამსახურდიას მთავრობის ანტიმესხურ პოლიტიკაზე, — ლ.ს.) დასაწყისი მისცა თურქი-მესხების, როგორც ერთიანი ეთნიკური ჯგუფის დაშლის პროცესს. მესხების უმრავლესობამ განაცხადა თავისი თურქებისადმი მიკუთვნებულობის შესახებ, და მხოლოდ უმცირესობამ აღიარა, რომ ისინი წარმოადგენენ მაჰმადიანური აღმსარებლობის ქართველებს...

ჩემი დაკვირვებით, 1994-95 წლებში, იმ თურქი-მესხების უმეტესობა, რომლებიც ყაზახეთსა და ყირგიზეთში ცხოვრობენ, მიისწრაფვის გადასახლდეს თურქეთში. თურქი-მესხების ამგვარ გადაწყვეტილებაზე გავლენა მოახდინა რამდენიმე მიზეზმა: კავკასიიდან მესხების შუა აზიაში გადასახლების შედეგად მათ დაკარგეს ეთნიკური კავშირების შეგრძნება საქართველოსთან; ქართველთაგან უარყოფილმა მესხებმა, რომელთაც, ამასთან, შიშის განცდა ჰქონდათ შუა აზიის მკვიდრთა მიმართ, თანდათან იწყეს თავიანთი თავის გაიგივება ანატოლიელ თურქებთან...“

რა დასკვნა შეიძლება გააკეთოს ნორმალურად მოაზროვნე ქართველმა კაცმა ბატონი პ.ბორავსკის აღნიშნული ეპიზოდების კითხვისას?

პირველი და უმთავრესი ის, რომ ჩვენივე დაუდევრობით და გულგრილობით (თუ - გულქვაობით!), ჩვენ თვითონვე ვუბიძგეთ ჩვენს ძმებს, იგივე მაჰმადიან ქართველებს, პირი იბრუნონ უცხო ეთნოსისაკენ და გუშინ, თუ გუშინწინ წარმოშობილ რელიგიურ აღმსარებლობას გადააყოლონ და ანაცვალონ ათასწლეულების მანძილზე გამოვლილი თავიანთი გენეტიკურ-ეთნიკური წარმომავლობა. თანაც, ეს „გადაყოლება“ სრულებითაც არ ნიშნავს ქრისტეს სჯულის პატივისცემას, უფრო პირიქით — გაუბრალოებას, შეურაცხყოფასაც...

მესხეთისა და მესხების ტრაგედია სწორედ ისაა, რომ მათ ნამდვილი მფარველი და პატრონი ჩვენგან არავინ გამოსჩენია. როცა ერეკლე მეორე რუსეთთან სამხედრო-პოლიტიკურ ხელშეკრულებას სდებდა, ერთ-ერთი მთავარი მოტივი მისთვის „ერთმორწმუნე რუსეთის“ საშუალებით მესხეთის გამოხსნა-განთავისუფლება იყო. მაგრამ გოგისა და მაგოგის იმპერიას სულ სხვა რამ ედო გულში, და მან მზაკვრულად მოატყუა პატარა კახიც და მისი პატარა ქვეყანაც. აი, რა დიდი მამხილებელი ძალმოსილებით წერს ამ ვერაგობაზე თვით „რუსის გენერალი“ ალექსანდრე ჭავჭავაძე:

„რუსნი მოიხმო საშველად
მან იმედგადალეულმან,
მათ, — ნაცვლად ძმობის,
ერთობის,
დაგვირჭვეს დანა სხეულად.
......
მანწვალებელად მოვიდა,
მზაკვრულად მიგვცა გვემასა,
მწარედ ადინა ცრემლები
ხალხს, მიცემულსა ნებასა“.

ამიტომ იყო, რომ 1829 წელს შემოერთებული მესხეთის ერთი ნაწილი, — რომელსაც დღეს ჩვენ სამცხე-ჯავახეთს ვუწოდებთ — მამინვე რუსეთმა ანტიქართული პოლიტიკის არენად აქცია.

მეორე დასკვნაც პ.ბორავსკის სტატიიდან ის გახლავთ, რომ ჩვენ, დღევანდელ ქართველობას დღესაც ვერ გაგვიაზრებია პრობლემა ესე, თუ გააზრებას გავურბივართ, „უფრო სერიოზულ საქმეთაგან დაკავებულნი“...

მწარეზე მწარე სინამდვილეს გვაუწყებს ჩვენდამი ეგზომ ჭირისუფლობით განწყობილი პოლონელი კაცი. თურქი-მესხების უმრავლესობა უკვე თავის თავს „ანატოლიელ თურქად“ სთვლისო... დიახ, და — ასე იცის უთავობამ და უპატრონობამ, შენი მტერ-მოყვრის გაურჩევლობამ, „შენის წარსულის ცხოვრების დავიწყებამ და გულიდამ ამოღებამ“.

საუკუნეზე მეტი ხნის წინათ, 1879 წლის თებერვლის „ივერიის“ სისტემატიურ „შინაურ მიმოხილვაში“, ილია წერდა მაჰმადიან ქართველებთან „ჩვენს სისხლისმიერ და ხორციელ ძმებთან“ ურთიერთობაზე საოცრად წინასწარმეტყველურ და ემოციურად უაღრესად დატვირთულ სიტყვებს, რომელთაც აუღელვებლად ვერ წაიკითხავს რიგითი, ჭეშმარიტი ქართველი დღესაც:

„ოსმალეთში დასახლებას ჰფიქრობენო... როგორ? სულ ყველაფერზე ხელს უნდა იღებდეს ხალხი და ოსმალეთში მიდიოდეს, გაგონილა?... ხალხი სტოვებს ყველაფერს, რაც კი მისთვის ძვირფასია, — მამულს, დედულს, სადაც უმარხია დედა, მამა, ძმა და მიდის სად? ოსმალეთში. მოჩვენებაა შეშინებულის გონებისა, თუ მართლა მართალი ამბავია!...

ეს რა ამბავია, რა ამბავია! ადამიანი კიდევ ადამიანია ქვეყანაზედ, თუ განადირდა, გამხეცდა, რომ გვერდით ადამიანს ველარ იყენებს, ველარ იშენევს, ველარ ითვისებს!...

აბა, ახლა წარმოიდგინეთ, ეს ჯოჯოხეთი რამოდენად გაძლიერებული უნდა იყოს იმ კაცის გულში, რომელიც გვერდით ხედავს თავის ძმას, რომელსაც შეელა შეუძლიან და არ შეელის. ქართველობავ, ნუ იქმ მაგ სამარცხვინო საქმეს. ხელი გაუწოდე შენს ძმებსა და დებს, რომელნიც დღემდე შენთვის დაკარგულნი იყვნენ და რომელნიც დღეს შენთან მოვიდნენ... ეხლა შენ იცი, როგორ დაუმტკიცებ ქვეყანას მამა-პაპათ ანდერძს: „ძმა ძმისთვის და შავი დღისთვისო“... ეხლა გამოჩნდება, შენ მარტო დღევანდელს დღეზედ ხარ მიბმული, თუ ხვალინდელზეც სწუხარ და ჰფიქრობ!“.

და, დღესაც იგივე „გაუცხოების“ პრობლემა დგას ჩვენი მაჰმადიანი ძმების გარშემო, — დღესაც ბევრი მათგანი სერიოზულად ფიქრობს თურქეთში გადასახლებაზე, — ფიქრობს კი არა, თურქეთის ხელისუფლებამ უკვე რამდენიმე დადგენილებაც მიიღო და სათანადო ფინანსებიც გამოყო მათ დასასახლებლად და დასამკვიდრებლად თურქეთის საზღვრებში. რამდენიმე ასეული ოჯახი ჩაასახლეს კიდეც, მათ შორის იმ მესხების ოჯახებიც, რომელთა შვილები აგერ, ჩვენს უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლობდნენ და ვერა და ვერ ეღირსეთ მათთვის საქართველოს მოქალაქეობის მიღება და ისტორიული გვარ-სახელების დაბრუნება, მიუხედავად საქართველოს პრეზიდენტის სათანადო დადგენილებისა. და, რა ჰქვია ამას? თუ შეიძლება ასეთი სამემსრულებლო დისციპლინით და პასუხისმგებლობით რაიმე ფასეული საეროვნებო საქმე გაკეთდეს ქვეყანაში?!

მრავალჯერ გვითქვამს და კვლავაც გავიმეორებთ; უზნეობა, არაკაცობა ბოლომდე დაუსჯელი არა და არ გადარჩება. ჩვენი ისტორიის თვალის გადაკვრით გასინჯვაც გვარწმუნებს ამ მარად საგანგაშო გააზრებაში. ვინც მესხეთს და მესხებს უღალატა და მათი დედასამშობლოდან მოწყვეტა სცადა, სამცხის ათაბაგებიდან მოყოლებული და ქობულოვით დამთავრებული, მწარეზე მწარე ღვთის რისხვას ვერავინაც ვერ გადაურჩა. ახლა, მადლობა ღმერთს, რომ ჩვენმა პრეზიდენტმა ბატონმა ედუარდ შევარდნაძემაც აქტიურად მოჰკიდა ხელი სწორედ ამ „მესხური პრობლემის“ მოგვარებას და გადაწყვეტას. ჩვენ გვახსოვს, რომ ჯერ კიდევ 70-იან წლებში მესხების რამოდენიმე ათეული ოჯახი სწორედ მისი ინიციატივით ჩამოასახლეს შუა აზიიდან საქართველოში. დღეს მეორე და მესამე თაობა ამ ოჯახებისა საქართველოს ღირსეული შვილები და მოქალაქენი არიან — ქართული გვარ-სახელებით, ქართული მეტყველებით, ფიქრთმეტყველებით, სიზმართმეტყველებით. თვითონ ამ სტრიქონების ავტორს, ოზურგეთის იმ სოფლებში „ინკოგნიტოდ“ მისულს, უხილავს და გაოცებულა მათი „გ უ რ უ ლ - ქ ა რ თ უ ლ ო ბ ი თ“, შრომით, სიმკვირცხლით, განსწავლულობით. ვინ იფიქრებდა, რომ ისინი ახლახან ჩამოსახლებულიყვნენ ქართულ მიწაზე. ასე იყო მარადისად და ასე იქნება მარადისადვე. მამ, ამ საუკუნეობით ნატანჯ თანამემამულე ხალხს, ჩვენი მზრუნველობით და ყურადღებით, საქართველოს და ქართველობას ვუბრუნებთ. ამაზე დიდი ღვთის სამადლო საქმე რაღა უნდა იყოს! მაგრამ გულგრილობით, უყურადღებობით და დაპირისპირებულობით დაკარგულ ძმებს მტრის იარაღად ვაქცევთ, — როგორც ამას უკვე აკეთებენ აფხაზი სეპარატისტები ჩრდილოეთ კავკასიაში მესხური დიასპორების ჩვენგან „წართმევით“, ჩვენზევე სამტროდ...

დღეს 1944 წელს დეპორტირებულ მესხებში ორი ორგანიზაცია ფუნქციონირებს: პროთურქული „ვატანი“, რომლის ლიდერია სარვაროვი (ბედის ირონიით, ისიც ქართველი მაჰმადიანი, ქართული გვარით — დიდებულიძე!) და ქართული ორიენტაციის „ხსნა“, რომელსაც სათავეში უდგას ხალილ გოზალიშვილი, ჭეშმარიტად დიდი ქართველი პატრიოტი ამ საუკუნისა.

ახლა ამ ორთაგან, ისევ ჩვენდა საუბედუროდ, „ვატანს“ უამრავი მფარველი და მხარდამჭერი ჰყავს, ერთნაირი აქტიურობით თურქეთშიც, რუსეთშიც, — ყველგან ჩვენს სამტროდ, დასამცრობად და დასამცირებლად. კვლავაც „გათიშე და იბატონე!“ — ერთნაირად ყველა იმპერიის ნაცადი იარაღი. მისი გაუვნებელყოფა კი მხოლოდ კვლავაც ილიას გზით — „ერთნებობა-თანადგომით“ და „საერთო ნიადაგზე“ დგომითაა შესაძლებელი.

მიუხედავად იმისა, რომ „ხსნას“ შედარებით ნაკლები წევრები ჰყავს და დახმარებასაც ნაკლებად ღებულობს, მისი ძალა მაინც სიმართლეშია.

„ხსნის“ წევრები და აქტივისტები უმთავრესად ინტელიგენციის წრისაგან არიან და მიტომაც კარგად ესმით მათივე ეთნო-გენეტიკური წარმომავლობა და არც დროს, არც ენერგიას არ იშურებენ მათი მართებული პოზიციის გასამარჯვებლად. დღეს ასზე მეტი ახალგაზრდა მესხი სწავლობს საქართველოს სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებელში, მსახურობენ ქართულ არმიასა და საპოლიციო სამსახურში და სრული სიფხიზლით მზად არიან ჩვენი საერთო დედა-სამშობლოს ჭირისა და ლხინის გასაზიარებლად.

და ჩვენი ვალიც ის უნდა იყოს, რომ ქართული ცნობიერების ამ უკანასკნელ ყლორტებს მაინც მოვუაროთ, ზრდისა და განვითარების საშუალება მივცეთ, რათა მათი დამცირებით და ბოლოს დაკარგვით, კვლავ არ ვახაროთ მარად ფხიზელი მტერი ჩვენი. ხოლო, თუ ისევ არ ვიფხიზლეთ და ჩვენი ისტორიული სისხლხორცის ეს უკანასკნელი ნაკადიც დავკარგეთ — დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, ამას ჩვენს თაობებს სწორედ თვითონ ისტორია არ აპატიებს. ამიტომ ყველა მხარში უნდა ამოვუდგეთ საზოგადოება „ხსნას“ და ყველაფერი გავაკეთოთ პრეზიდენტის მიერ მიღებული მათი რეპატრიაციის სახელმწიფო პროგრამის ხორცშესასხმელად. ამას გვავალებს ჩვენი სამომავლო ისტორიაც.

ყოველთვის, როცა კი წავიკითხავთ, თუ გავიგონებთ ამ დაწყევლილ სახელდებას — „თურქი-მესხი“ — უმალვე ბუნებრივი პროტესტით იმსჭვალები ამ ბრიყვული დეფინიციის მისამართით. მართლაც და, რანაირად შეიძლება ერთდროულად თურქიც იყოს და მესხიც, ანუ ქართველი?! მაგრამ, თურმე, მაინც ყოფილა რაღაც „ლოგიკა“, რამიც გარწმუნებს კვლავაც ბატონი პ. ბორავსკის სტატია: საქართველოს ისტორიულმა ბედმა ისე ინება, რომ მისი ერთ-ერთი უძველესი და უმშვენიერესი მხარე მთელი მისი ისტორიის მანძილზე თავისებური „ეთნო-რელიგიური დეფორმაციების“ მუდმივი არენა და ობიექტი ყოფილიყო და თურქი-მესხიც ამის შედეგია. ახლა კი მხოლოდ ჩვენზეა დამოკიდებული, რა კონკრეტულ სახეს და საბოლოო შედეგს მიიღებს თურქი-მესხის ეს ეთნორელიგიური დეფორმაციის „ლოგიკური პროდუქტი“: საბოლოოდ იმძლავრებს მასში საუკუნეების მანძილზე მოძალებული და მომძლავრებული თურქული ასიმილაცია და ამით ამ ქართულ ეთნოსს ქართველობა სამუდამოდ მოეკვეთება, თუ ბოლოს და ბოლოს ქართველები შევძლებთ მასში ჯერ კიდევ შემორჩენილი ჩვენი ეროვნული გენოფონდის ხსნას, გადარჩენას და მისი ახალი ქართული სახელმწიფოებრიობის ცხოვრებაში და სამსახურში ჩაყენებას.

აი, დილემა, რომელიც მთელი სიმწვავით დგას დღევანდელი საქართველოს წინაშე. და ისმება კითხვა, — კითხვა-მეთქი, თუნდაც ჩვენი ორივე ისტორიის სახელით — წარსულისაც და მომავლისაც: ვინ უნდა უპატრონოს და მისცეს „გზა ხსნისა“ მაჰმადიან მესხებს? რუსეთმა, თუ თურქეთმა, არძინბას მსგავსმა პასკევიჩებმა და ქობულოვებმა, თუ ჩვენ? და, რაც მთავარია, როდისღა უნდა ვუპატრონოთ მათ, — უკეთუ ასეთ პატრონობას ვაპირებთ ამჯერად მაინც? როდისმეთქი, როცა არცერთი მაჰმადიანი მესხი აღარ დარჩება და ყველა უკლებლივ გათურქდება? იქნებ, ჩინელებივით იმდენი ვართ ამ დალოცვილ დედამიწაზე, რომ სულერთი იყოს ათეულ ათასობით ჩვენი თანამემამულის მომავალი ეთნიკური ბედი — შაგრენის ტყავივით დამცრობილი საქართველოს შვილებს მოგვემატება და ქართულ საქმეს მოახმარს თავის ძალას და ჭკუაგონებას, თუ ყველას ბოლოს სარეაროვებად გადავაქცევთ?

და, თუ ჩვენდა სავალალოდ, ასე „სარვაროვულად“ წავიდა საქმე, ვის უნდა დავაბრალოთ ეს, თუ არა საკუთარ თავს და ასე, რომელიღაც ტილიპუჭურში თუ ტანცგეურქას დუქანში ჩვენდა „ამამაღლებლად“ შერქმეულ „გიჟ-ერაცუობას“?! ჩვენს გენიოს პოეტსაც ხომ საოცარი წვდომა უჩანს ჩვენი ეროვნული ხასიათისა: „და მერე თუნდაც დაუგვიანდეს, იგი ამისთვის არა დალონდეს“... თუნდ ასეც იყოს და ერთი კაცის დაგვიანება რა ცოდვა და ტრაგედიაა, მაგრამ სრულიად ერის დაგვიანება?! ვაი, ასეთ დაგვიანებას!... და, აკი საქართველოს ისტორიის ფილოსოფიაც გვასწავლის (უკეთუ ვისწავლით!), რა უჯდებოდა სრულად ქვეყანას სასწრაფოთა საქმეთა შინა დაგვიანება. და ახლაც ხომ ვაგვიანებთ, და მერე როგორ?! თუ საბოლოოდ არ დავაგვიანეთ მორღვეული „სამხრეთულ კარის“ დაბრუნება, — დაბრუნება... დაბრუნება დაგვჭირვებია! თვით ტოპონიმთა — „ჯავახის“ და „ჯავახეთის“ ქართულობაც საეჭვო-საკამათოდ გაუხდიათ... იქნებ, „ჯავახიშვილობაც“?!. ჯავახეთი, ანუ იგი — დიდი მესხეთი, ხოლო თვით მესხი?! მესხი არა ჩანს, — ჩანს თურქი-მესხი... თურქი მესხი, რომელიც მესხად, ქართველად დაბრუნებას გვთხოვს, გვეაჯება... და ჩვენ კვლავ უნდა დავიგვიანოთ?! ნუ იყოფინ, საქართველო! მოაბრუნე მესხი მესხეთში!.

თბილისი, 12 აპრილი 1997 წლისა.

საქართველოს რესპუბლიკა
№95. შაბათი, 26 აპრილი, 1997 წელი.

ᲐᲥᲢᲣᲐᲚᲣᲠᲘ ᲘᲜᲢᲔᲠᲕᲘᲣ

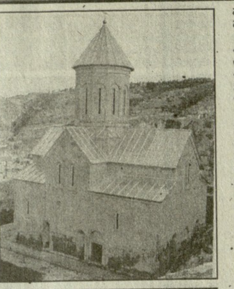

ᲓᲐᲛᲘᲭᲘᲠᲔᲡ, ᲛᲙᲚᲐᲕᲘ ᲛᲝᲛᲭᲠᲔᲡ...

ᲒᲕᲔᲡᲐᲣᲑᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲐᲦᲛᲐᲨᲔᲜᲔᲑᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ, ᲛᲬᲔᲠᲐᲚᲘ ᲖᲣᲠᲐᲑ ᲤᲐᲜᲯᲘᲙᲘᲫᲔ

— ბატონო ზურაბ, თქვენ, როგორც დავით აღმაშენებლის საზოგადოების პრეზიდენტს, აგრეთვე მთლიანად თქვენს საზოგადოებას ვულოცავთ დიდი შრომის გასრულებას და ნარიყალაზე წმინდა ნიკოლოზის ეკლესიის მშენებლობის დამთავრებას. ეს მოვლენა დიდი ზეიმით აღნიშნეს თბილისელებმა. რას გვეტყოდით ახალს ამის თაობაზე?

— ჩვენ მარტო ტაძარი არ აგვიშენებია. რასაკვირველია, ყველა შეამჩნევდა, რომ, უპირველეს ყოვლისა, აღვადგინეთ ციხის ჩამოქცეული კედლები. გავიტანეთ 30 ათასი ტონა მიწა, რომლის ქვეშაც იყო მოქცეული ტაძრის ნაშთები. შემდგომი ეტაპი კი ტაძრის აშენება იყო.

უნდა გითხრათ, რომ ნარიყალას აღდგენის იდეა ეკუთვნის ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს. იგი 1982 წელს ამოვიდა ნარიყალაზე და სწორედ მაშინ გამოთქვა სურვილი, აღდგენილიყო ეს უნიკალური ისტორიული ძეგლი. ბატონი ედუარდის წინადადება უმალვე აიტაცეს რომან გვენცაძემ, თემურ კვარაცხელიამ და რამდენიმე კაცმა. ასე შეიქმნა დავით აღმაშენებლის საზოგადოება, რომლის პრეზიდენტადაც მე ამირჩიეს. საზოგადოებამ წლების მანძილზე ძალზე დიდი ღონისძიებანი განახორციელა, მაგრამ ამჯერად ეს არ წარმოადგენს ჩვენი საუბრის თემას. ერთი რამ თავიდანვე მინდა ვთქვა — რომ არა რომან გვენცაძე, ტაძარი არ აშენდებოდა. საქმისადმი მისმა ფანატიკურმა დამოკიდებულებამ, თავდაუზოგავმა შრომამ (ბოლო სამი წელი იგი ნარიყალაზე ალამებდა და ათენებდა), საზოგადოებაში გამოიწვია საყოველთაო ენთუზიაზმი და რწმენა, რომ ბოლოს და ბოლოს, ტაძარი ნამდვილად აშენდებოდა. აგრეთვე, რომ არა თემურ კვარაცხელიას მონდომება და დიდი ძალისხმევა, რომ არა მის მიერ გაღებული დიდი შესაწირი, ეკლესია ალბათ კარგა ხანს ვერ აშენდებოდა. ტაძრის მშენებლობაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტს, ბატონ ბაკურ გულუას. ასევე საგანგებოდ უნდა გამოვყოთ არქიტექტორი ტარიელ კიპაროიძე და კონსტრუქტორი ზურაბ ვახტანგაძე და მრავალი სხვა. არ უნდა დავივიწყოთ ბევრი ორგანიზაციაც, რომლებიც დიდი ენთუზიაზმით გვეხმარებოდნენ. ძალზე დიდია მათი ღვაწლი ამ სახეილმოქმედო საქმეში. მალე გამოვცემთ ტაძრის მშენებლობის ისტორიას, სადაც სულ მცირეოდენ ღვაწლსაც კი არავის დავუკარგავთ.

— სამწუხაროდ, გამოჩნდნენ ზოგიერთები, რომლებიც ამრეზილად ამბობდნენ, ტაძრის მშენებლობისა თუ ადგილის შერჩევისას მასშტაბები არ დაიცვეს და ნარიყალას ეკლესიამ სხვა ეკლესიები დაჩრდილაო...

— ერთხელ უკვე დავწერეთ, „დამიჭირეს, მკლავი მომჭრეს...“ მარადიული ჭეშმარიტება ყოფილა-მეთქი და ახლაც ამას გავიმეორებ.

აქვე მინდა მოვიშველიო ჩვენი ცნობილი არქიტექტორის ბატონ გიგა ბათიაშვილის სიტყვები: „შური იმპოტენტთა თვისებაა, რომლებიც თვითონ ვერ ქმნიან და სხვისი შექმნილი შურთ“.

ახლა ფაქტებით ვიმსჯელოთ, დავანებოთ თავი იმას, რომ ტაძრის მშენებლობა დამტკიცებული და შეთანხმებული იყო, ძეგლთა დაცვის საზოგადოებიდან მოყოლებული, ყველა სათანადო ორგანიზაციასთან და საპატრიარქოსთან. შემდეგ: ტაძარი აშენდა თავის ძველ საძირკველზე. კედლების იმ მცირეოდენი ნაშთებისათვის, რაც დარჩენილი იყო, ხელი არ გვიხლია, ისინი ახალ კედლებშია მოქცეული. ასე რომ, ტაძარი არც ერთი მილიმეტრით არ გასცდენია თავის ძველ მდებარეობას, ხოლო სიმაღლეში ზუსტად იმხელაა, როგორიც საუკუნეების წინათ იყო. ეს ყველამ ირწმუნა, ვინც ეკლესია ნახა.

— რამდენადაც ვიცით, ყოფილი პრეზიდენტის პერიოდში დიდი წინააღმდეგობის გადალახვა მოგიხდათ.

— ეს წინააღმდეგობა კი არა, ბრძოლა იყო. ერთი ცხვრისკენ და ერთი მგლისკენო. ყოფილმა პრეზიდენტმა თავდაპირველად გაიზიარა ტაძრის მშენებლობის მიზანშეწონილობა, მაგრამ შემდგომ, მისმა მრჩეველმა კულტურის დარგში ვინმე მარჯანიშვილმა, იოლად შეაცვლევინა აზრი და მშენებლობა აგვეიკრძალეს. საქმე ხელჩართულ ბრძოლამდე მივიდა... აღარც კი მსურს იმ დღეების გახსენება. ეკლესია უნდა დავაკონსერვეთო, ისტორიის ხელახალი მშენებლობა ვის გაუგონიაო. რა უნდა დაგვეკონსერვებინა, რამდენიმე ქვა? ვერ შევაგნებინეთ, რომ ნარიყალაზე ეკლესიის აშენება ამ უფუნქციოდ დატოვებულ უმშვენიერეს ძეგლს დედაქალაქის ერთ-ერთ გამოცოცხლებულ უბნად აქცევდა. ვერ შევაგნებინეთ, რომ უნდა აღგვედგინა ძველი თბილისის ისტორიული სილუეტი: ორი ვერტიკალი მეტეხისა და ნარიყალას ეკლესიების სახით, რომელთა უკან განსაკუთრებით გამოიკვეთებოდა უკან მოთავსებული უზარმაზარი ამფითეატრი. ვერ შევაგნებინეთ, რომ მეჩეთის, სომხური ეკლესიისა და სინაგოგის თავზე აღდგენილი მართლმადიდებლური ეკლესია დააგვირგვინებდა რელიგიური სპექტრის მთლიანობას და ხაზს გაუსვამდა ძირითად სახელმწიფო რელიგიას!

— პრეზიდენტმა დიდი შეფასება მისცა აღდგენილ ეკლესიას.

— და არა მარტო ეკლესიას, მთლიანად, ნარიყალას აღდგენილ კომპლექსს. კერძოდ, მან ბრძანა, რომ ამ ეკლესიის აშენება ახლა სახელმწიფოსაც კი გაუჭირდებოდა, და მით უფრო სასიხარულოა, რომ იგი ააშენა სიყვარულმა, ერთიანობამ და ჭეშმარიტმა პატრიოტიზმმა. მან მადლობა გადაუხადა დავით აღმაშენებლის საზოგადოებას, მშენებლობის უშუალო მონაწილეებს.

ბატონმა პრეზიდენტმა გაიზიარა ჩვენი აზრი, რომ 1500 წლის დედაქალაქის სიმბოლო უნდა იყოს არა გუშინ აშენებული სატელევიზიო კოშკი, არამედ ნარიყალა თავისი უმშვენიერესი ტაძრით.

ჩვენ უკვე მოველაპარაკეთ კავშირგაბმულობის მინისტრს ბატონ ფრიდონ ინჯიას, რომელიც დიდი ენთუზიაზმით დაგვეთანხმდა, რომ შეიქმნას და გამოიცეს ნარიყალას ხედები სხვადასხვა კუთხიდან, აგრეთვე შესაბამისი მარკები.

— ნარიყალას აღდგენაც დამთავრდა. რას აპირებს შემდგომ დავით აღმაშენებლის საზოგადოება?

— ნარიყალას მშენებლობა არ დამთავრებულა. ჯერ ერთი, ეკლესია მოსახატია. მოხატვას არ ვჩქარობთ. ვაცხადებთ კონკურსს. მისი მოხატულობა, გვინდა, მართლაც სანიმუშო იყოს. მეორეც: ჩვენ გვინდა საერთოდ, ერის რელიგიურ, ზნეობრივ და კულტურულ ძეგლად ვაქციოთ მთელი კომპლექსი. ქალაქის მერი ბატონი ბადრი მოშიტაიშვილი სულ მალე საბოლოოდ გადმოგვცემს ე.წ. „კომკავშირის ხეივანში“ მოთავსებულ თითქმის მთლიანად გაძარცვულ მუზეუმის შენობას, რომელსაც აღვადგენთ და ნაყოფიერ საქმიანობას გავაჩაღებთ. ასე რომ, ნარიყალა იქნება ერთი დიდი და მძლავრი ცოცხალი ნაწილი დედაქალაქის ორგანიზმისა.

შემოდგომაზე ალბათ ყრილობას გავმართავთ. დავით აღმაშენებლის საზოგადოებას ხომ თავისი განყოფილებები აქვს საქართველოს ქალაქებში და კუთხეებში. ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ ჩვენი უპარტიო, მხოლოდ საქველმოქმედო საზოგადოება გავხადოთ მრავალსპექტრიანი, ფართო და მობილური, ერთი სიტყვით, მომავალს იმედით შევცქეროთ.

— ასეთი გრანდიოზული მშენებლობის შემდეგ, ალბათ, დიდი სიხარულის გრძნობა გიპყრობთ?

— სიხარულს აძლიერებს იმის შეგრძნება, რომ ქართველი კაცის პირველ თვისებას აღმშენებლობა წარმოადგენს. ამ სიხარულს აძლიერებს ისიც, რომ წმინდა ნიკოლოზის ტაძრის აშენებისთანავე, დიდი საეკლესიო დღესასწაულის ბზობის დღეს საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ ექვსსაათიანი წირვა ჩაატარა. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ეკლესია შეუდგა თავისი წმიდათაწმიდა ფუნქციის შესრულებას. სიცოცხლე გრძელდება, ჩვენი სიცოცხლე, ერის სიცოცხლე და ეს არ შეიძლება სიხარულით არ გვავსებდეს.

ესაუბრა
ᲜᲘᲜᲝ ᲢᲣᲙᲕᲐᲫᲔ.

ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘ

ᲠᲝᲪᲐ ᲫᲐᲚᲔᲑᲘ ᲐᲠᲐᲗᲐᲜᲐᲑᲐᲠᲘᲐ

14 მაისს როტერდამში თასების მფლობელთა თასის გათამაშების ფინალში იდამაშებენ ესპანეთის „ბარსელონა“ და საფრანგეთის „პარი სენ-ჟერმენი“. საპასუხო ნახევარფინალურ მატჩებში დაფიქსირებულმა ერთნაირმა შედეგებმა გამარჯვებულები განსხვავებულ ხასიათზე დატოვა.

„ᲤᲘᲝᲠᲔᲜᲢᲘᲜᲐ“ — „ᲑᲐᲠᲡᲔᲚᲝᲜᲐ“
0:2 (1:1)

კიდევ ერთხელ დადასტურდა, რომ იტალიური კლუბი არგენტინელი ბომბარდირის, ორი ყვითელი ბარათის გამო დისკვალიფიცირებული ბატისტუტას გარეშე განახევრებულ ძალას წარმოადგენს. ორი კვირის წინათ მრისხანე მეტოქესთან სტუმრად მიღწეული საპატიო ზავის შემდეგ ტოსკანელები თითქოს „არტემიო ფრანკის“ სტადიონზეც მეტად უტევდნენ, მრავალი ლამაზი კომბინაციაც გაითამაშეს, არც ინდივიდუალური ოსტატობა აკლდათ, მაგრამ არ ჰყავდათ მთავარი — იერიშის ზუსტი დარტყმით დამაგვირგვინებელი სამხრეთამერიკელი ვარსკვლავი, გუნდის ლიდერი „ბატიგოლი“.

საპირისპირო მთაბეჭდილება დატოვეს კატალონიელებმა. ტრავმებისა და **უეფას** სანქციების გამო იძულებით დასვენებული გვარდიოლა, სერხი, დე ლა პენია და ლუის ენრიკე ისევ გამოჩნდნენ ძირითად შემადგენლობაში, რითაც ესპანურ კლუბს ჩვეული ხელწერა დაუბრუნეს.

მეხვედრის ბედი შესვენებამდე საჯარიმოების კლასიკური გათამაშებით გადაწყდა: 29-ე წუთზე დე ლა პენიას ჩაწოდება კოუტუმ თაურით პირველ გოლად აქცია, ხუთიოდე წუთში კი გვარდიოლამ „ხმელი ფოთლით“ ანგარიში გაზარდა. მანამდე შვედმა მსაჯებმა რონალდოს გოლი გააუქმეს, მეორე ტაიმში კი ნადალი რობიატის მოცელვისათვის პენალტით არ დასაჯეს, რამაც ფლორენციელ ტიფოზთა აღშფოთება და მინდორზე სანთებელა-მონეტების „წვიმა“ გამოიწვია. ორ შემთხვევაში ამ საგნებმა ადრესატი იპოვა სერხისა და დე ლა პენიას სახით. მდგომარეობა კიდევ უფრო დაძაბა მოედნიდან ოლივეირას გაძევებამ და თამაში რამდენიმე წუთით შეწყდა კიდეც, განახლებისთანავე კი ნადაველი მორიგი უხეშობისათვის ოდივეირას გზას გაუყენეს. ასე რომ, „ბარსელონას“ დაცვის ბურჯი ფინალს გამოტოვებს, მის ადგილს კი, ალბათ, პოპესკუ დაიკავებს, რომელმაც გაფრთხილებების გამო გუშინწინდელი მატჩი გამოტოვა.

„ᲚᲘᲕᲔᲠᲞᲣᲚᲘ“ —
„ᲞᲐᲠᲘ ᲡᲔᲜ-ᲥᲔᲠᲛᲔᲜᲘ“
2:0 (0:3)

ᲡᲐᲛᲑᲣᲠᲗᲘᲐᲜᲘ დეფიციტის აღმოფხვრა მასპინძელთათვის შეუძლებელი აღმოჩნდა. უფრო მეტიც, მათი გოლები ფრანგთა მეკარის ლამას დამსახურება უფროა, რომელმაც ჯერ მე-12 წუთზე ფაულერის მახვილი კუთხიდან დარტყმული მაჯის ქვეშ გაუშვა, 79-ე წუთზე კი გამოსვლაზე შეცდა და რაიტს გაატანინა თავით.

მოკლედ, საპატიო პრიზის ამჟამინდელმა მფლობელებმა ღირსეულად გადალახეს ინგლისური წინაღობა და მეორედ გავიდნენ ფინალში. ჯერჯერობით თასების მფლობელთა თასი ზედიზედ ორჯერ არცერთ კლუბს არ აუღია. შეძლებენ პარიზელები ნავესის გატეხვას?

ᲒᲘᲐ ᲞᲚᲐᲢᲝᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲐᲛᲘᲜᲓᲘ 26 ᲐᲞᲠᲘᲚᲡ

ᲓᲐᲡᲐᲕᲚᲔᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲨᲘ მოსალოდნელია ცვალებადი მოღრუბლულობა, ზოგან ხანმოკლე წვიმა ელჭექით, იქროლებს წამში 5-10 მეტრი სიძლიერის დასავლეთის ქარი, ტემპერატურა ბარში — ღამით 7-12, დღისით 20-25, მთაში — ღამით 5-10, დღისით 18-23, მაღალმთაში — ღამით 3-8, დღისით 9-14 გრადუსი სითბო.

ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ცალკეულ რაიონებში იქნება ხანმოკლე წვიმა ელჭექით, შესაძლებელია სეტყვა, იქროლებს წამში 10-15, ზოგან 17-22 მეტრი სიძლიერის დასავლეთის ქარი, ტემპერატურა ბარში — ღამით 12-17, დღისით 25-30, მთაში ღამით 10-15, დღისით 23-28, მაღალმთიან რაიონებში — ღამით 7-12, დღისით 19-24 გრადუსი სითბო.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ იქნება ცვალებადი მოღრუბლულობა, საღამოსა და ღამის საათებში ხანმოკლე წვიმა ელჭექით, იქროლებს წამში 10-15, გარეუბნებში 17-22 მეტრი სიძლიერის ჩრდილო-დასავლეთის ქარი, ტემპერატურა — ღამით 15-17, დღისით 27-29 გრადუსი სითბო.

ᲮᲡᲝᲕᲜᲐ

ᲚᲣᲓᲛᲘᲚᲐ (ᲫᲐᲑᲣᲚᲘ) ᲛᲝᲬᲔᲠᲔᲚᲘᲐ

ჟამთასვლა არა მარტო ხანს გვმატებს, მეგობრებსაც გვართმევს. აი, ახლაც — ჩვენს რიგებს გამოაკლდა ლუდმილა მოწერელია.

მთელი ორმოცი წელიწადი, პენსიაში გასვლამდე, უცვლელად ხელმძღვანელობდა ქალბატონი ძაბული (ასე უფრო ვიცნობდით ყველანი) მარტვილის რაიონულ გაზეთს „შრომის დროშას“, ყველაფრით გამორჩეული და სამაგალითო იყო — რედაქტორული სიბრძნით, პუბლიცისტური ალღოთი და ნიჭით თუ მოქალაქეობრივი პოზიციით.

დაიბადა 1917 წელს მარტვილის რაიონის სოფელ ნახარებაოში. იქვე მიიღო საშუალო განათლება. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტი დაამთავრა, მაგრამ ჟურნალისტის მოუსვენარი, ფიქრიანი ცხოვრებით იცხოვრა.

მწუხარებით ვემშვიდობებით უფროს კოლეგასა და მეგობარს, შესანიშნავ პიროვნებასა და ადამიანს, რომელმაც ხსოვნად უმწიკვლო, კეთილშობილი სახელი და საქმე დაგვიტოვა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲐ.

ᲓᲔᲛᲜᲐ ᲪᲐᲒᲐᲠᲔᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

დიდი დანაკლისი განიცადა ქართულმა მეცნიერებამ. ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ცნობილი მეცნიერ-მკვლევარი, ქიმიის მეცნიერებათა დოქტორი ᲓᲔᲛᲜᲐ ᲪᲐᲒᲐᲠᲔᲘᲨᲕᲘᲚᲘ. მან მთელი ცხოვრება მიუძღვნა საქართველოში მეტალურგიული მეცნიერების განვითარებას, რაც ასახულია მის მრავალრიცხოვან სამეცნიერო სტატიასა და მონოგრაფიებში.

დემნა ცაგარეიშვილის მოღვაწეობა დაკავშირებული იყო მეტალურგიული პროცესების ფიზიკურ-ქიმიური საფუძვლების კვლევასთან, კერძოდ, არაორგანულ ნივთიერებათა ქიმიურ თერმოდინამიკასთან. იგი იყო ფართო დიაპაზონის მეცნიერი, შესანიშნავი ექსპერიმენტატორი და ღრმად ერუდირებული თეორეტიკოსი-მკვლევარი. მის მიერ დამუშავებულმა არაორგანული ნივთიერებების თერმოდინამიკური თვისებების კვლევის კვაზითერმოდინამიკურმა მეთოდმა საერთაშორისო აღიარება ჰპოვა, ხოლო მის მიერ მიღებული ექსპერიმენტული მონაცემები შესულია აღიარებულ საცნობარო ლიტერატურაში და მონაცემების ინფორმაციულ ბანკებში. საქართველოში სიცოცხლეშივე აღიარებული იქნა მისი სამეცნიერო მოღვაწეობა, რაც გამოიხატა მისთვის საქართველოს სახელმწიფო პრემიის, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. ნიკოლაძის და პ. მელიქიშვილის პრემიების მინიჭებით.

სამაგალითო მეცნიერი პიროვნულადაც გამორჩეული, საოცრად კეთილმოსურნე და კორექტული იყო კოლეგებთან ურთიერთობაში. იგი მეტად თავმდაბალი და მაღალი ზნეობის პიროვნება გახლდათ; აღსანიშნავია მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი საოცრად თბილი და ხალასი იუმორი.

ბატონი დემნას უდროოდ წასვლამ დაგვიტოვა უსაზღვრო გულისტკივილი. მისი ნათელი ხსოვნა დიდხანს დარჩება მისი მეგობრებისა და კოლეგების გულში.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲢᲔᲥᲜᲝᲚᲝᲒᲘᲘᲡ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ;
ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲛᲔᲢᲐᲚᲣᲠᲒᲘᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘ.

ᲝᲗᲐᲠ ᲨᲐᲕᲚᲐᲧᲐᲫᲔ

გარდაიცვალა განათლების სისტემის ღვაწლმოსილი მუშაკი, საქართველოს დამსახურებული ინჟინერი ᲝᲗᲐᲠ ᲛᲘᲮᲔᲘᲚᲘᲡ ᲫᲔ ᲨᲐᲕᲚᲐᲧᲐᲫᲔ.

ო. შაველაყაძე 40 წელზე მეტ ხანს ემსახურა ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდას. მუშაობდა საქართველოს მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროს სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის დირექტორად, თბილისის მე-5 საშუალო პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლის დირექტორად, სხვადასხვა პასუხსაგებ თანამდებობაზე საქართველოს პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტსა და საქართველოს განათლების სამინისტროში.

ყველგან, სადაც კი უმუშავია ბატონ ოთარს, მას იცნობდნენ და აფასებდნენ, როგორც საქმის უაღრესად მცოდნე მუშაკს, ღირსეულ პიროვნებას, გულისხმიერ მეგობარსა და აღმზრდელს, რომელიც გამოირჩეოდა ჰუმანურობით, კეთილშობილებით, მაღალი ადამიანური თვისებებით.

ხანგრძლივმა შემოქმედებითმა შრომამ, მეგობრებისა და კოლეგების, ახალგაზრდების მიმართ გულთბილმა დამოკიდებულებამ, უანგარო საქველმოქმედო და საზოგადოებრივმა მოღვაწეობამ ბატონ ოთარს დამსახურებული ავტორიტეტი და სიყვარული მოუტანა. იგი დაჯილდოებული იყო მთავრობის არაერთი ჯილდოთი.

ო. შაველაყაძის მიერ განვლილი გზა ჭეშმარიტი მაგალითია კაცურ-კაცობის და მაღალი პროფესიონალიზმისა.

აღარ არის ჩვენს შორის ინტელიგენტი, ნამდვილი რაინდი, მოყვასის მოყვარული კაცი. მისი ნათელი ხსოვნა მარად დარჩება ოჯახის წევრების, მრავალრიცხოვანი აღზრდილებისა და მეგობრების გულში.

მსუბუქი იყოს მისთვის მშობლიური მიწა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝ.

მეუღლე ცისანა, შვილები გიორგი, მიხეილი, შვილიშვილები გიორგი, ლევანი, დები ცეცილია, ლიანა, მედეა, ძმა რობერტ შავლაყაძეები, სიდედრი ზინა თარგამაძე, რძლები ქეთევან გაფრინდაშვილი, თამარ კვიციანი, მძახლები დალი, თემურ გაფრინდაშვილები, ძმისწულები, დისწულები, დეიდაშვილები, ბიძაშვილები ოჯახებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ᲝᲗᲐᲠ ᲛᲘᲮᲔᲘᲚᲘᲡ ᲫᲔ ᲨᲐᲕᲚᲐᲧᲐᲫᲔ

პანაშვიდი 27, 28 IV, 4 ს. დაკრძალვა 29 IV, 2 ს. სანზონა (მე-8 საავადმყოფოსთან), მე-18 გ კორპუსი, მე-2 სად. მე-6 სართ.

მეუღლე თამრიკო, შვილები დალი, მზია, ნიკო, რძალი რუსუდანი, შვილიშვილები ვალიკო, რეზო, ალიკო, რობიას დურიშვილები, და ნინო, დისწულები ომარი, ნოდარი, ცისანა, ძმისწულები ლიანა, ნანული ოჯახებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲔᲠ (ᲕᲐᲚᲘᲙᲝ) ᲘᲝᲡᲔᲑᲘᲡ ᲫᲔ ᲓᲣᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

პანაშვიდი 27, 28 IV, გამოსვენება 29 IV, 3 ს. თემქა, მე-3 მ/რ-ნი, V კვარტ., V კორპ., II სადარ.

სოციალური უზრუნველყოფისა და სამედიცინო დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის ნაძალადევის რაიონული განყოფილება თანაგრძნობას უცხადებს ქალბატონ თამარ დურიშვილს მეუღლის

ᲕᲐᲚᲘᲙᲝ ᲘᲝᲡᲔᲑᲘᲡ ᲫᲔ ᲓᲣᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

გარდაცვალების გამო.

სახელმწიფო ჰოლდინგური კომპანია „თბილქალაქმშენის“ ს/ს „ბინათმშენებლობის“ კოლექტივი თანაუგრძნობენ უფროს სამუშაოთა მწარმოებელს ვახტანგ კეცლიშვილს, ძმის

ᲑᲘᲫᲘᲜᲐ ᲙᲔᲪᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

გარდაცვალების გამო.

კავშირგაბმულობის კოლეჯი იუწყება, რომ გარდაიცვალა ღვაწლმოსილი პედაგოგი, რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

ᲗᲐᲛᲐᲠ ᲑᲣᲠᲜᲐᲫᲔ

პანაშვიდი 27, 28 IV, 4 ს., გამოსვენება 29 IV, 3 ს. რამბაძის ქუჩა 57, II სადარბაზო, ბინა 12.

ᲝᲯᲐᲮᲘ

ᲖᲜᲔᲙᲔᲗᲘᲚᲝᲑᲐ ᲑᲐᲕᲨᲕᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜᲐᲪ ᲣᲜᲓᲐ ᲕᲘᲡᲬᲐᲕᲚᲝᲗ

ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ორომტრიალით დაღლილს, გულცივ სიბერეში რომ შევდივარ, ხშირად მაგონდება ჩვენი ძველების დარიგება: ეს სოფელი მუხთალია, ნუ მიჰყვები, შეიგონეო. ეს სამდურავი ამჟამინდელ ცხოვრებასაც მიესადაგება: ადამიანები აღარ ვფიქრობთ ერთმანეთზე, ერთმანეთისთვის თბილ სიტყვას ვერ ვიმეტებთ, თითქოს ესეც ენერგეტიკის კრიზისის ბრალი იყოს.

ჩემსავით უკვე ბევრი დაზარალებულა და დღევანდელი ახალგაზრდობაც ოდესმე თეთრი თმით შეიმოსება. მინდა შევახსენო ყველას: ჩვენი გულის უებარი მალამო თბილი სიტყვაა, რომელიც ყოველგვარ რეკლამირებულ წამლებზე იაფია და არც იბეგრება.

ამ ფიქრებში რომ ვარ, მახსენდება ერთი ამბავი.

წუთისოფლის დალმართზე ღმერთმა შემოდგომის მზესავით დამაწია შვილიშვილი — ნინო, რომლის სითბოსა და ალერსის წყალობით ჩემს ირგვლივ ყოველივე ნაზდება და მშვენდება. ეს კი საოცარი ძალისა და ხალისის წყარო ყოფილა.

მისი შემყურე, მეც ვცდილობ, ამ პატარა არსების მუდმივი მოვალე არ გავხდე, რამენაირად დავეხმარო ცხოვრების შემკობასა და შემსუბუქებაში. ეს შეგნება მეხმარება იმაში, რომ ზოგჯერ ნინოს შევუსრულო ისეთი სურვილიც კი, რისთვისაც თითქოს ძალა აღარ შემწევს.

ამჯერ სურვილად მომეჩვენა, მაგალითად, ის, რომ ზაფხულის ერთ დღეს, ნინოს თხოვნით, ის ნუცუბიძის პლატოდან გორაკ-გორაკ ლისის ტბაზე გადამეყვანა ხელში აყვანილი.

მართალია, მაშინ ნინო 4 წლისა იყო და ხელში მისი აყვანა არ მიჭირდა, მაგრამ ზაფხულის პაპანაქებაში ჩემი ასაკის კაცმა აღმართზე თუ საკუთარი სხეული მაინც ზიდა, ესეც დიდი საქმეა.

ოფლში გახვითქულმა შვილიშვილი ლისის ტბაზე ავიყვანე და ახლა იმაზე ვფიქრობდი, რომ იქიდან კმაყოფილი, გახარებული წამომეყვანა. ისიც, თითქოს სურვილს მიმიხვდა და ამით ფრთები გამოესხაო, ისე დაქროდა ტბის ნაპირზე, გასართობ ატრაქციონებს შორის. თან ხელს არ მიშვებდა, აქეთ-იქით ჯიქურ მეწეოდა. ამდენი წინ და უკან სირბილი თავბრუს მახვევდა, მას კი ტბის მოლივლივე წყალი, მოჭყუმპალავე ბავშვების ჟრიამული, ათასფრად აყვავებული ტბის სანაპირო და ის, რომ მე მის სურვილებს ავყევი, უჩვეულოდ ალაგზნებდა, ყველაფრის მოსწრება იმ დღესვე უნდოდა...

და აი, როცა მისი სურვილების ასრულებას თითქმის აღარაფერი აკლდა, ზაფხულის მშვენიერი დღით ნასიამოვნები შინ უნდა დავბრუნებულიყავით, ნერვებმა მიმტყუნა. ვეღარ შევძელი, მივყოლოდი ნინოს მორიგ გასართობთან და ნაცვლად ამისა, რომ ამის მიზეზი ბავშვისთვის ადამიანურად გამეგებინებინა (ფეხები რომ დამაწყდა და ჯიბეც ცარიელი მქონდა), ბრაზმორეულმა ვუყვირე: — რამ გადაგრია, ცოტა თავი შეიკავე-მეთქი.

ჩემი მოულოდნელი აფეთქებით ნინო სახტად დარჩა. თავი ჩაღუნა და ხელი გამიშვა. კარგა ხანს მდუმარედ მოვუყვებოდით ტბის სანაპირო ბილიკს...

დუმილი პირველმა ნინომ დაარღვია. უცბად თავი ასწია და მითხრა: ბაბუ, იცი, მე შენ ძალიან მიყვარხარ და იმიტომ გიბედავ ამდენსო.

გავოგნდი: ამ თითისხელა ბავშვმა სად მოძებნა ჩემი უტაქტობით შექმნილი ვითარების განმმუხტველი სიტყვები...

კინაღამ ფეხები ჩამეკეცა, სამაგიეროდ ვერაფერი ვუპასუხე. ან რა უნდა მეთქვა? პატარა ბავშვთან ურთიერთობაში ჩავიჭერი, — მან თავისი სიმშვიდითა და თვინიერებით მაჯობა.

რას ვერჩოდი, მე ხომ მისი გახარება მინდოდა. პირიქით კი გამომივიდა! გული მომიკვდა, სინდისმა დამქენჯნა: ჩემი უნიათობით გამოწვეული ბოღმა უმწეო ბავშვზე გადმოვანთხიე, მხოლოდ იმის გამო, რომ მე დავიღალე. ის კი ამ დროს ბედნიერი იყო...

მას შემდეგ რვა წელი გავიდა. ლისის ტბის ამბავი არასოდეს დამავიწყდება. იმ დღიდან დავიხსომე, რომ ზნეკეთილობა, თურმე, ბავშვისგანაც უნდა ისწავლო.

ᲛᲐᲡᲝ ᲥᲐᲡᲠᲐᲫᲔ.

ᲒᲐᲛᲝᲘᲪᲐ

ᲘᲜᲕᲐᲚᲘᲓᲗᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲣᲚᲘ ორგანიზაციის **ISAR-Georgia**-ს გრანტით დაფინანსდა ღვთისშვილთა კავშირის ორი გამოცემა ზაზა სიხარულიძისა და ნონა კენჭუაშვილის წინათქმითა და საერთო რედაქციით — „ინვალიდთა სოციალური დაცვა და უზრუნველყოფა საქართველოში (დოკუმენტების კრებული, ნაკვეთი პირველი)“ (შემდგენელი ნონა კენჭუაშვილი) და „ინვალიდის სამახსოვრო“ (შემდგენელი იოსებ ლობჟანიძე), — რომელთა პრეზენტაციაც ახლახანს გაიმართა თბილისში, ღვთისშვილთა კავშირის ოფისში.

„კრებულში“ თავმოყრილია ჩვენი სახელმწიფოს პარლამენტისა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ მიღებული ყველა ის ძირითადი აქტი, რაც შეადგენს საქართველოში ინვალიდთა სოციალური დაცვისა და უზრუნველყოფის სამართლებრივ საფუძველს, კერძოდ, კანონები „ინვალიდთა სოციალური დაცვის შესახებ“ და „ომისა და შეიარაღებული ძალების ვეტერანთა შესახებ“, „დეკლარაცია ინვალიდთა უფლებების შესახებ“, „დეკლარაცია გონებრივად ჩამორჩენილ პირთა უფლებების შესახებ“ და „ინვალიდთათვის თანაბარ შესაძლებლობათა უზრუნველყოფის სტანდარტული წესები“.

„სამახსოვროში“ მოკლედ არის გადმოცემული ის ძირითადი თავისუფლებანი და უფლებანი, რითაც სარგებლობენ ინვალიდები ჩვენს ქვეყანაში.

პრეზენტაციას ესწრებოდნენ ქვეყნის აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ხელისუფლებათა, უცხოურ დონორ და ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციათა, მასმედიის წარმომადგენლები.

აღინიშნა, რომ ამ პუბლიკაციათა გამოცემით, რაც პირველი შემთხვევაა ქართულ სინამდვილეში, კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადაიდგა მთელი საზოგადოებისა და, კერძოდ, ინვალიდთა სამართლებრივი ცნობიერების ამაღლების გზაზე.

ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲘ

ᲐᲛᲘᲠᲐᲜ ᲥᲐᲓᲐᲒᲘᲨᲕᲘᲚᲖᲔ ᲫᲔᲑᲜᲐᲐ ᲒᲐᲛᲝᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ

ამ ბოლო დროს საინფორმაციო საშუალებებმა ურთიერთსაპირისპირო ინფორმაციები გაავრცელეს საინვესტიციო კორპორაცია „სასკოს“ და „კავკასიის კონცერნში“ მომხდარი დანაშაულებრივი ქმედების შესახებ.

1994 წლის 17 ივნისს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგამოძიებო დეპარტამენტში აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე „კავკასიის კონცერნის“ თანამდებობის პირთა მიმართ განსაკუთრებით დიდი ოდენობით მოგების მიღების მიზნით სახელმწიფო გადასახადებისაგან თავის არიდების ფაქტის გამო.

„კავკასიის კონცერნის“ გენერალური დირექტორი ამირან არჩილის ძე ქადაგიშვილი ერთდროულად იყო საინვესტიციო კორპორაცია „სასკოს“ გამგეობის თავმჯდომარე.

საინვესტიციო კორპორაცია „სასკოში“ საქართველოს კონტროლის პალატის მიერ მოწყობილ საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის დოკუმენტალური რევიზიით და ჩატარებული გამოძიებით დადგინდა, რომ მეანაბრეებისაგან მოზიდულმა თანხებმა შეადგინა 4183272 დოლარი. აქედან გაცემულია ძირითადი თანხები 852113 დოლარი, გაუქმებული ხელშეკრულებით გაცემულია 716491 დოლარი. სულ გასავალმა შეადგინა 2665228 დოლარი. 1630 მეანაბრეზე გასაცემმა ვალმა შეადგინა 1518043 დოლარი დივიდენდების გარეშე. ასევე „სასკოს“ გაცემული აქვს კრედიტები — 216643 დოლარი, რომელიც დღემდე დაუბრუნებელია.

ამირან ქადაგიშვილის მიმართ გამოტანილია დადგენილება სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის შესახებ, აღკვეთის ღონისძიების სახით აირჩია წინასწარი პატიმრობა და გამოცხადებულია მისი ძებნა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲞᲠᲝᲙᲣᲠᲐᲢᲣᲠᲘᲡ ᲞᲠᲔᲡᲪᲔᲜᲢᲠᲘ.

ᲡᲐᲛᲒᲚᲝᲕᲘᲐᲠᲝ მომსახურება პრესტიჟული სტილის ავტომანქანით (კატაფალკი). ფასი 100 ლარი. ტელ: 96-53-66, დარეკეთ ნებისმიერ დროს.

საქართველოს რესპუბლიკა
САКАРТВЕЛОС РЕСПУБЛИКА
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲛᲔᲚᲘ - ᲨᲞᲡ „ᲞᲠᲔᲡᲐ“

ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲝ ᲙᲝᲚᲔᲒᲘᲐ: ᲐᲠᲛᲐᲖ ᲡᲐᲜᲔᲑᲚᲘᲫᲔ (ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲢᲝᲠᲘ), ᲕᲐᲮᲢᲐᲜᲒ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲔ, ᲐᲚᲔᲙᲝ ᲐᲡᲚᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲜᲐᲜᲣᲚᲘ ᲑᲐᲠᲐᲗᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲐᲜᲖᲝᲠ ᲑᲐᲡᲘᲚᲐᲘᲐ, ᲒᲣᲠᲐᲛ ᲒᲝᲒᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲫᲔ, ᲠᲣᲡᲣᲓᲐᲜ ᲚᲝᲠᲗᲥᲘᲤᲐᲜᲘᲫᲔ, ᲐᲠᲩᲘᲚ ᲛᲐᲜᲯᲒᲐᲚᲐᲫᲔ, ᲑᲝᲜᲓᲝ ᲛᲫᲘᲜᲐᲠᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲠᲣᲡᲚᲐᲜ ᲠᲣᲡᲘᲐ, ᲡᲞᲐᲠᲢᲐᲙ ᲥᲝᲑᲣᲚᲘᲐ, ᲑᲐᲓᲠᲘ ᲮᲐᲢᲘᲫᲔ, ᲝᲗᲐᲠ ᲮᲣᲪᲘᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲚᲔᲑᲘ — „ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ“ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘ

ᲜᲝᲛᲠᲘᲡ ᲛᲝᲠᲘᲒᲔ ᲠᲔᲓᲐᲥᲢᲝᲠᲔᲑᲘ: ᲐᲚᲔᲙᲝ ᲐᲡᲚᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲐᲜᲖᲝᲠ ᲑᲐᲡᲘᲚᲐᲘᲐ.

ᲘᲜᲓᲔᲥᲡᲘ 66434

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: 380096, ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ, Მ. ᲙᲝᲡᲢᲐᲕᲐᲡ Ქ. №14. ᲢᲔᲚ: 99-73-24.
ᲡᲐᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲝ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ — ᲢᲔᲚ: 93-28-13.

იბეჭდება გამომცემლობა „სამშობლოს“ სტამბაში, ხოშარაულის 29.